

kongres
'ecocide in viet nam'
19 - 20 - 21 oktober

VAK
13

kongresmap

1972

ekocide

de totale vernietiging van het patroon van betrekkingen tussen mikro-organismen, planten, dieren en de mens.

ekocide houdt de verwoesting van het leefmilieu in, en betekent daarmee genocide: volkerenmoord.

KOMITEE VAN AANBEVELING

- * dr. H. Hoefnagels s.j.,
hoogleraar in de sociologie.
- * dr. C. Jerusalem,
hoogleraar in de cytologie en histologie.
- * drs. J.O.F.C. von Jessen,
hoogleraar in de protetiese tandheelkunde.
- * dr. J.M.G. Kleinpenning,
lektor in de geografie van de ontwikkelingslanden.
- * dr. N.J. van Rhijn, chirurg,
sekretaris Medies Komitee Nederland-Viet Nam.
- * dr. K.P. Tudyka,
hoogleraar in de politikologie.
- * dr. V. Westhoff,
hoogleraar in de plantkunde.

uitgave: Brede Viet Nam Beweging Nijmegen
Berg en Dalseweg 361 – Nijmegen
postgiro 14 35 220 t.n.v. penningmeester BVNBN te Beuningen (Gld.)

: Studentenbond Sociale Geografie

druk : SSN
Oranjesingel 42 – Nijmegen

prijs : f 5,-

kongres 'ecocide in viet nam' 19 – 20 – 21 oktober nijmegen

inhoud

* onderzoekskommissie – kopenhagen – 1972	4
* voorwoord	5
* programma	6
* inleiding	7
* de geschiedenis van viet nam	8
* achtergronden van de Amerikaanse aanwezigheid in Indo China	12
* een globale geografische vergelijking van de Tonkin delta met het lage gedeelte van Nederland	17
* beknopte geografie van de Tonkin delta	22
* de Amerikaanse oorlogsmethoden	35
* de gevolgen van de oorlog voor Viet Nam	39
* bijlagen	

ONDERZOEKSKOMMISSIE – KOPENHAGEN – 1972

In 1966 kwam op initiatief van Bertrand Russel in Stockholm het 'Internationale Viet Nam Tribunaal' bijeen om het Amerikaanse optreden in Viet Nam te beoordelen. In Roskilde (1967) is een tweede zitting gehouden.

Momenteel vindt in Kopenhagen de derde zitting plaats (10 - 16 oktober 1972) van de 'Internationale Onderzoekskommissie naar Amerikaanse Oorlogsmisdaden in Indo China'; een commissie, die het werk van het Tribunaal op bescheidener schaal voortzet. De eerste zitting is in Stockholm (1970), de tweede in Oslo (1971) gehouden.

De Onderzoekskommissie zond eind juli 1972 een team uit naar de Demokratiese Republiek Viet Nam, met als bijzondere opdracht het karakter van de bombardementen op de dijken in de Tonkin Delta te onderzoeken. Dit team, waarvan ondermeer Yves Lacoste en Daniel Mandelbaum deel uitmaakten, brengt op deze derde zitting verslag uit van haar bevindingen.

VOORWOORD

Ekocide is een nieuw begrip, een nieuwe vorm van vernietiging welke het menselijk vernuft heeft ontworpen en welke aan het technies vermogen van het menselijk ras is toegevoegd. Dit woord vindt u nog niet in "Van Dale", zelfs niet in het supplement van 1970. Ekocide is vernietiging van het leefmilieu. Een wetenschappelijk georganiseerde uitroeiing van de noodzakelijke levenswoorden van het menselijk bestaan: vernietiging van de oogst, uitroeiing van het vee, van de vis- en vogelstand, beïnvloeding van het klimaat, verstoring van het biologies evenwicht, veroorzaking van overstromingen, uitlokking van epidemieën, zaaien van honger, dorst, dood, en verderf; dat is ekocide! Dit alles is geen theorie, helaas het is reeds praktijk, het is en wordt op grote schaal toegepast in Viet Nam door onze kulturele, economiese en militaire bondgenoten, door en op last van de Amerikaanse regering. Zolang wij ons als bondgenoten niet openlijk en officieel hiertegen verzetten zijn wij mede-schuldig aan deze oorlogsmisdaden!

Het doel van dit kongres is om onze ogen te openen en om ons dit, wat een ieder kan weten en reeds weet, ook bewust te maken.

Het technies vermogen tot vernietigen is zó groot geworden dat hiervoor steeds minder mankracht nodig is, onbemande vluchten, zelfgeleide projektielen, in letterlijke zin een onmenselijk gebeuren. Terwijl gesproken wordt over vermindering van troepenmacht, over vredesvoorstellen, wordt op een duivelse manier de oppositie ontkracht; terwijl inmiddels een vernietiging van land en volk plaatsvindt, die zijn weerga in de geschiedenis niet kent. In "Time" van 2 oktober 1972 lezen wij dat er weer een week is voorbijgegaan waarin geen enkele Amerikaanse soldaat is gesneuveld. In dezelfde week, eindigend 16 september j.l. werden, volgens hetzelfde nieuwsblad, officieel 4.625 Viet Namezen gedood. In deze week werden 4.593 vluchten en 230 B-52 bombardementen uitgevoerd. Nogmaals volgens "Time", een regerings-gezind blad, werden – sedert Nixon president werd – bijna 2 maal zoveel tonnen aan bommen op Viet Nam uitgeworpen dan in de gehele Tweede Wereldoorlog door de geallieerden boven Europa, Afrika en Azië tezamen! Het aantal doden in Viet Nam bedraagt meer dan 2 miljoen, het aantal ernstig verminkten en gewonden is niet te schatten. Thans worden 12 miljoen mensen in de Tonkin Delta bedreigd door hongersnood en overstroming, een bedreiging welke de honger tijdens de hongerwinter in 1945 en de overstroming in 1953 vele malen in ernst overtreft. Voor deze en minder erge daden werden Duitse leiders terecht na de oorlog als oorlogsmisdadiger veroordeeld. Schamper lachten wij om de overigen, die beweerden dit alles niet geweten te hebben of die zich erop beriepen slechts bevelen te hebben uitgevoerd.

Thans verkeren wij in een situatie dat wij de medeschuldigen zijn. Het is de bedoeling van dit kongres om onze ogen te openen, om ons onze verantwoordelijkheid ten opzichte van onze medemens bewust te worden en om de politieke partijen middels de publiciteit te dwingen hun standpunt in deze openlijk kenbaar te maken. Het Nederlandse volk zal bij de komende verkiezingen met dit standpunt rekening houden en hopelijk op deze wijze bijdragen aan een schuldvereffening, die wij als mensen, als Nederlanders, hebben ten opzichte van het volk van Viet Nam.

prof.dr.C. Haanen,
voorzitter Brede Viet Nam Beweging Nijmegen.

PROGRAMMA

- donderdag 19 okt.** 18.00 uur – ontvangst kongresbezoekers.
 20.00 uur – opening door prof.dr. C. Haanen, voorzitter Brede Viet Nam Beweging Nijmegen (BVNBN).
 20.20 uur – verklaring door Ruth Frank Rosenwald (International Quaker Centre – VS).
 21.00 uur – pauze.
 21.30 uur – de gevolgen van ontbladeringsmiddelen en bomkraters voor het leefmilieu door drs. Han Pierrot, met dia's van Westing.
 22.20 uur – DRVN-film: de strijd om Haiphong (20 min.).
 – NBF-film: de verovering van Cay Diep (10 min.).
- vrijdag 20 okt.** 9.30 uur – vergelijking van de Tonkin Delta met het laag gelegen gedeelte van Nederland door Willem Meulman, sociaal geograaf, met dia's.
 10.15 uur – pauze.
 10.45 uur – verslag van het onderzoek naar de bombardementen op het dijkenstelsel in de DRVN door prof.dr. Yves Lacoste, sociaal geograaf, met dia's.
 12.30 uur – film: boten voor Viet Nam (20 min.).
 12.50 uur – pauze.
 14.30 uur – de rol van de wetenschap in de oorlog door prof.dr. Philip B. Smith, fysikus.
 15.15 uur – DRVN-film: vaccinatie in de DRVN (10 min.).
 15.25 uur – pauze, in de pauze demonstratie door het Komite Wetenschap en Techniek voor Viet Nam, Laos en Cambodja.
 16.15 uur – de politieke betekenis van een informatieburo van de VRR door prof.dr. Lolle Nauta, voorzitter komite Info-buro VRR.
 16.45 uur – NBF-film: Nguyen Huu Tho spreekt tot het Amerikaanse volk (15 min.).
 19.30 uur – verslag van de 3e zitting van de Internationale Onderzoekskommissie (10-16 oktober j.l.) door Ad van Hout, lid van de BVNBN.
 20.15 uur – pauze.
 20.45 uur – de nederlandse betrokkenheid bij de oorlog in Viet Nam door Maarten van Dullemen, redakteur van het Viet Nam Bulletin.
 21.30 uur – film: fietsen voor Viet Nam (over de betekenis en de rol van de fiets in Viet Nam).
- zaterdag 21 okt.** 9.30 uur – de technische aspecten van het dijkenstelsel in de Tonkin Delta door Daniel Mandelbauw, grondmechanikus.
 10.30 uur – film: échec à l'escalade (20 min.).
 10.50 uur – pauze.
 11.15 uur – de politieke achtergronden en huidige situatie door prof. W.F. Wertheim, hoofd Zuid Oost Azië Instituut (Amsterdam).
 12.15 uur – slotverklaring.
 13.00 uur – pauze.
 15.00 uur – demonstratie, vertrek vanaf het Jan van Hoff-monument (nabij de Waalbrug), na afloop meeting op de Grote Markt, speler W.F. Wertheim.

kongresvoorzitter: drs. Ton van Naerssen.

* Viet Namees fototentoonstelling.

* Tentoonstelling over de Tonkin Delta en de bombardementen op het dijkenstelsel.

* Informatiestands van de Brede Viet Nam Beweging Nijmegen, het Medies Komite Nederland-Viet Nam, en het Komite Wetenschap en Techniek voor Viet Nam, Laos en Cambodja.

Plaats: donderdag en vrijdag in de W & N-fakulteit (Driehuizerweg 200).

zaterdag in het Psychologies Laboratorium (Erasmuslaan 16).

Inschrijven: door storting op postgiro 1435220 t.n.v. penningmeester BVNBN te Beuningen (Gld.) o.v.v. kongres: Ekocide in Viet Nam.

f 8,50 (toegang – kongres – koffie) – f 11,– (ekstra: slaapgelegenheid) – f 13,50 (ekstra: warme maaltijd vrijdag) – f 4,50 (uitsluitend kongresmap).

INLEIDING

Eind mei – begin juni wordt het steeds duidelijker, dat de regering van de VS boven de Democratische Republiek Viet Nam (DRVN) opnieuw is overgegaan tot het systematies bombarderen van het dijkenstelsel in de Tonkin-delta. Eigenlijk reeds vanaf 1964 – direkt na het begin van de bomaanvallen op Noord Viet Nam – zijn de dijken getroffen, maar met name ook in de daarop volgende jaren (1). Nu lijkt het ernstiger dan ooit; de bombardementen zijn tot ongekende hoogten opgevoerd, terwijl de bommenwerpers berekende en weloverwogen aanvallen op dijken, dammen, sluizen, irrigatiekanalen en andere waterwerken uitvoeren.

De franse geograaf Yves Lacoste wijst in een artikel (2) op deze doelbewuste en systematische bombardementen op het dijkenstelsel van de Tonkindelta (3). De berichten hierover blijven overigens schaars, en worden direkt door daartoe 'bevoegd geachte autoriteiten' heftig ontkend. Niettemin worden in Australië twee films – waarop gebombardeerde dijken te zien zijn – in beslag genomen; wijst het Huis van Afgevaardigden een voorstel – waarin gevraagd wordt geen geld meer beschikbaar te stellen voor bomaanvallen op dijken – van de hand; en wordt Noord Viet Nam – door het State Department – beschuldigd van het "verwaarlozen van dijken" (2), terwijl tegelijkertijd duizenden boeren scheuren en kraters in gebombardeerde dijken herstellen. Maar inmiddels ziet Schmelzer, minister van buitenlandse zaken, geen aanleiding de regering van de VS te benaderen (...) over bombardementen op Noord Viet Nam; immers de VS-regering spreekt deze berichten tegen, en *dus* ziet Schmelzer geen heil in een nieuwe benadering (4).

Reden ook waarom de Brede Viet Nam Beweging Nijmegen in de tweede helft van juni het initiatief tot een politiek-informatieve campagne neemt, namelijk om én op de gevaren van de bombardementen te wijzen (het onder water zetten van 12 miljoen boeren en hun gezinnen) én om het verzet hiertegen in gang te zetten.

De informatiecampagne begeleidt een belangrijke politieke actie: het uitgeven van een verklaring, die 22 juli integraal in De Volkskrant verschijnt en later ook in andere bladen worden gepubliceerd (5). Hiermee slaagt de Brede Viet Nam Beweging Nijmegen er als eerste in een groot aantal personen en organisaties van uiteenlopend politiek karakter achter één en dezelfde verklaring te krijgen, en daarmee achter de eis: "stopzetting van de bombardementen op Viet Nam, en in het bijzonder die op de dijken"; en vragen zij aan de nederlandse regering een fundamenteel ander standpunt in te nemen ten opzichte van de politiek van de regering van de VS inzake Viet Nam.

De informatiecampagne omvat in hoofdzaak het uitgeven en verspreiden van de uitstekende brochure 'dijkendokumentatie' (in één maand drie herdrukken met een totale oplage van 7.500 exemplaren): naast informatie over de geografie van de Tonkindelta, getuigenverklaringen, foto's en kaarten bevat zij een uitgebreide chronologie van bombardementen op dijken en andere waterwerken (6).

Dit kongres – Ekocide in Viet Nam – is zowel een vervolg op de informatiecampagne als op de politieke actie, en wil eveneens een bijdrage leveren aan het slagen van de materiële hulp (7). Enerzijds willen wij wetenschappelijk verantwoord reageren zowel op de ontkenningen en bevestigingen van de bombardementen op het dijkenstelsel als op de gevolgen hiervan voor de bevolking. Anderzijds willen wij – met het aldus verkregen materiaal – de regering alsnog dwingen haar standpunt inzake de Indo Chinese oorlog fundamenteel te wijzigen om ook via deze weg te werken aan een spoedig einde van de oorlog.

1. Zie zowel het onderzoeksrapport van Tsure Tsurushima – opgenomen in de bijlagen – als van Yves Lacoste, opgesteld voor het Viet Nam Tribunaal, 1966-1967.

2. Lacoste, Yves, De Amerikaanse luchtmacht kan een ramp veroorzaken zonder de Noord Viet Namees dijken direkt te treffen, Le Monde, woensdag 7 - donderdag 8 juni 1972 (zie bijlagen).

3. In Nederland wees alleen het dagblad Trouw (vrijdag 9 juni 1972) op dit artikel door er een uitstekende samenvatting van af te drukken.

4. In antwoord op vragen van de Tweede Kamerleden Van der Stoep en Franssen (27 juni 1972) – er bij de Amerikaanse regering op aan te dringen het bombarderen van dijken in Noord Viet Nam te staken – zegt Schmelzer "geen heil te zien in een nieuwe benadering, omdat de VS die berichten – het bombarderen van dijken – tegensprekt (...)"

5. De verklaring 'gaat in Viet Nam hetzelfde gebeuren?' is gepubliceerd in De Volkskrant (22 en 26 juli), De Nieuwe Linie (26 juli), Vrij Nederland (29 juli) en Hervormd Nederland (12 augustus); zie de bijlagen.

6. In deze informatiemap is de chronologie voortgezet; in het hierbij geplaatste aanhangsel – Bombardementen op dijken: het ont-kennen, twijfelen en bevestigen – kan men zich een beeld vormen van de dijkbombardementen, de ontkenningen en bevestigingen, het twijfelen en toegeven.

7. Het Medies Komitee Nederland-Viet Nam startte eind juni een actie voor materiële hulp: 'boten voor Viet Nam'. Elke boot – voor 4 tot 6 personen, met buitenboordmotor en verlichting, in kamouflagekleuren en van zeer licht materiaal – bevat zwem-vesten, noodbrantsoenen, mediese apparatuur (eerste hulp-set, chirurgische en verloskundige instrumenten, opblaaspakken e.d.), waterzuiveringsapparatuur, walkie-talkies enz.

DEEL 1A DE GESCHIEDENIS VAN VIETNAM

Toen ongeveer 2000 journalisten uit de gehele wereld begin mei 1968 in Parijs bijeenkwamen voor het begin van de voorbereidende 'vredebesprekingen' tussen Washington en Hanoi, kwam bij de meer nadenkenden onder hen de volgende belangrijke vraag op 'Hoe is dit gekomen?' 'hoe is het gekomen', dat het machtigste van de westerse landen op het hoogtepunt van zijn door atoomkracht gesteunde macht aan tafel moet gaan zitten met een klein, achtergebleven en verminkt land om te praten over oorlog en vrede. De geschiedenis kent nauwelijks een parallel voor onderhandelingen tussen twee zo ongelijke tegenstanders. Ongewitfeld ligt het antwoord op deze vraag voor een groot deel besloten in het volgende fragment uit een oud Viet Namees verhaal.

Ongeveer 1000 jaar geleden zat Cao Bien, een chinese bestuursambtenaar, bij de rivier de Lo in Viet Nam. Hij was gestuurd door de keizer van China om Viet Nam te veroveren en onder chinese beheer te brengen. Toen hij daar zo zat te denken hoe hij de Viet Namees rijkdommen het best aan China kon brengen, zag hij iets geweldigs angstaanjagends. Boven de rivier en de heuvels verschenen 9 gebalde vuisten, samen één geheel vormend, fel afstekend tegen een oranje-gele achtergrond. Een luidde stem verhief zich en sprak: 'Ik ben de geest van dit land en jij zult nooit in staat zijn mij te verslaan'. Hoewel sommigen van Cao Bien zeiden dat hij magische krachten had, werd hij bang en sprak er met niemand over. De volgende dag liet hij verschillende altaren bouwen om de geest te verdrijven, maar die nacht begon het te stormen en de bliksem vernielde de altaren totaal. Cao Bien zuchtte diep en dacht: 'Dit land heeft een machtige geest, daar kan ik nooit tegen op'.

Een Fransman die in 1860 in Viet Nam kwam, raakte diep onder de indruk van het volksverzet. Hij schreef: 'Het lijkt wel of de opstand uit de aarde ontspringt. Overal zijn verzetshaarden, bijna evenveel als er Viet Namezen zijn. Je zou zeggen dat iedere boer die een schoof rijst staat op te binden een verzetshaard is'.

VIET MINH – 1939

In 1939 wordt de Viet Minh – een nationaal eenheidsfront – opgerichte, dit is de verkorte naam van Viet Nam Doc Lap Dong Minh Hoi, hetgeen betekent 'Bond voor de onafhankelijkheid van Viet Nam'. Een jaar later trokken de Japanners Viet Nam binnen. Het standpunt van de Viet Minh was: 'Wij willen geen overheersers, noch Franse, noch Japanse'.

In het begin bestond de Viet Minh nog bijna uitsluitend uit leden van de Indo Chinese Kommunistische Partij, maar later werd deze basis verbreed door het oprichten van boeren-, arbeiders-, handelaars-, katholieke-, en boeddhistische bevrijdingsorganisaties: 'Sticht verenigingen tot het redden van het vaderland en voor de strijd tegen de Franse en Japanse imperialisten'. Aangezien de strijd voor de nationale onafhankelijkheid echter tegelijkertijd een strijd voor de sociale emancipatie moest zijn, voorzag het programma van de Viet Minh in: invoering van het algemeen kiesrecht, gelijkstelling van man en vrouw, landhervormingen, bescherming van etnische minderheden, socialisering van de gezondheidszorg, algemene schoolplicht, 8-urige werkdagen en de industrialisatie van het land.

DRVN – 1945

De Viet Minh organiseerde de eerste guerillatroepen, die zowel tegen de Fransen als de Japanners vochten. Na een verbitterde strijd kapitulcerden de Japanners in 1945. Er was maar één beweging waar het volk achter stond, de enige groep die tegen de indringers had gevochten. Dat was de Viet Minh, door Viet Namezen opgericht en door Viet Namezen geleid. Het zag eruit uit, dat een eeuwenoude droom werkelijkheid was geworden: de droom van de onafhankelijk-

1939 OPRICHTING VIET MINH

heid. Er wapperde een nieuwe vlag boven Hanoi, de vlag van de Democratische Republiek, een gele ster in een rood veld (2 september 1945).

Maar voor de zoveelste keer kreeg het Viet Namees volk een bittere pil te slikken en het zou niet de laatste zijn. Op de conferentie van Postdam werd door de 'Grote Drie' besloten om Viet Nam langs de 16e breedtegraad in tweeën te delen. De Chinezen mochten het Noorden hebben, de Engelsen het Zuiden. China erkende de Democratische Republiek onmiddellijk, maar in het Zuiden werden de Fransen door de Engelsen opnieuw in het kolonialistische zadel geholpen.

Maar opnieuw werd de Viet Nameese vuist gebald, een vuist die in 1954 de Dien Bien Phu genadeloos uit zou

halen. De oorlog had 8 jaar geduurd. Het Franse leger nam de gok en verloor. Hun positie verschilde niet veel van die van het Amerikaanse leger op het ogenblik in Viet Nam. De Fransen hadden de steden, het grootste deel van het platteland werd bestuurd door de Viet Minh.

De oorlog was afgelopen en het Viet Namees volk had meer dan ooit vertrouwen in het leiderschap van Ho Chi Minh: zij hadden de Fransen op eigen kracht verslagen. In de strijd was de steun van de bevolking steeds toegenomen en de oorlog had meer en meer het karakter van een volksoorlog gekregen. Dit kon o.a. doordat in de gebieden, die reeds bevrijd waren, zelfbestuur was ingesteld, het land onder de boeren werd verdeeld, huren en renten verlaagd werden, de mensen leerden lezen en schrijven; kortom voor de Viet Nameese mensen kwamen veel betere levensomstandigheden. Dit waren voor hen de concrete resultaten van hun strijd. 'Wanneer een volk in zijn geheel deelneemt aan de strijd is het onoverwinnelijk'. (Ho Chi Minh).

KONFERENTIE VAN GENEVE – 1954

De belangrijkste besluiten van deze conferentie waren:

1. de 17e breedtegraad is een tijdelijke en militaire bestandslijn, waarachter de verschillende troepen zich moeten terugtrekken. De Fransen ten zuiden, de Viet Minh troepen ten noorden ervan. Deze bestandslijn is uitdrukkelijk GEEN grens. Er bestaat slechts één ondeelbaar Viet Nam!
2. binnen 18 maanden moeten er vrije verkiezingen gehouden worden, teneinde Viet Nam te herenigen.
3. geen der beide zônes mag militaire verdragen sluiten.

1954 DIEM BIEN PHOE GENEEFSE KONFERENTIE

De Viet Namezen waren tevreden toen ze de resultaten van de Geneefse Conferentie vernamen. Weliswaar waren niet al hun wensen vervuld, maar er zou tenminste niet meer gevochten worden. Aangezien de meeste Viet Namenzen Ho Chi Minh als hun vader zagen en de Viet Minh als de helden van de vrijheidsstrijd, stond het voor iedereen buiten kijf dat Noord en Zuid samen onder de regering van de Democratische Republiek verenigd zou worden. Ook de toenmalige Amerikaanse president Eisenhower was daarvan overtuigd. Hij zei: 'als er tijdens de oorlog verkiezingen waren gehouden, dan zou 80% van de bevolking op de kommunist Ho Chi Minh gestemd heb-

ben'. De Amerikaanse regering was als de dood voor het kommunisme. Ze zeiden wel altijd dat elk volk zijn eigen regering moest kiezen, maar accepteerde het niet als het volk koos voor een kommunisties bewind.

Ondertussen wachtten de Viet Namezen rustig op de aangekondigde vrije verkiezingen, en zoals bekend wachtten ze daar nog steeds op. Korte tijd na de Conferentie werd Diem door de V.S. naar Viet Nam gehaald om als marionet te fungeren voor de Amerikaanse belangen en om borg te staan voor de 'law and order' in het Zuiden.

HET NOORDEN

In het Noorden merkt men dat er door de machinaties van de V.S. en Diem van enige naleving van de Geneefse Akkoorden weinig terecht komt. Men moest zich gaan voorbereiden op een langdurige scheiding van het land en dat betekende voor Noord Vietnam in de eerste plaats, dat men onafhankelijk moest gaan worden van de rijstleveranties uit het Zuiden.

De Noord Viet Nameese economie bevond zich na de oorlog tegen de Fransen in een vrijwel hopeloze toestand. Wegen, spoorwegen, mijnen en plantages waren verwoest en het land stond op de rand van een hongersnood. Het wegtrekkende Franse bestuur had alles meegenomen wat meegenomen kon worden. Hoewel de dreigende hongersnood voorkomen kon worden door een Russies hulpprogramma, stond de wederopbouw van de economie voor vrijwel onoverwinnelijke moeilijkheden.

In 1953 was de Viet Minh reeds begonnen met een landhervorming. 'Die veel nodig heeft moet men veel geven, die weinig ontbeert moet men weinig geven, die niets ontbeert moet men niets geven; men moet nemen waar overvloed heerst en geven waar ontbering is; arme stukken land moeten worden gekompenseerd met rijke', zo heette het in de wet op de landhervorming van 1953.

In 1958 werd in Noord Viet Nam begonnen met de eigenlijke kollektivisatie, die een rationele bewerking van de grond mogelijk maakte. In 1963 was 88% van alle boerengezinnen opgenomen in koöperaties in verschillende stadia van ontwikkeling.

De vooruitgang in de Noord Viet Nameese landbouw is onmiskenbaar. De oppervlakte aan bebouwde grond werd groter en het percentage geïrrigeerd land steeg aanzienlijk. De produktie van voedingsmiddelen groeide gestaag, de stijging van 3 tot 4% per jaar was groter dan die in de meeste ontwikkelingslanden. Tevens was het gelukt zonder de 250.000 ton rijst uit het Zuiden, die in het algemeen voor 1954 nodig was, uit te komen.

HET ZUIDEN

In het Zuiden neemt ondertussen de onderdrukking van Diem steeds wredere vormen aan. Zijn eerste wapenfeit was het politiek uitschakelen van twee religieuze groeperingen, de Cao Dai en de Hoa Hao, die samen meer dan 2 miljoen leden hadden. Geen van beiden waren ze kommunisties, wel hadden ze tegen de Fransen gevochten. Maar Diem wilde geen concurrenten en daarom vernietigde hij ze. Toen kwamen de anderen, die zich tegen de Fransen hadden verzet aan de beurt. Hele dorpen werden door

Diem naar konsentratiekampen gebracht, tienduizenden Viet Nameese verzetsstrijders werden gedood of opgesloten.

'Ik kan me die avond nog herinneren als de dag van gisteren . . . . .

Net als op andere avonden ging ik naar buiten naar de bloemen voor mijn huis kijken, naar de mandarijnenboompjes en sinaasappelbomen, vlakbij in de boomgaard . . . Bij de poort kwam ik de familie Hai tegen, ik knikte hen goedendag. De man glimachte, een beetje ongerust, alsof hij haast had, evenals zijn vrouw die een eindje doorliep, terwijl de baby in haar armen naar mij zwaaide . . . . . Plotseling werd het dorp in rook en vuur gehuld. Het gegil van de kinderen en de wanhopige kreten van de oude mensen gingen verloren in een ziedend vuur, dat de mooie huizen verwoestte, die gebouwd waren na de Revolutie van '45 en kort tevoren nog opgeknapt waren na juli '54, sinds de ondertekening van de Akkoorden van Genève.

Op bevel van de V.S. wakkerde de bloedhond Diem dit allesverwoestende vuur aan om onschuldige mensen in de vlammen te laten omkomen, en represailles uit te voeren tegen vroegere verzetsstrijders. Nadien heb ik nooit meer een vriendelijke lach gezien, zoals die van de familie Hai op die bewuste herfstavond. Vijftien jaar lang heb ik enkel een duivelse grijns gezien op de gezichten van lieden met een beestenmentaliteit'. (fragment uit een brief van mevr. Nguyen Thi Thom aan het blad 'South Viet Nam in Struggle').

En dit alles gebeurd uit naam van de strijd tegen het kommunisme.

Op de boeren van Viet Nam maakte die kreet niet de minste indruk: de enige kommunisten die zij kenden waren mannen en vrouwen uit hun dorpen, die heel dapper tegen de Fransen hadden gevochten. De enige vorm van terrorisme die zij kenden was de moord op hun familie en vrienden door het Diem-bewind.

NATIONAAL BEVRIJDINGS FRONT – 1960

Onderdrukking leidt tot verzet. In 1958 was de verontwaardiging over de terreurpolitiek van Diem dermate groot geworden dat het verzet de vorm kreeg van een gewapende opstand, en provincie na provincie van het Zuiden besloot terug te vechten.

De bewoners van een klein dorp in de provincie Gia Dinh hadden maar één wapen, een oude Amerikaanse legerkarabijn. Van deze karabijn maakten ze een stel houten modellen. Toen kochten ze een heleboel karbid en vervaardigden bommen van met karbid gevulde bamboehulzen. Toen alles goed voorbereid was, omsingelden ze 's nachts de militaire post Phu My Hung. Ze lieten de bommen, die niet meer effect hadden dan vuurwerk ontploffen, zwaaiden met hun geweren, schoten een paar maal met echte en schreeuwden dat het garnizoen zich beter over kon geven, wilde het niet volledig in de pan gehakt worden. Diems troepen waren doodsbenuwd, vluchtten snel weg en lieten hun wapens achter. Zo kwam het dorpje aan wapens.

Dit is slechts een voorbeeld, maar hetzelfde gebeurde in honderden andere dorpjes, heel gewoon, heel natuurlijk, zoals gras groeit.

1960 OPRICHTING BEVRIJDINGSFRONT

In dec. 1960 ontmoetten de vertegenwoordigers van vele kommunistiese, niet-kommunistiese en nationalistiese verzetsgroepen elkaar in jungle en vormden samen het Nationaal Bevrijdings Front van Zuid Viet Nam (NBF). De voorzitter van het Bevrijdings Front, Nguyen Huu Tho, vatte in een interview met de bekende Australische journalist Wilfred Burchett het doel van het Front als volgt samen: 'Het hele volk verenigen, de Amerikaanse imperialisten in hun agressie-oorlog vastberaden verslaan, hun handlangers – de marionetten-regering – ten val brengen, een coalitie-regering tot stand brengen op een brede, nationale, democratische basis, een onafhankelijk, democratisch, vredig en welvarend Zuid Viet Nam opbouwen, en de vredige hereniging van het land naderbij brengen'. De eerste vonk van verzet ontstak een vuur dat zich over alle vlakten en bergen van Zuid Viet Nam uitbreidde. Na twee jaar was bijna het gehele land onder controle van het Bevrijdings Front.

Toen het Bevrijdings Front werd opgericht, hadden ze maar weinig wapens, dus die moest men zelf maken. Uit metalen buizen werden geweren gemaakt. Men plaatste bamboe-spiezen in de grond, zodat de vijand erin zou trappen, bergstammen richtten hun bijen af om de vijandelijke soldaten aan te vallen. Al deze middelen worden nog steeds toegepast. Het zijn de wapens van arme mensen, die vechten voor hun leven en vrijheid.

In de bevrijde gebieden is het Bevrijdings Front met name actief op het gebied van de gezondheidszorg, het onderwijs en de landhervormingen. Voor de gezondheidszorg is het onmogelijk, gezien de oorlogssituatie, er vaste stenen mediese fakulteiten op na te houden. Er zijn nu in Zuid Viet Nam 3 mediese opleidingscentra in de oerwouden, gedeeltelijk ondergronds vanwege de bombardementen. Men tracht zoveel mogelijk de praktijk en de theorie te integreren. De afstand tussen verplegers, studenten en artsen is veel minder groot dan dat het in Europa het geval is. Geen van allen krijgt salaris, en ieder leeft van hetgeen

hij van de bevolking krijgt. Bovendien heeft iedereen, ook de artsen, een klein akkertje, waarop hij wat kan verbouwen.

Ook aan het onderwijs heeft het Front veel aandacht besteed. Er zijn meer dan 7.000 scholen geopend met een uniform leerplan. Het aanvullend onderwijs voor volwassenen is krachtig aangepakt met name onder ambtenaren, soldaten en jonge vrijwilligers. De opleiding van leerkrachten en de publikatie van leerboeken zijn erop gericht het nivo van zowel onderwijzers als leerlingen te verhogen. Een opmerkelijke prestatie is het instand houden en verder uitbreiden van de onderwijsinstellingen onder oorlogsomstandigheden. Van 1962 tot 1965 verzevenvoudigde het aantal leerkrachten in de bevrijde gebieden en 300 verschillende leerboekjes met een totale oplage van 300.000 exemplaren werden geleverd, zelfs aan de meest afgelegen dorpjes.

In de bevrijde gebieden vindt de landhervorming plaats onder het prinsiepe 'land voor degene die het gebruikt'. Dit heeft de weg geopend voor samenwerking en wederzijdse hulp in de landbouw en voor betere landbouwmetodes.

AMERIKA IN VIET NAM

De korrupcie en de willekeurige arrestaties van het Diem-bewind hadden ook veel wrevel opgewekt bij buddhisten, in het leger en in regeringskringen. In 1960 vond de eerste militaire coup plaats die echter mislukte.

Omdat de positie van Diem door zijn openlijke terreur en het verzet daarop onhoudbaar was geworden, besloot het Witte Huis Diem te laten vallen en eind 1963 deden enkele generaals een greep naar de macht die Diem niet overleefde. Na enkele korte regeringen grijpen in juni 1965 de huidige dictators Thieu en Ky de macht.

In 1962 bouwde Amerika zijn leger uit tot 15.000 man.

Na 30 juli 1964 begint de Amerikaanse inmenging openlijk en op grote schaal; dit als antwoord op het zogenaamde Tonkin-incident, waarbij twee Amerikaanse torpedojagers beschoten zouden zijn. Uit de publikatie van de Pentagon Papers is nogmaals gebleken, dat deze aanval op fantasie berustte. Johnson en zijn adviseurs namen nu de onbeperkte volmacht voor de verdere oorlogvoering, en begonnen over heel Viet Nam met hun B-52 bombardementen, met napalm,

fragmentatiebommen en ontbladeringsmiddelen. Nu pas, in 1964, wordt het Noorden direkt bij de oorlog betrokken; de regering had zich strikt gehouden aan de akkoorden van Genève.

TET-OFFENSIEF – 1968

Door de verhevigde oorlogvoering gaat de bevolking van Zuid Viet Nam zich meer en meer tot het Bevrijdings Front richten, dat hierdoor steeds meer aan kracht en invloed wint. In 1968 is het Bevrijdings Front zo sterk dat het in staat is het TET-offensief uit te voeren, wat een ommekeer in de militaire machtsverhoudingen betekent. Het platteland is sindsdien in handen van het Front. De Amerikaanse troepen beheersen Saigon, steden langs de kust en een aantal bases in het land.

V.R.R. VAN ZUID VIET NAM – 1969

Deze duidelijke militaire overwinning van het Viet Nameese volk is omgezet in een politieke kracht: de oprichting van de Voorlopige Revolutionaire Regering van de Republiek van Zuid Viet Nam (6 juni 1969). Een regering – voortgekomen en steunend op het verzet – die grote lagen van de bevolking vertegenwoordigt.

Inmiddels heeft de Amerikaanse 'hulp' zich ook uitgebreid tot Laos en Cambodja. (Staatsgreep maart 1970, militaireinvasie, februari 1971.)

Ter voorkoming van een militaire nederlaag en onder druk van de wereldopinie stemde de Amerikaanse regering er in toe onderhandelingen te beginnen in mei '68 te Parijs.

Op het moment is het zo dat de Amerikaanse troepen op de grond militair verslagen zijn. De soldaten willen niet langer tegen de Viet Namezen vechten, het aantal deserteurs is ongekend hoog, meer dan 70% van de soldaten gebruikt drugs om zich aan de oorlogsellende te onttrekken.

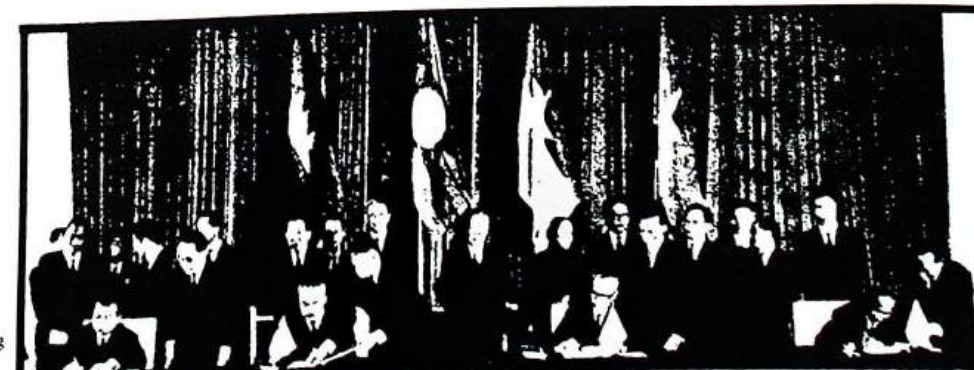
De militaire aktiviteit van de V.S. bestaat uit massale bombardementen, het scheiden van verzetsstrijders van de bevolking, en het vernietigen van rijstvelden en landbouwgronden vanuit de lucht.

Volgens het nieuwste plan van de V.S., de 'Viet Namisering' van de oorlog, wordt het Amerikaanse grondleger teruggetrokken en vervangen door het Saigon-leger, terwijl de luchtmacht zal worden uitgebreid evenals de uitrusting van het Saigon-leger.

1970

KONFERENTIE VAN INDO CHINESE VOLKEREN

24 en 25 april 1970, waar besloten werd tot bundeling van de onafhankelijkheidsstrijd in Viet Nam, Laos en Cambodja.

(van links naar rechts: Prins Sihanouk van het Nationaal Eenheids Front van Cambodja (FUNK); Souvanouvong, Hoofd van de bevrijdingsbeweging van Laos, de Pathet Lao; Nguyen Hu Tho, van het Nationaal Bevrijdings Front van Zuid Viet Nam; Thinh Dinh, namens de Regering van de Democratische Republiek Viet Nam.)

KONFERENTIE VAN INDO CHINESE VOLKEREN – 1970

Op 24 en 25 april 1970 vindt in het zuiden van China de Konferentie van Indochinese Volkeren plaats, waar door de bevrijdingsbewegingen van Zuid Viet Nam (NBF), Laos (Pathet Lao), Cambodja (FUNK) en door Noord Viet Nam besloten wordt tot versterkte samenwerking.

OFFENSIEF N.B.F. – 1972

Het Nationaal Bevrijdings Front opent 30 maart 1972 een nieuw militair offensief. Naast de bevrijding van het platteland, wordt nu ook de tegen-regering van Saigon uit de steden verdreven om plaats te maken voor een bestuur van de bevolking. Dit ondanks een meer dan verviervoudigde lucht- en marine-vloot, die dagelijks en onafgebroken Indo China onder een 'bommen-tapijt' leggen.

30 MAART 1972 BEGIN VAN HET GROTE BEVRIJDINGS – OFFENSIEF

Soldaten van het Nationale Bevrijdings Front worden na de bevrijding van Quang Tri, triomfantelijk ingehaald door juichende inwoners.

In hun lange geschiedenis hebben de Viet Namezen bij de verdediging van hun vaderland de grootste invasielegers van het verleden verslagen. Ze versloegen legers, geleid door enkele van de knapste Chinese feodale generaals. In de moderne tijd voerden zij een succesvolle nationale revolutie door, toen zij nog onder de Japanse bezetting leefden tegen het einde van de tweede wereldoorlog. Zij versloegen de Fransen en deelden een doodsklap uit aan het Franse kolonialisme. Het leek misschien dat, door alleen op te staan tegen de V.S. – het machtigste imperialistische land ter wereld – de geschiedenis aan het Viet Namees volk een te zware taak heeft opgelegd. Maar opnieuw bevrijden ze zichzelf op een wijze, die de bewondering van de mensheid heeft gewekt. De Viet Namezen hebben het bloed van de overwinnaars in de aderen, maar hun overwinningen behaalden zij in de strijd ter verdediging van hun eigen vaderlijk erfdeel, hun eigen huizen en dorpen en hun eigen tempels. De Viet Namezen vergelijken zichzelf graag met bamboe, dat erg sterk is, maar ook erg buigzaam.

voor de totstandkoming van dit artikel is veel gebruik gemaakt van de volgende uitgaven:

- Viet Nam, duizend jaar strijd SUA.
- de kinderen van Vietnam. Viet Nam komité Nijmegen.
- Wilfred Burchett: Viet Nam wint.
- Horlemann & Gäng: Viet Nam.
- Gérard Chaliand: The peasants of North Viet Nam.
- Zwartboek Viet Nam PSP-uitgave.

DEEL 1B ACHTERGRONDEN VAN DE AMERIKAANSE AANWEZIGHEID IN INDO CHINA

Waarom blijven de Amerikanen maar stug volhouden in Indo China? Die vraag is tienduizenden malen gesteld en even vaak heeft men een antwoord proberen te vinden. Amerika deed in Viet Nam niet anders dan in andere landen, zo luidt een antwoord. Alleen stuitten zij in Viet Nam op een volk dat over een groter verzetsvermogen beschikte dan andere volkeren. Ze misrekenden zich en meenden iedere keer met een kleine verhoging van de inzet hun doel, het binnen de Westerse invloedssfeer houden van Viet Nam, te kunnen bereiken. Al voortgaande, steeds meer hun eigen prestige op het spel zettend, bouwden ze zelf een kaartenhuis op. Ze maakten van Viet Nam 'Viet Nam', een symbool voor alle onderdrukte volkeren, die hun eigen weg willen gaan. Zelf bouwden zij maaksels van domino's op, die het hen onmogelijk maakten er zonder kleerscheuren elders, zeg in Latijns Amerika, vanaf te komen. Het gaat om de omcirkeling van China, zo luidt een andere verklaring. Amerika is het 'verlies' van China nooit te boven gekomen. Het hele land dient met bases omcirkeld te worden, van Zuid Korea via Japan, Okinawa, Taiwan, Filippijnen naar Indo China, in de hoop het land 'in te dammen' en zo mogelijk, weer terug te winnen. Het gaat om afzetmarkten, zo zegt de derde theorie; afzetmarkten zijn voor de Amerikaanse economie van vitaal belang. Ieder land dat uit de boot valt is er één, en Zuid Oost Azië als geheel is van enorm belang.

Politieke, strategische en economische motieven dus. Waarschijnlijk spelen ze alle een rol. Blijft natuurlijk de vraag in hoeverre politieke en strategische motieven niet terug te brengen zijn tot economische motieven. Hoe nauw deze verschillende motieven met elkaar verbonden zijn en samenhangen, blijkt uit de volgende uitspraak van president Eisenhower uit 1953:

'Gesteld dat we in Indo China verliezen (het is dan nog steeds een Franse kolonie, red.), dan zou dat betekenen dat we de zo waardevolle tin en wolfram niet meer krijgen. Dus als de Verenigde Staten 400 miljoen dollar uittrekt om deze oorlog te steunen, dan is dat niet voor niets. Het is de goedkoopste manier om te verhinderen dat er dingen gebeuren die nadelig zouden zijn voor onze macht om de produkten die wij nodig hebben uit het rijke Indo China te halen.'

De Verenigde Staten hebben niet alleen belangen in Viet Nam, Laos en Cambodja, maar geheel Zuid Oost Azië en de Pacific is van belang voor de Amerikaanse economie. De Amerikaanse beleidsplanners hebben allang begrepen dat, als opstandelingen in één gebied van de Pacific erin zullen slagen zich te bevrijden van de Amerikaanse overheersing, dit voorbeeld met grote waarschijnlijkheid navolging zou vinden in de omliggende landen. Het resultaat zou waarschijnlijk zijn, dat de Amerikaanse ondernemingen in heel Zuid Oost Azië verdreven zouden worden. Sinds 1953 wordt door de V.S. de 'domino-theorie' gehanteerd. Deze gaat ervan uit dat wanneer één van de naties in Zuid Oost Azië een onafhankelijke of socialisties georiënteerde koers kiest, dit een bedreiging is voor de omliggende landen. Door middel van infiltratie en ondermijnende acties zal getracht worden de regimes in de buurlanden omver te werpen, zo denkt men. In 1953 verklaarde de toenmalige vice-president Nixon:

'Als Indo China valt, komt Thailand in een bijna onhoudbare positie. Hetzelfde geldt voor Malakka met zijn rubber en tin. Hetzelfde geldt voor Indonesië. Als al deze gebieden in Zuid Oost Azië onder kommunistiese overheersing of kommunistiese invloed komen, moet Japan, dat handel drijft en handel moet drijven met dit gebied om te kunnen blijven voortbestaan, onvermijdelijk kommunisties georiënteerd worden.'

Het is duidelijk dat in deze weergave van de Amerikaanse paniekdiplomatie het zich onttrekken aan de Amerikaanse overheersing gelijk gesteld wordt aan kommunistiese overheersing. De interventie in Viet Nam was voor een belangrijk deel een poging om te voorkomen dat de dominostenen zouden gaan vallen en om te verhinderen dat een onafhankelijk, nationalisties of socialisties georiënteerd blok tot stand zou komen. De vooronderstelling waarop de dominotheorie berust – nl. dat door het socialisties worden van het ene land door middel van infiltratie en staatsgrepen in het andere land eveneens een socialisties georiënteerde regering geïnstalleerd zou worden – is fundamenteel onjuist. Socialistiese revoluties kunnen namelijk niet naar believen verwekt worden.

Dit gebeurt alleen, wanneer de voorwaarden daarvoor aanwezig zijn, en deze voorwaarden worden niet geschaapt door infiltratie, maar door een voedingsbodem van sociale verhoudingen, die om een omwenteling schreeuwen. *Revolutie kan niet geïmporteerd worden!*

De interventie in Viet Nam was niet alleen noodzakelijk om de Amerikaanse belangen in Zuid Oost Azië te beschermen, ze was ook bedoeld als een middel om de volkeren van de Derde Wereld duidelijk te maken dat de V.S. bereid en in staat waren elke opstand te onderdrukken, die een bedreiging zou kunnen gaan vormen voor de hegemonie van de westerse industriestaten in de onderontwikkelde wereld. Deze beslissing om de sterke hand van de V.S. in Zuid Vietnam te laten voelen is onverkort gehandhaafd onder de presidenten Eisenhower, Kennedy, Johnson en Nixon. Inderdaad putten bevrijdingsbewegingen overal ter wereld kracht uit de nederlagen die het Viet Namees volk in Indo China aan de Amerikanen toebrengt. Woordvoerders van de bevrijdingsbewegingen in Latijns Amerika en Zuidelijk Afrika hebben herhaaldelijk gewezen op het belang van het Viet Namees voorbeeld. Yon Sosa, leider van het bevrijdingsfront van Guatemala, zei hierover:

'De oorlog in Viet Nam kan een beslissende faktor zijn. Als de V.S. daar verliezen of zich terugtrekken, dan komt de revolutie in Latijns Amerika een stuk dichterbij.'

Bovendien heeft de heldhaftige bevrijdingsstrijd van de onderdrukte volkeren in Indo China een niet te onderschatten invloed gehad op de ontwikkeling van een nieuwe revolutionaire beweging in de V.S., West-Europa en Japan.

In haar strategie in Indo China hebben de V.S. een belangrijke plaats ingeruimd voor Japan. Het is de bedoeling van de V.S. zichzelf militair zoveel mogelijk terug te trekken uit Zuid Oost Azië en haar taak als politieagent en orbewaker van het zogenaamde 'Vrije Westen' zoveel mogelijk over te dragen aan Japan.

In 1969 verklaarde de Japanse premier Sato in een televisietoespraak dat Japan 'de' leidende rol zou gaan spelen in de Aziatische veiligheid en stabiliteit, waarbij de V.S. vanaf de zijlijnen hulp zouden bieden. Belangrijk is in dit verband, dat Japan in steeds sneller tempo aan het herbewapenen is. De defensiebegroting van dit jaar is 25% hoger dan die van vorig jaar. De plannen van de Amerikanen met Japan en de Japanse belangen in Zuid Oost Azië vinden hun vertolker in Eisenhower, die in 1959 verklaarde:

'De groei van de Japanse buitenlandse handel hangt af van de vrije ontwikkeling van Zuid Oost Azië . . . . .'

In het ene land zijn grondstoffen nodig, in andere eindprodukten. Deze twee gebieden vullen elkaar bijzonder goed aan. Wanneer wij Viet Nam versterken en de veiligheid in de Zuidelijke Pacific en Zuid Oost Azië handhaven, dan kunnen wij het grote handelspotentieel van dit gebied langzamerhand ontwikkelen . . . . . Japans industrialisering dient dan zowel de eigen belangen als de belangen van Zuid Oost Azië. Zo zal de vrijheid in dit deel van de wereld gegarandeerd worden.'

De economische en militaire wederopbouw van Japan liepen niet parallel. De politiek van de V.S. was het scheppen van een sterk Japan, enerzijds als buffer tegenover de Volksrepubliek China en de Sovjet Unie, anderzijds als springplank voor heel Zuid Oost Azië. Bij het verwezenlijken van deze plannen is de Korea-oorlog van doorslaggevende betekenis geweest. Deze politiek-economische ontwikkeling van Japan door de V.S. hield niet in, dat Japan zijn militair dominerende positie in dit gebied kon terugkrijgen. Pas toen de Amerikaanse economie in moeilijkheden kwam en de V.S. zich gedwongen zagen, zich militair zoveel mogelijk terug te trekken, kon de militaire positie van Japan in overeenstemming gebracht worden met de politieke en economische positie, die dit land inmiddels in Zuid Oost Azië was gaan innemen. Dit bondgenootschap, waardoor het handhaven van de pax americana stap voor stap overgedragen wordt aan Japan, loopt parallel aan de gelijklopende economische belangen van beide landen. En die economische belangen in Zuid Oost Azië zijn zeer uitgebreid. Dit gebied is zeer rijk aan grondstoffen, is een groot reservoir van goedkope arbeidskrachten, die investeringen aantrekkelijk maken. Bovendien bestaat de mogelijkheid in dit gebied de overtollige produktie af te zetten. *Deze drie onderling samenhangende economische behoeften (grondstoffen, export, investeringen) vormen de kern van de economische doeleinden van de Westerse industriële machten in het buitenland.*

GRONDSTOFFEN

De eerste belangrijke economische behoefte is die aan grondstoffen. De moderne industriële maatschappij eist een ruime voorziening van vele basismaterialen, die vaak in het eigen land niet te vinden zijn. In Zuid Oost Azië is aanwezig: wolfram, tin, nikkel, kobalt, bauxiet, mangaan, chroom, natuurlijke rubber, olie enz. Thailand, Indonesië en Maleisië hebben grote en veelbelovende reserves aan olie, tin en rubber. Deze drie landen leveren samen het overgrote deel van de wereldproduktie van tin. De Nederlandse maatschappij Billiton, groot geworden door de exploitatie van de koloniale tinvoorraden in Indonesië, is op het ogenblik nog steeds de grootste tinhandelaar ter wereld en heeft grote belangen in de drie eerder genoemde tinproducerende landen. Een ander voorbeeld van de enorme rijkdom aan grondstoffen in dit gebied is de olie. Reeds lang wordt de zeer zwavelarme olie van Indonesië geëxploiteerd. Recente ontdekkingen wijzen op de aanwezigheid van *zeer belangrijke olievelden* voor de kusten van Thailand, Maleisië, Cambodja en Viet Nam. Japan, dat zelf niet beschikt over olievoorraden en tot op heden voornamelijk aangewezen is op de olie uit het Midden Oosten, heeft belangrijke concessies verworven in Zuid Oost Azië. Het exploiteren door Japanse oliemaatschappijen van olievoorraden zo dicht bij huis is een moeilijk te onderschatten faktor in de ontwikkeling van Zuid Oost Azië. Nu al gaat 47% van de Indonesische olie naar Japan.

AFZETMARKTEN

Een andere belangrijke economische behoefte is die van afzetmarkten. In het keiharde gevecht om winsten te vergroten en concurrentie voor te blijven — de

grondslag van 'onze' (westerse) economie — is de export en het openbreken van en penetreren in buitenlandse afzetmarkten een van de beslissende factoren. Per definitie nemen pogingen de export te vergroten een belangrijke plaats in bij de bemoeienissen van de Westerse staten en hun industrieën met de zogenaamde Derde Wereld. Deze exportprodukten bestaan enerzijds uit eenvoudige gebruiksgoederen als tekstiel, simpele gereedschappen e.d., anderszijds uit dure Westerse consumptieartikelen als koelkasten, televisies, radio's, auto's enz., natuurlijk alleen bereikbaar voor een kleine elite. Deze laatste categorie goederen wordt in toenemende mate niet meer kant en klaar naar het afzetgebied uitgevoerd, maar in onderdelen, waarbij de laatste produktiefase, de *assemblage*, in het afzetgebied zelf uitgevoerd wordt. Dit heeft twee grote voordelen: er kan gewerkt worden met zeer goedkope arbeidskrachten, en eventuele hoge invoerheffingen kunnen worden ontdoken. Het voordeel van de goedkope arbeidskrachten weegt zelfs zo zwaar, dat men er steeds meer toe overgaat de assemblage van produkten, bestemd voor de wereldmarkt, naar deze gebieden te verplaatsen. Dit soort bedrijven zijn erg belangrijk in Korea, Taiwan en Thailand, maar ze komen ook voor in Maleisië, Singapore en Indonesië.

INVESTERINGEN

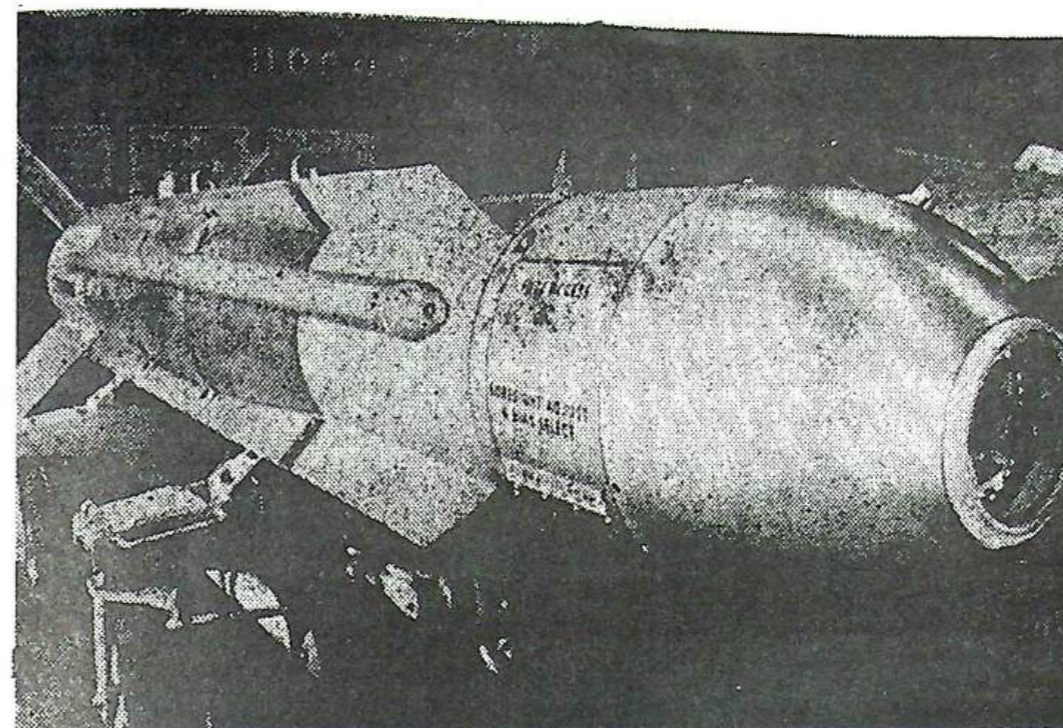
Naast deze investeringen in de verwerkende industrie bestaan er grote *kapitaalsbelangen in de grondstoffen-exploitatie*.

Deze handelwijze heeft verschillende voordelen: Japan en de V.S. zijn verzekerd van een voldoende aanvoer van de benodigde grondstoffen en op het geïnvesteerde kapitaal kunnen extra hoge winsten gemaakt worden als gevolg van het lage loonpeil. Wat hierboven gezegd is over de economische belangen van het Westen in Zuid Oost Azië, geldt vooral voor de V.S. en haar Japanse bondgenoot. Voor de V.S., omdat zij haar politiek-militaire en economische hegemonie van de 'free enterprise' in dit deel van de wereld willen handhaven. Voor Japan, omdat dit land de natuurlijke handelspartner van de zich ontwikkelende landen is. Als ondergeschikte maar onmisbare medefirmant vervult Japan een hoofdrol in de strategie van de V.S. in het gebied van de Pacific.

EKONOMIESE VERHOUDINGEN BINNEN DE V.S.

In het voorgaande is globaal aangegeven hoe de oorlog in Viet Nam het Amerikaanse en Japanse imperialisme in dit gebied kan dienen. De oorlog wordt gevoerd om Viet Nam binnen de Westerse invloedssfeer te houden, en mogelijke sociale revoluties in andere delen van de wereld af te schrikken. Zo kunnen de basisvoorwaarden voor de uitbuiting in stand gehouden worden. Deze zijn economische stabiliteit en een het Westen gunstig gezind regime, dat de bevolking onder de duim kan houden.

Maar het zijn niet alleen de economische mogelijkheden in het buitenland, die door de oorlog gediend worden; hij vergroot ook de binnenlandse produktie in de V.S., en voorkomt, dat de toch al grote werkloosheid katastrofale vormen gaat aannemen. Medio 1971 was het aantal werklozen in de V.S. gestegen tot de rekordhoogte van ruim 4 miljoen. Volgens officiële

Een Amerikaanse bom, het „ei van Columbus”, is voor het eerst aan het Amerikaanse publiek getoond. Het wapen, dat volgens de autoriteiten met veel succes in Vietnam wordt gebruikt, volgt een baan die door de militairen op de televisie kan worden gevolgd.

NRC, zaterdag 8 juli 1972

cijfers komt dat neer op een werkloosheid van 6%, maar waarschijnlijk ligt het werkelijke percentage nog hoger. Bij het beschouwen van de gevolgen van deze werkloosheid moet rekening gehouden worden met het feit, dat die per bevolkingsgroep en regio sterk uiteen kan lopen.

Het werkloosheidspercentage bijvoorbeeld onder de zwarte bevolking is tweemaal zo hoog als onder de blanken. *Door het wegvallen van de produktie, die direkt of indirekt samenhangt met de oorlog in Viet Nam, zou de economische malaise in de V.S. verscherpt worden.* Het wegvallen van de oorlogsuitgaven, die in de periode 1965 — 1969 gestegen zijn van 0,1 tot 28,8 miljard dollar per jaar, zou de genadeslag zijn voor de wankele Amerikaanse industrie. Dit geldt vooral voor industrietakken als vliegtuigbouw, staal, elektronika, wapens e.d..

VIET NAM ALS PROEFVELD

Naast een enorme afzetmogelijkheid biedt de oorlog in Viet Nam de mogelijkheid om allerlei nieuw ontwikkelde technieken te testen op hun doeltreffendheid. *Zuid Oost Azië is op het ogenblik het grootste 'proefsterrein' dat men ooit heeft gekend: 750.000 km², waar militaire wetenschapsmensen en technici met miljoenen menselijke proefkonijnen experimenteren.* Begin 1970 bijvoorbeeld, was er al 3 miljoen kilo CS-gas beproefd op Zuid Viet Nam, genoeg om het hele land 1,3 maal te bedekken. Sinds 1968 heeft het Amerikaanse leger, dat ontdekte dat het oerwoud bescherming bood aan guerillastrijders, in toenemende mate de bossen vernietigd. In totaal zijn vol-

gens officiële schattingen 2,6 miljoen ha. bos ontbladerd. Daarnaast wordt nog geëxperimenteerd met de laser- en televisiebom, elektronische en sensorische opsporingsapparatuur, een 'mensenuiker' die menselijke aanwezigheid kan vaststellen aan de hand van zweet en urine, nieuwe en nog misdadiger tegen mensen gerichte wapens enz.. *Op deze manier stellen wetenschapsmensen en technici hun kennis in dienst van de meest perfide volkerenmoord uit de geschiedenis en helpen zij mee, de generale repetitie voor de oorlog van de toekomst, waarin het slagveld beheerst zal worden door computers, elektronische opsporingsapparatuur en lange-afstandbeschietingen, te laten slagen.*

NEDERLAND EN VIET NAM

Om terug te komen op de Amerikaanse oorlogsproductie voor Viet Nam: het Amerikaanse leger zal natuurlijk zoveel mogelijk opdrachten verstrekken aan de nationale industrie, maar in gevallen waarin deze niet – of niet snel genoeg – kan voldoen aan de wensen van het leger, worden opdrachten verstrekt aan buitenlandse maatschappijen. Zo zijn er ook in Nederland bedrijven, die verdienen aan de oorlog in Viet Nam.

Enkele voorbeelden:

- De V.S. plaatsten in 1966 een kontrakt van 22 miljoen dollar voor 20 mm. ammunitie bij de Nederlandse Wapen- en Munitiefabriek. De Amerikaanse luchtmacht had zo'n gebrek aan voorraden in het Verre Oosten, dat het materieel direct uit de NWM-fabriek 'de Kruithoorn' in Amerikaanse legertrucks werd geladen en door militaire vrachtvliegtuigen over de Pool naar Viet Nam werd gevlogen. Binnen 36 uur nadat het de fabriek had verlaten, werd de munitie gebruikt.
- Toen de V.S. in Viet Nam startten met het massale ontbladeringsprogramma, ontstond er een voortdurend tekort aan herbiciden. Zij plaatsten bij Nederlandse bedrijven – Philips-Duphar, Shell, Herbicide Chemie e.a. – orders voor de levering van ontbladeringsmiddelen.
- Philips heeft apparatuur ontworpen voor toepassing in Amerikaanse bommenwerpers en helikopters, die naar Viet Nam worden gestuurd. Deze apparatuur weegt slechts drie kilo, beduidend minder dan dezelfde apparatuur geproduceerd door de Amerikaanse konkurrenten.
- Het Brits-Nederlandse Shell-koncern produceert in Californië de grondstoffen voor de napalmproductie van American Electric Co., die de productie overnam toen Dow Chemical deze onder druk van de publieke opinie afstootte.
- Daarnaast is het mogelijk, dat opdrachten, verstrekt aan de multinationale concerns in de V.S., uitgevoerd worden in de Nederlandse dochterondernemingen (bijv. Dow Chemical Terneuzen, Honeywell Emmen, Esso Chemie Den Haag enz.).

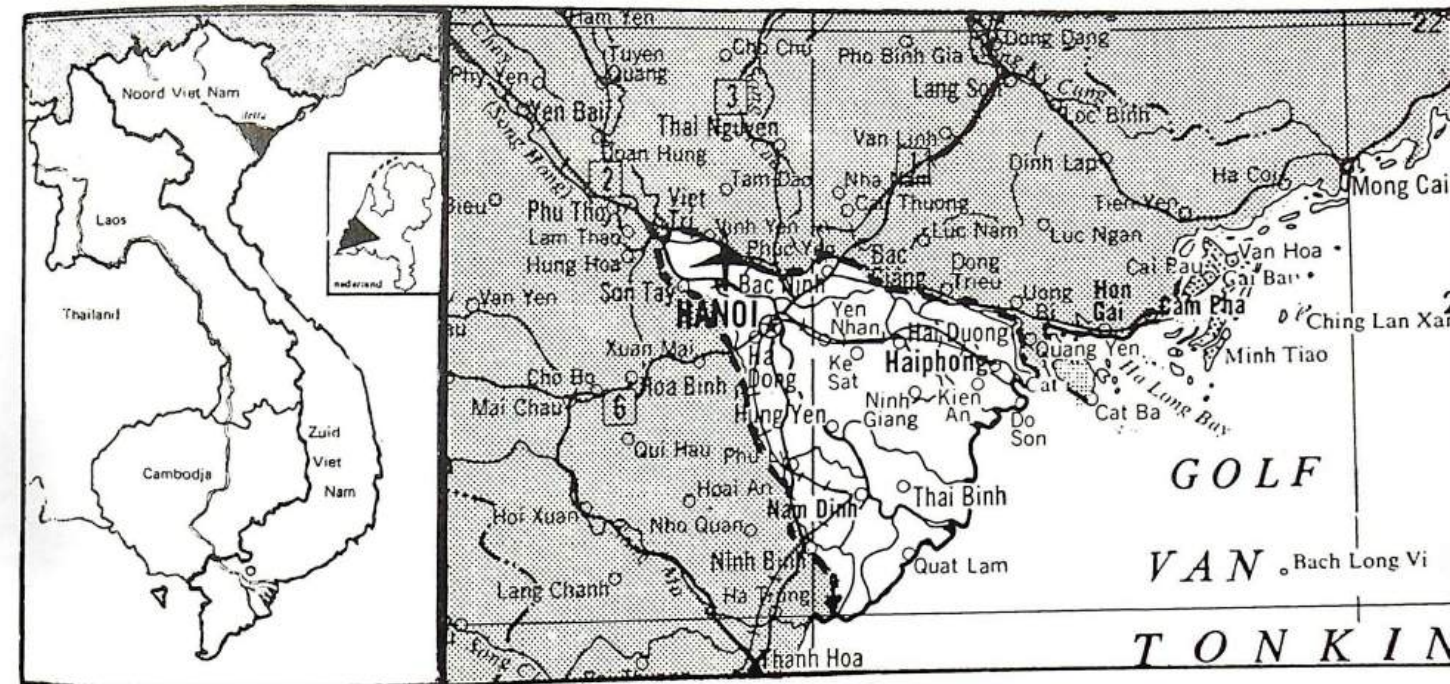
Naast de produktie van oorlogsmaterieel door Nederlandse ondernemingen, zijn er nog de 'normale' Nederlandse belangen in Zuid Oost Azië. De al genoemde Billiton, de grootste tinhandelaar ter wereld, is een dochteronderneming van Shell, die op Borneo gas aanboorde en met Japan een kontrakt gesloten heeft voor de levering van gas tot een waarde van 5,7 miljard gulden (het grootste kontrakt in zijn soort, dat ooit ter wereld tot stand kwam). Er zouden pagina's volgeschreven kunnen worden over de economische belangen van bedrijven als Unilever, Philips, Internatio-Müller, Ballast en Nedam etc. in Indonesië, Maleisië, Filippijnen, Thailand en ga zo maar door. Deze 'dominolanden' worden volgens de Amerikaanse opvatting direct bedreigd als de Amerikanen in Viet Nam een nederlaag lijden of zich terugtrekken. Zouden de Nederlandse belangen in dit deel van de wereld een van de redenen kunnen zijn dat de Nederlandse regering nog steeds achter de Amerikaanse Viet Nam politiek staat, alhoewel zij af en toe haar 'bezorgdheid' over de ontwikkelingen in Zuid Oost Azië uit spreekt?

Meest geraadpleegde literatuur:

Constandse, A.L.:	Relaas van een tragedie	Amsterdam 1971
Pearl, E.:	Nederlandse macht in de Derde Wereld	Amsterdam 1971
Magdoff, H.:	Das Zeitalter des Imperialismus	Verlag Neue Kritik Frankfurt 1969

DEEL 2A EEN GLOBALE GEOGRAFIESE VERGELIJKING VAN DE TONKIN DELTA MET HET LAGE GEDEELTE VAN NEDERLAND

In een artikel van Yves Lacoste (1) wordt uitstekend beschreven hoe de luchtmacht en marine van de Verenigde Staten de noodzakelijke voorwaarden scheppen, die moeten leiden tot het opzettelijk vernielen van waterbeheersingswerken (dijken, polders, irrigatie- en drainagesystemen, stuwen en sluisen) met het doel, de primaire bestaansbronnen uit te schakelen: *de taktiek van de verdrinken aarde*. Wij zullen verder ingaan op de situatie in de Tonkindelta, en deze vergelijken met de analoge geografische situatie in laag Nederland.

In een uitvoerige soc.-geografische studie wijst Gourou evenals Dumont (2) op de grote betekenis van het dijkstelsel voor de bestaansmogelijkheden van het grootste deel van de Noord Viet Nameese bevolking. In de Delta van onder andere de Rode Rivier leven 12 miljoen (lage schatting) mensen op een oppervlakte ongeveer gelijk aan die van laag Nederland (15.000 km²), de bevolkingsdichtheid bedraagt 800 inw./km².

De bevolking van de Tonkin Delta is meer dan 10 eeuwen geleden begonnen de dijken te verhogen om een toenemende bevolkingsdruk op te kunnen vangen. Dit gebeurde door intensivering van de rijstbouw in de Delta. Waardoor het noodzakelijk werd het regiem van de zich telkens verplaatsende rivieren aan banden te leggen. Een gevolg hiervan was echter dat de sedimenten van de rivieren zich niet meer natuurlijkwijze over een groot gebied konden afzetten, maar binnen de door de mens bepaalde rivierbeddingen, die zich zelf daardoor langzamerhand ophoogden.

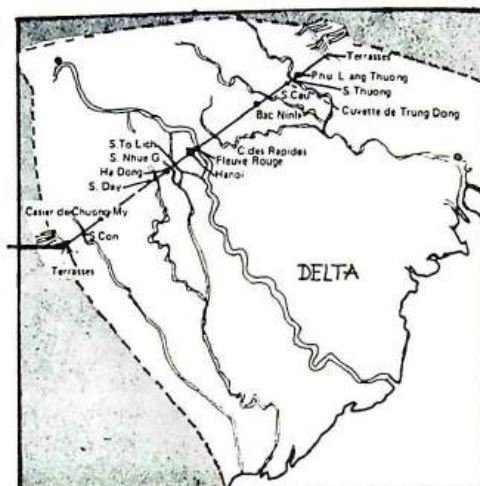
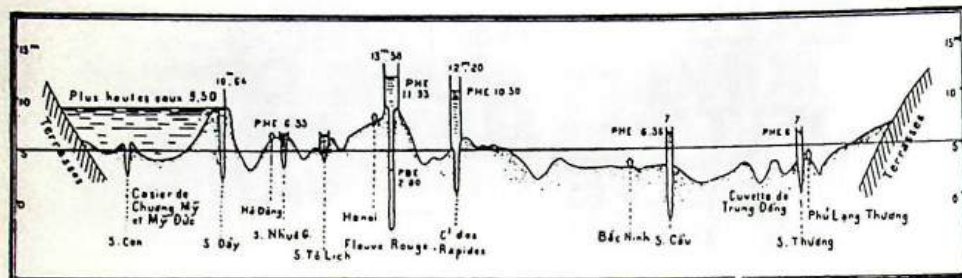
Zo is de hedendaagse situatie ontstaan, dat alle rivieren in de Tonkin Delta tijdens hoge waterstanden op een nivo stromen dat gemiddeld 5 à 6 meter hoger ligt dan het aangrenzend gebied. Hanoi bijvoorbeeld ligt op 8 m., terwijl de Rode Rivier in de regentijd kan wassen tot 13 m.

In het zuiden en in het oosten van de Delta, waar het land voor het grootste gedeelte beneden de 2 meterlijn ligt, bestaat het gevaar van overstromingen en verzilting door het zeewater bij tyfoon-stormvloed, die een hoogte kunnen krijgen van +3,80 m.

Overigens zouden deze gebieden reeds bij de normale vloedstanden onderlopen. Gedurende de drie zomermaanden, waarin de meeste neerslag valt, heerst een permanent overstromingsgevaar in de hele Delta. De grote neerslag bemoeilijkt de toestand binnendijks nog omdat het regenwater niet via de rivieren kan wegstromen.

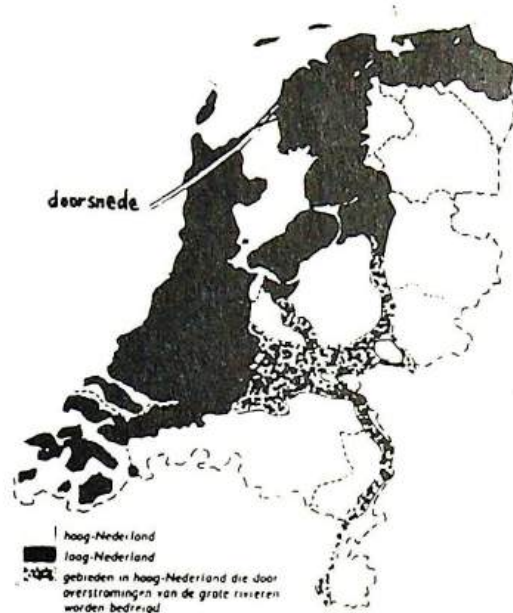
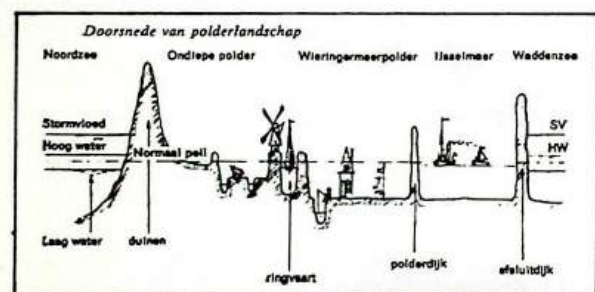
Uit bovenstaande gegevens kan men de essentiële betekenis van rivier- en zeedijken voor de bestaans-

boven rechts: doorsnede door de Tonkin Delta
links: schematische weergave

onder rechts: doorsnede door de kop van Noord Holland
links: schematische weergave
zwart: overstroomd als er geen zeedijken zouden zijn
gestippeld: overstroomd als er geen rivierdijken zouden zijn

mogelijkheden afleiden. Als economische infrastructuur zijn zij achtereenvolgens van belang voor 1) de bescherming van woongebieden, 2) van de landbouwgebieden, de voornaamste bron van welvaart, 3) als verbindingswegen, 4) het functioneren van irrigatie- en afwateringssystemen, 5) de elektrische energie-productie. De overstromingen gaan verder gepaard met grote verliezen aan mensenlevens, aan boerderijen en woningen, de veestapel, en leiden tot grote uitgaven voor het herstel van dijken enz., en het weer vruchtbaar maken van de verzande en verzilte bodem. In een artikel in De Groene (3) wijst Bui Pac Lien op de gevolgen van dijkdoorbraak in de oostelijke sektor (zie doorsnede delta), het kustgebied. Bij dijkdoorbraak zal het zilte zeewater de grond aanzienlijk verarmen, zodat die eerst gedraineerd moet worden, voordat er weer kan worden ingezaaid. De directe gevolgen zijn het verloren gaan van de rijst-oogst die in juni binnengehaald moet worden; verder valt ook de belangrijke oogst van oktober weg. Er is bovendien geen enkele mogelijkheid een oogst te organiseren, die buiten het bereik van de hoge waterstanden valt.

Samen met de reeds ingestelde blokkade, het uitvallen van de verbindingen, het onderscheppen van voedseltransporten op de open zee (4) en het gebrek aan middelen leidt dit onherroepelijk tot uithongering van de bevolking, die – opgesloten in overbevolkte dorpen of werkend aan het herstel van de dijken – weerloze objecten worden voor Amerikaanse bombardementen en beschietingen vanuit zee. Met de nog niet zo lang geleden opgedane ervaringen van de dijkbombardementen op Walcheren en de Wieringermeerpolder (op het eind van de Tweede Wereldoorlog) en met de watersnoodramp van februari 1953 in ons geheugen moet het juist voor de Nederlanders niet zo moeilijk vallen een oordeel te vellen over de Amerikaanse pogingen een watersnoodramp als geplande oorlogsmisdadigheid uit te voeren. De bewijzen hiervoor stapelen zich op, getuige mededelingen van de Internationale Commissie ter bestudering van VS-oorlogsmisdaden in Indo China. Onthullend zijn de mededelingen, ooggetuigeverslagen van de Amerikaanse oud-minister van justitie Ramsey Clark, Sean McBride, voorzitter van Amnesty International, en filmmateriaal van Zweedse journalisten (5,6). Ken-

merkend is ook de verwoesting van de centrale reparatiewerkplaats van sluisdeuren, stuwen en andere waterbeheersingsonderdelen. Wanneer wij eenzelfde actie overbrengen naar de Nederlandse situatie krijgen wij het volgende beeld: ongeveer de helft van het Nederlandse grondgebied (16.000 km²) komt onder water te staan zonder de bescherming van rivier- en zeedijken; juist in het moeilijkst bewoonbaar te maken gedeelte, het lage Westen, vinden we de grootste bevolkingsconcentratie en de hoogste dichtheden: respectievelijk 6 miljoen inwoners, 500-2000 inw./km². Grote, agrarische belangrijke gebieden als het Westland en de IJsselmeerpolders worden getroffen. De belangrijke economische, politieke en kulturele centra worden lamgelegd, alleen al door het onbruikbaar worden van de infrastructuur, waarin waterwegen, dijken, spoor- en autowegen sterk onderling afhankelijk zijn. Onze belangrijkste luchthaven zal haar naam weer eer aandoen. Woon- en industriegebieden van de Randstad zullen van elkaar afgesneden liggen (Rotterdam-Ommoord -5,7 m. N.A.P.) Denken we nog niet aan de waterstaatkundige chaos, die zou ontstaan bij doelgerichte acties met laser gerichte bommen op militaire objecten als rivier-

stuwen, de spuisluizen van het IJsselmeer en ons para-depaardje: het Haringvlietcomplex, 'zoetwaterkraan van Nederland'. Om enig idee te geven van de omvang van een dergelijke ramp geven wij enkele cijfers betreffende de overstroming van 1953. Door een ongelukkige samenloop van natuurlijke omstandigheden werd een gebied getroffen van 135.000 ha. ofwel 9% van het potentieel trefbare gebied in Nederland. Het totale oppervlak van het lage deel is te vergelijken met de Tonkin Delta (15.000 km²), die nu in zijn geheel bedreigd wordt. Deze van omvang zeer beperkte ramp kostte het leven aan 1.853 mensen, 72.000 mensen moesten geëvacueerd worden; hierbij ging het nog om een gebied met een zeer lage bevolkingsdichtheid (100-200 inw./km²) vergeleken met het westen van Nederland of de Tonkin Delta. Verder verdronken 20.000 koeien, 165.000 stuks pluimvee, 1.750 paarden en 2.750 stuks kleinvee; 47.000 woningen, scholen, boerderijen en andere gebouwen werden beschadigd, waarvan 20% zeer ernstig of onherstelbaar. De materiële schade bedroeg meer dan 1½ miljard gulden waaraan toegevoegd dienen te worden de kosten van het herstel.

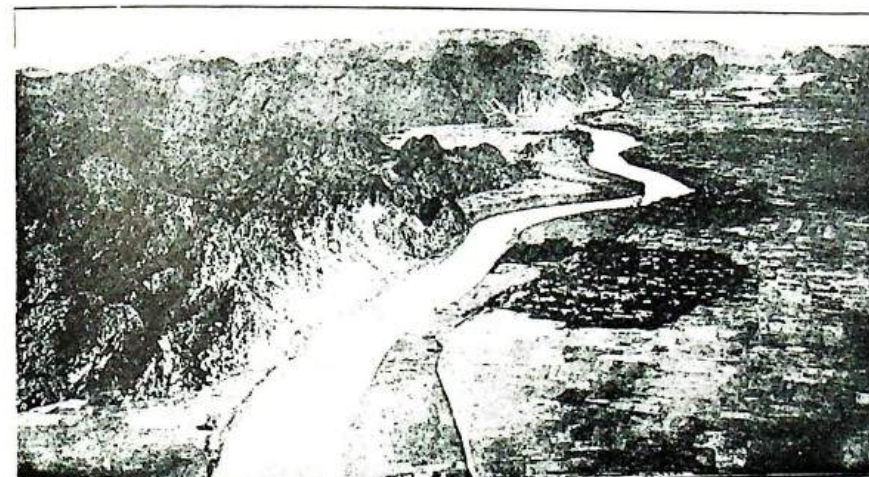
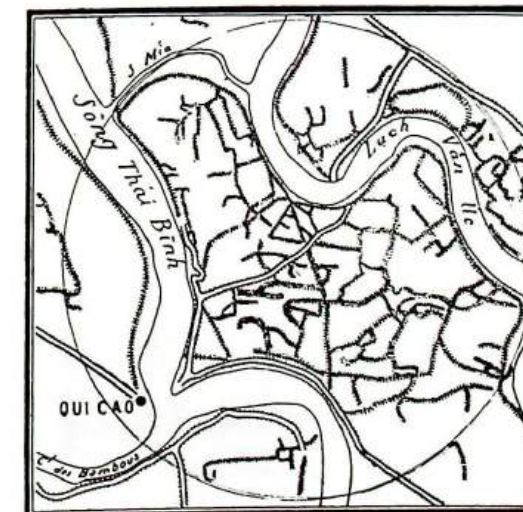
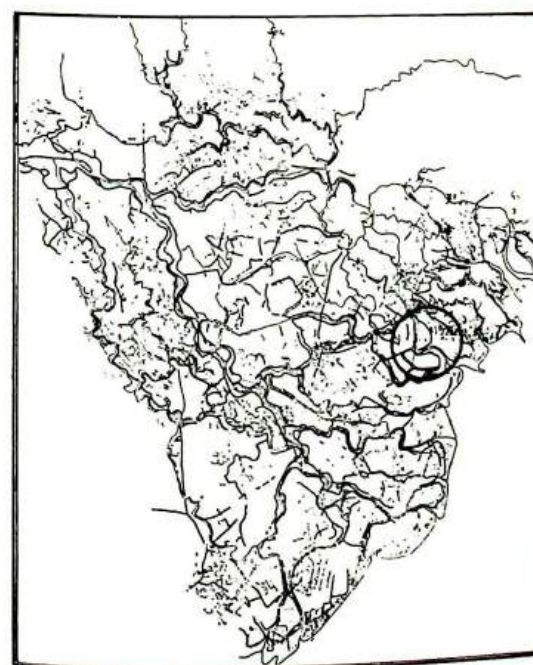

foto die een duidelijk beeld geeft van de bergachtige begrenzing van de Delta, van complete nederzettingen, op de voorgrond duidelijk zichtbaar dijken en rijstvelden

overzichts- en detail kaartje van de dijkstructuur in de Delta
hoofddijken en sekundaire dijken zijn goed te onderscheiden

De kosten om het Delta-plan uit te voeren worden geraamd (1953) op 2½ miljard gulden, en beslaan een tijdsbestek van 25 jaar.

Vanuit dit kader moeten wij ons enigszins een voorstelling kunnen maken van de omvang van de ellende en de schade die niet door een natuurramp, maar door weloverwogen 'menselijk' ingrijpen van de Amerikanen veroorzaakt kan worden.

Konform de veroordeling van de bombardementen op de Wieringermeer als oorlogsmisdaad, moet men de bombardementen op de dijken van Noord Viet Nam als zodanig veroordelen.

Wij roepen alle Nederlanders op zich verbonden te tonen met de noodsituatie, waarin de Viet Namezen verkeren en daarvan uiting te geven door druk uit te oefenen op de regering en het parlement, en van hen minstens te verlangen dat zij het Amerikaanse optreden afkeuren.

1. Lacoste, Yves: De Amerikaanse luchtmacht kan een ramp veroorzaken zonder de Noord Viet Nameze dijken direkt te treffen, *Le Monde*, 7-8 juni 1972.
2. -Gourou, Pierre: *Les Paysans du Delta Tonkinois, étude de géographie humaine*, herdruk van de uitgave van 1936, Paris Mouton en Co., 1965 -Dumont, R.: *La Culture du riz dans le delta du Tonkin, étude et propositions d'amélioration des techniques traditionnelles de riziculture* Hospical, Paris, 1935.
3. 'Nixons laatste strategische vondst', Bui Duc Lien, *De Groene*, 15-8-1972 pag. 3.
4. Trouw 16-9-1972, uit *New York Times*.
5. *Vrij Nederland*, 16-9-1972, pag. 3.
6. *Time*, 7-8-1972, pag. 18.

Naschrift

Na hun niet geslaagde pogingen tot Viet Namisering van de oorlog en door hun misrekeningen en misopvattingen van de aard van het verzet der Viet Namezen in geheel Viet Nam, nemen de Amerikaanse oorlogsvoerders hun toevlucht tot het grofste geweld tegen land en volk van Viet Nam.

Opvallend zijn de schaal en de aard van de vernietigingen. Zij bestrijken zowel 'Zuid' als 'Noord' Viet Nam, er is een tonnage aan explosieven en chemicaliën afgeworpen dat dat van de Tweede Wereldoorlog vele malen overtreft.

De oorlogsvoering wordt steeds meer 'objektief' -wetenschappelijk aangepakt.

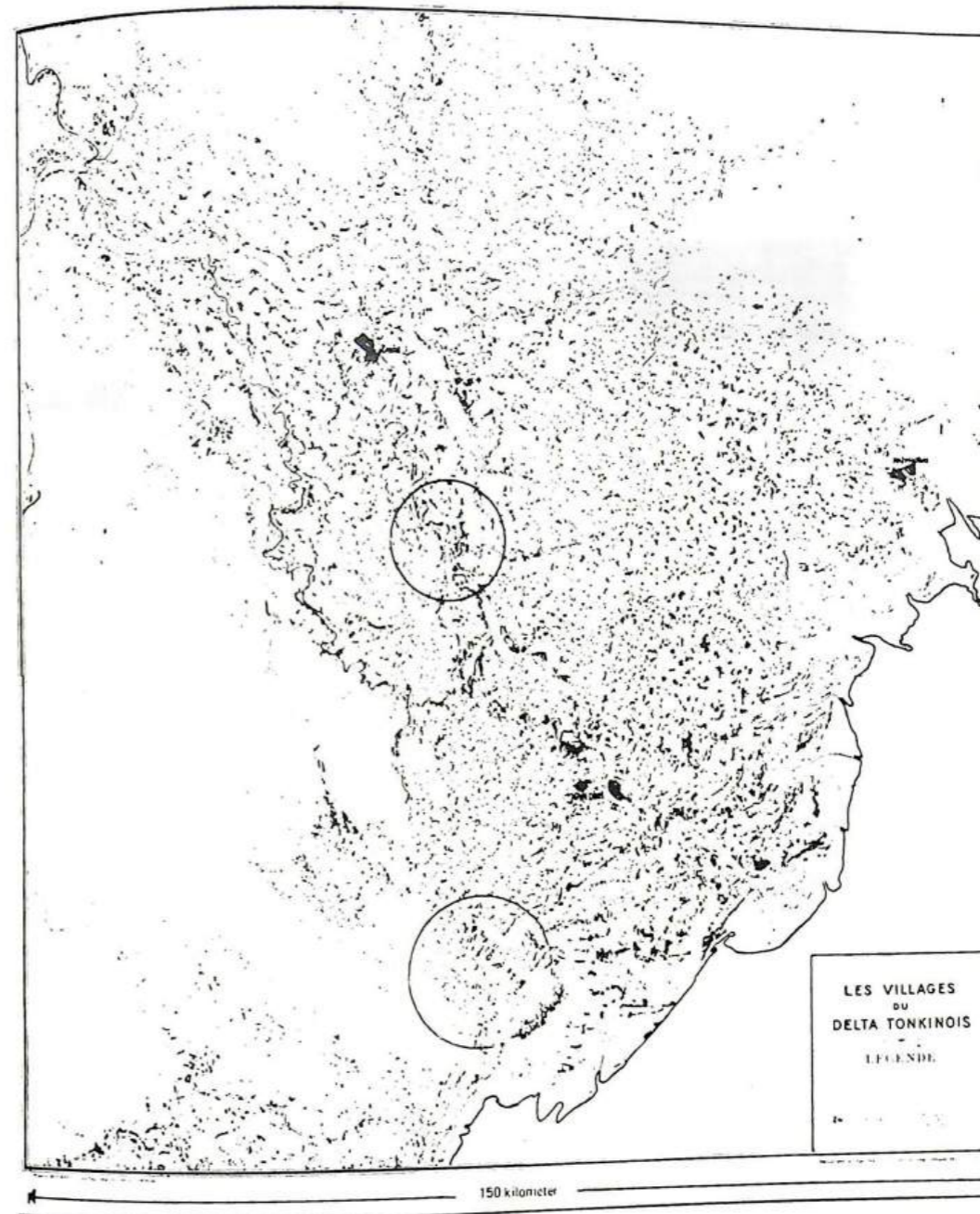
- getuige de compromitterende medewerking van verscheidene Amerikaanse en andere universitaire instituten
- getuige de doelbewuste vernietiging van het ekologisch systeem
- getuige de doelbewuste anti-personele (tegen mensen gerichte) wapenontwikkeling.

Verder tendeert de oorlogvoering steeds meer naar een althans van de VS-zijde, a-personele inzet: elektronika als oplossing voor gewetenskonflikten en herverkiezingsproblemen. Tot slot moet de bestaansbasis van de Noord Viet Namezen nog ontnomen worden en dat betekent vernietiging van de rijstbouw, hoe dan ook. Hiervoor kun je wel het best de dijken nemen, of chemicaliën, of insecten of kunstmatige regenbuien of gewoon terug bombarderen naar het steen tijdperk, of alles tegelijk. Het is gewoon zaak het geografische milieu waaraan miljoenen mensen gewerkt hebben om voort te kunnen bestaan, op snelle en efficiënte wijze teniet te doen.

Werk van eeuwen wordt hier met verworvenheden van de laatste decennia teniet gedaan, ten behoeve van enkelen.

Willem Meulman,
sociaal geograaf

HET NEDERZETTINGSPATROON IN DE DELTA

Spreidingskaart van het nederzettingsspatroon, verkleining op basis van de topografische kaart 1:25.000, op schaal 1:110.000. (Gourou, Pierre, 'les paysans du delta Tonkinois', Etude géographie humaine, 1936.)

Deze kaart van Gourou geeft een volledig beeld van het nederzettingsspatroon; geen gehucht ontbreekt.

Bij de eerste blik wordt men getroffen door het zeer grote aantal zwarte vlekken die allen dorpen voorstellen en door de schijnbaar ordeloze verspreiding. Toch is er wel regelmaat in te ontdekken.

Gourou onderscheidt o.a. dorpen gebonden aan het reliëf; meest opvallend zijn deze in het kustgebied, waar zij op de vroegere strandwallen liggen. (zie detailkaart). En verder die dorpen die vlak langs de rivier op de oeverwallen zijn gelegen. (Rode Rivier en zijrivieren.) (zie detailkaart.)

De opvallende witte ruimten die de delta omgrenzen zijn de dunbevolkte bergachtige gebieden (zie foto op pagina 6), vanwaar de grote rivieren van de delta naar beneden komen.

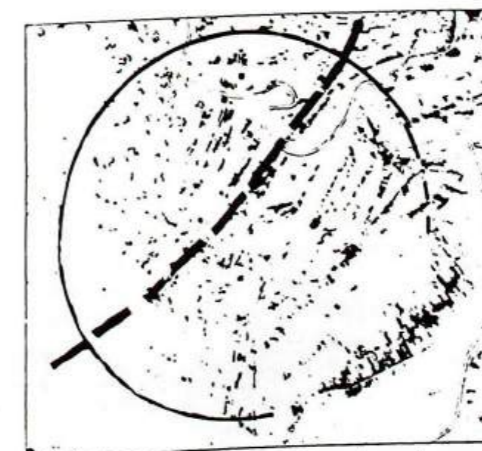
Deze kaart is opgenomen omstreeks 1930. Dit betekent dat de nederzettingsspatroon alleen maar toegenomen kan zijn. (Gourou geeft 6 miljoen inwoners op voor de Delta; huidige cijfers liggen boven de 12 miljoen, d.w.z. meer dan een verdubbeling.)

Uit het nederzettingsspatroon kan men verder afleiden, dat het bijna onvermijdelijk is bevolkingscentra niet te treffen wanneer er 'bommen-tapijten' 'gelegd' worden, gezien de geringe afstand tussen de dorpen.

Door de bewoners van de steden over het platteland te verspreiden, zijn de dorpen bovendien overvol.

voorbeeld van dorpen gebouwd langs rivieroeverwallen.

voorbeeld van dorpen gebouwd langs vroegere strandwallen

DEEL 2B BEKNOPTTE GEOGRAFIE VAN DE TONKIN DELTA

Dit wordt geen volledige geografische karakteristiek van een beperkt maar bijzonder belangrijk gebied, typerend voor de vochtig warme streken van Azië. Wel een geografies overzicht van vooral die aspecten van het fysies en sociaal milieu van de Tonkin Delta, die de kern vormen van de problematiek van de waterbeheersing. Dit is immers het centrale thema in een gebied, dat enerzijds afhankelijk is van de toevloed van water, maar waar anderzijds telkens weer in de geschiedenis de bedreiging (en meer dan dat!) van datzelfde water aan den lijve werd ondervonden.

1 KLIMAAT

Het klimaat is een van de belangrijkste factoren in het fysies milieu en van grote invloed op het menselijk handelen (landbouw).

Twee specifieke problemen in de Tonkin-Delta hangen wel zeer direkt met het klimaat samen: wij noemen al het water en als tweede de landbouw.

Noord Viet Nam ligt in de vochtig warme tropen. De gemiddelde temperatuur van de koudste maand (januari) ligt bij Hanoi weliswaar op $\pm 16^{\circ}\text{C}$, en dat is strikt genomen te koud voor de tropen, maar vorst komt er niet voor en het groeiseizoen telt 365 dagen per jaar. Wel zijn er door de wat lagere temperaturen in de 'winter' beperkingen aan het aantal gewassen, die er geteeld kunnen worden en ondervindt de rijst enige groeivertraging. De tropiese karakteristieken overheersen: rijping van de rijst is in elk seizoen mogelijk. De zomertemperaturen zijn werkelijk tropies: de gemiddelde temperatuur in juni is 29°C .

moesson

Belangrijk is het moessonkarakter van het klimaat. Moessons zijn gekenmerkt door halfjaarlijks van richting veranderende winden. Met de wisseling van windrichting gaat een wisseling van neerslaghoeveelheden (en vaak ook van neerslagpatroon) gepaard. Op grond hiervan onderscheidt men een natte en een droge moesson. In Noord Viet Nam valt in de zomer (de natte moesson) verreweg de meeste regen: een maximum wordt bereikt in de maanden juli en augustus. Met overwegend zuidelijke winden wordt dan zeer vochtige lucht vanover zee aangevoerd. Overigens kan er beslist niet van een extreem moessonklimaat gesproken worden: tijdens het 'droge' seizoen valt er nog heel wat regen, waardoor ook in deze tijd water beschikbaar komt voor de gewassen. Opvallend zijn de verschillen in neerslagkarakter: in de zomer zware buien, waarbij in korte tijd enorme hoeveelheden neerslag vallen. De gevolgen zijn vaak desastreus: veel erosie in het omringend heuvelgebied, snelle was van de rivieren en wateroverlast op de omdijkte landbouwgronden.

In de winter, tijdens de 'droge' moesson heeft de neerslag een zeer gematigd karakter. Er valt dan weliswaar betrekkelijk weinig (van december tot april bij Haiphong bijvoorbeeld, gemiddeld 220 mm, op een jaartotaal van 1.767 mm). Dat beetje wordt door de

natuur echter ekonomies verdeeld, in lichte regenbuitjes gespreid over het winterseizoen. Het vochtverlies door verdamping is in de winter natuurlijk ook geringer. Toch kunnen er, vooral op de hogere gronden, vochtproblemen ontstaan, die met irrigatie moeten worden opgelost. Rijst is namelijk een voor droogte zeer gevoelige plant, die daarmee zijn origine als moerasplant bepaald niet verloochent. Een week zonder neerslag kan ernstige gevolgen hebben voor de rijstkultuur.

noodzaak van irrigatie

Irrigatie is nodig om 'willekeurig' optredende droogte het hoofd te kunnen bieden. Afwijkingen van de gemiddelde neerslag komen nogal eens voor. Zo doet zich dus de — op het eerste gezicht paradoksale — situatie voor, dat in een land met vaak zeer overvloedige neerslag, waar bovendien het water in sommige jaargetijden een ernstige bedreiging kan vormen, die met alle macht van vaak primitieve middelen moet worden bestreden, de landbouw toch ernstig in zijn mogelijkheden kan worden beperkt door watergebrek!

tyfoons

Een belangrijk en gevreesd aspect in het klimaat van Noord Viet Nam zijn de tyfoons, die met een zekere regelmaat het gebied teisteren. Afkomstig van zee stuwt de bijbehorende storm het zeewater in de kustgebieden hoog op, terwijl zich boven land buien ontladen, die in hevigheid en intensiteit elke beschrijving tart. Deze gekombineerde aktie kan op de rivieren in korte tijd tot zeer hoge waterstanden leiden, omdat de sterke regenval het rivierwater snel doet wassen en de grote aanvoer, op zijn beurt, niet ongehinderd kan afstromen door de hoge vloedstanden in de mondingsgebieden.

2 TONKIN DELTA

Dit alles speelt zich af in een gebied, waarin de mens op het eerste gezicht (althans bij bestudering van de klimatologische en hydrologische gegevens) de absolute underdog lijkt te zijn in een voortdurende strijd om het bestaan. Een betrekkelijk klein gebied, bij oppervlakkige beschouwing vlak, omgeven door heuvels, afgesloten door de zee, overal rivieren en zijrivieren, meer water dan land, stroompatronen uitmuntend door wisselvalligheid.

Hoofdrivier is de Rode Rivier, die bij Viet Try in het noordwesten een grofweg driehoekig gebied in-

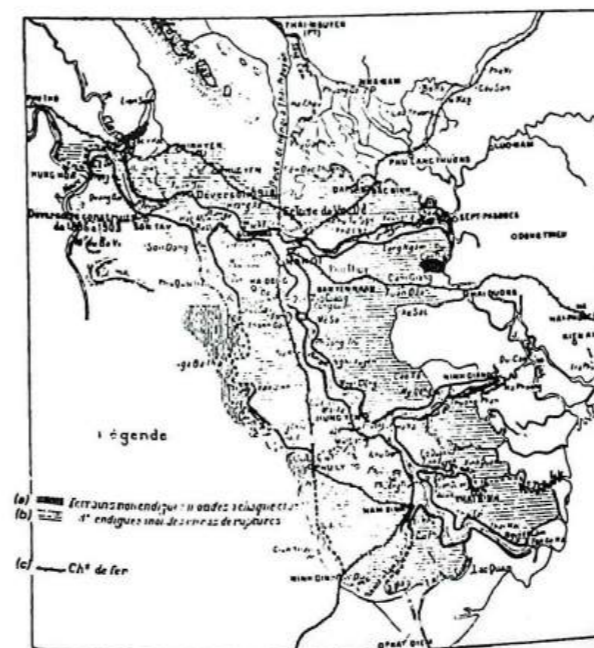
stroomt, dat aan de noord- en zuidwestzijde door lage heuvels wordt begrensd. De basis van de driehoek is de ongeveer noordoost-zuidwest verlopende kuststrook langs de Golf van Tonkin. De Tonkin Delta zelf was een uitloper van deze Golf, die in (geologies) recente tijd door de Rode Rivier en zijn zijrivieren (Zwarte Rivier, Helderer Rivier) is opgevuld met sedimenten. Ook enkele kleinere rivieren in het noordelijk gedeelte van de Delta hebben tot de deltavorming bijgedragen.

begrenzing

Zeer opvallend zijn de scheidlijnen tussen Delta en omringend heuvelgebied. Hoewel de heuvels in de direkte nabijheid van de Delta niet erg hoog zijn, is het verschil in karakter van het reliëf wel bijzonder frappant. Ook wat bodemkwaliteit en menselijke bewoning (bevolkingsdichtheid, agrarische structuur) betreft, is de overgang Delta — omringend heuvelland heel scherp: binnen enkele honderden meters verandert het landschap volkomen van karakter. Van een vlak dichtbevolkt en zeer intensief benut gebied komend, bevindt je je plotseling in een golvend, dunbevolkt landschap met matig ontwikkelde landbouw. Het Delta-gebied is, zeker voor tropiese begrippen een gezond gebied, waar een ziekte als malaria geen invloed van betekenis heeft. Het heuvelgebied daarentegen staat als zeer ongezond bekend, mede omdat de soort muggen, die in Indo China de malaria verspreidt, juist daar de meest ideale broed- en leefomstandigheden vindt.

3 RELIEF

Het gebied van de delta van de Rode Rivier dat ieder jaar zou overstromen als er geen dijken waren. schaal: ong. 1:1.400.000 (Gliezman 1972, p.21)

- a. gebieden niet beschermd door dijken: staan iedere hoogwaterperiode onder water
- b. gebieden beschermd door dijken: die bij een doorbraak zouden overstromen
- c. spoorweg

De Delta zelf heeft zeker in vergelijking met de heuvels een minimaal reliëf. Allereerst kan men een algemene afhelling onderscheiden: van Viet Try helt het oppervlak licht in de richting van de zee. Deze algemene afhelling wordt als het ware verdoezeld door vele plaatselijke hoogteverschillen. In de kustgebieden liggen duinen en langs de meeste rivieren treft men ruggen aan van enkele meters hoogte: oeverwallen, zoals we die ook in het Nederlandse jonge rivierlandschap vinden. Deze oeverwallen omsluiten laaggelegen bekkens (onze 'kommen'), die gekenmerkt worden door wateroverlast, vooral in het middengebied van de Tonkin Delta. Zeer opvallend is uiteraard het kunstmatig reliëf: de door de mens opgeworpen dijken. Laaggelegen gedeelten zijn vooral de al genoemde bekkens tussen de oeverwallen (kommen).

Zeker in Noord Viet Nam is een gemiddelde waterhoogte van de rivieren moeilijk aan te geven, maar het water stroomt, buiten het droge seizoen, heel vaak boven het nivo van het land. De dijken zijn voor dit laaggelegen gebied dus een absolute noodzaak.

Terwijl in bergachtige gebieden een paar meter hoogteverschil nauwelijks telt, zijn in een delta-gebied als dit die minimale verschillen wel belangrijk. De hoogste gronden in de Delta hebben vaak last van verdroging, waardoor ze alleen in het regenseizoen een oogst kunnen leveren. De laagste gronden zijn vaak te nat en geven daarom ook slechts één oogst (in de droge tijd). Alleen op de gronden met een evenwichtige waterhuishouding, dat zijn de middelhoge bodems, zijn beide rijstogsten (1) mogelijk. In de andere gevallen moet irrigatie, respectievelijk betere ontwatering een meer intensieve landbouw mogelijk maken. Klimatologies zijn er verder geen belemmeringen.

4 BODEM

Vergeleken met het oudere reliëfrijke gebied van Indo China hebben jonge deltagebieden als de Tonkin Delta kwalitatief zeer goede bodems.

Tropiese bodems in het algemeen staan bekend om hun armoede. Het vaak vochtige en warme klimaat zorgt ervoor, dat allerlei essentiële elementen snel uitspoelen. Er blijft dan een verarmd residu over, waarop een weelderig tropies regenwoud met zijn gesloten kringloop goed kan gedijen, maar waarop voor het open systeem van de tropiese landbouw (er wordt telkens iets afgehaald en niet voldoende aangevuld) weinig eer valt te behalen.

In de Delta heersen wat andere omstandigheden: de uitspoeling is veel minder sterk of afwezig als de bodem onder water staat en er wordt (althans werd tot voor enkele eeuwen) geregeld nieuw sediment aangevoerd. Zolang de 'Tonkinklei' maar nat genoeg blijft, is hij bovendien gemakkelijk te bewerken. Binnen de Delta komen duidelijke verschillen in vruchtbaarheid voor: vooral vlak langs de rivieren zijn de gronden zeer geschikt voor landbouw.

Voor de bodemvruchtbaarheid heeft de bedijking duidelijk nadelen. Terwijl vóór de bedijking de bodem elk jaar op natuurlijke wijze werd bemest door het rivierslib, blijft dit slib nu opgesloten tussen de

1) zie: rijstbouw en irrigatie.

dijken. Er vindt wat ekstra sedimentatie plaats tussen stroomgeul en dijken, waardoor het buitendijkse gebied langzaam wordt opgehoogd, maar het grootste deel van het slib wordt afgevoerd naar zee. Het land groeit hierdoor op sommige plaatsen met enkele meters per jaar aan. Een fraaie illustratie van de maximale manier, waarop men gebruik maakt van de geboden mogelijkheden, is de benutting van de rivierbedding in de droge tijd voor de verbouw van allerlei gewassen. Op deze manier trekt men dan nog zoveel mogelijk profijt van de natuurlijke vruchtbaarheid van het rivierslib (2). We zullen later nog wat uitgebreider terugkomen op de voor- en nadelen van dijkenbouw.

5 RODE RIVIER

We zullen ons nu nader gaan bezinnen op de (hoofd)rol van de Rode Rivier in het fysies milieu van de Tonkin Delta. Ontsprongen in de provincie Yunnan in Zuid China, op een hoogte van 2.500 m, stroomt hij over een afstand van 1.300 km. vrijwel rechtlijnig naar het zuidoosten, daarbij het overvloedige water van een groot deel van Noord Viet Nam opnemend. In de berggebieden, die op de Rode Rivier afwateren, heeft de mens veel hellingen ontbost met als gevolg, dat de overvloedige neerslag niet of minder goed wordt vastgehouden en snel in de rivier terechtkomt. Hierdoor is er veel erosie op de hellingen in dit gebied, kan het peil van de rivieren snel stijgen en voert de Rode Rivier zeer veel erosiemateriaal mee.

Enkele cijfers om dit te illustreren:

Bij Viet Try (na de samenvloeiing van Rode-, Zwarte en Heldere Rivier) meet men als minimale afvoer ongeveer 700 m³/sec. Bij maximaal hoogwater zijn er echter metingen gedaan van ongeveer 30.000 m³/sec. De hoeveelheden slib variëren ook sterk: 500 gram/m³ water bij laag water; 3.500 gram/m³ water bij maximale afvoer (3).

Deze cijfers laten duidelijk zien hoe wisselvallig het regime van deze rivier is en bovendien hoe sterk de erosie toeneemt bij hoogwater. Als er geen dijken waren, zou er – gemiddeld over de gehele Delta – elk jaar een laagje van 5 mm dikte worden afgezet, dat is een halve meter per eeuw!

hoogwater

In samenhang met hetgeen over het klimaat is opgemerkt, zijn *juli en augustus* de maanden, waarin de kansen op ekstreem hoog water het grootst zijn. Andere hoogwater-maanden zijn *juni, september en oktober* (4).

Hanoi ligt in het noordwestelijk gedeelte van Tonkin aan de Rode Rivier. Hoewel enkele kilometers bovenstrooms een tak zich heeft afgesplitst (het Canal des Rapides) en er dus enige verlichting voor de hoofd-rivier is, kunnen hier bijzonder hoge waterstanden worden bereikt. Hanoi ligt op hoogtes tussen 6 en 8 m, bij lage waterstanden stroomt de rivier op een hoogte van ± 2.20 m boven zeenivo. Bij ekstreem hoog water zijn waterstanden gemeten van 12 - 13 m!

Het is geen uitzondering, dat de waterspiegel van de snelstromende rivier 6-7 meter boven het landopper-

vlak ligt, niet alleen bij Hanoi, maar ook in andere gedeelten van Tonkin.

Deze hoge rivierstanden komen vooral voor in het noordwestelijk deel van de Delta, omdat door vertakkingen de grootste risico's stroomafwaarts worden gespreid over verschillende 'Canals' (Canal des Rapides, Canal des Bambous). De hoofdrijver verwerkt in het kustgebied nog maar 40 à 50% van de oorspronkelijke aanvoer. De sterk bedreigde gebieden liggen daarom in het noordwesten en ook wel in het midden van de Delta.

In het noordoostelijk kustgebied heersen hydrologies de meest gelijkmatige omstandigheden. Hier stromen enkele kleinere rivieren, die zelf door hun kleinere stroomgebied veel minder ekstreme verschillen in afvoer kennen en slechts via het Canal des Rapides in

Herstel van de dijk bij Lam Giu na de doorbraak in juli 1926 (Gauthier 1930 p.108)

2) Iets dergelijks wordt natuurlijk ook in Nederland gedaan, zij het dat de toegepaste vrij ekstensieve beweiding een veel lager voedselrendement heeft, dan de tuinbouw in de Viet Nameese 'uiterwaarden'.

3) In 'Le problème des digues en R.D.V.' worden (voor ekstreem hoogwater) nog hogere cijfers genoemd, dan de hier aangehaalde, die van vóór W.O. II dateren en zowel bij Gourou (1940), als bij Gauthier (1930) worden aangehaald. Gezien het pamfletkarakter van 'Le problème des digues' zet ik een vraagteken bij deze cijfers: maks. hoogwaterafvoer: 50.000 m³/sec; maks. slibafvoer: 7 à 8 kg/m³ (B).

4) Als waarschuwing tegen mogelijke aanvallen op dijken in de gevaarlijkste periode komt dit kongres dus te laat! Des te meer mogelijkheden zijn er echter om de balans op te maken. Gliedman (p. 87) wijst er bovendien op, dat er ook na de Amerikaanse verkiezingen nog tijd genoeg is om de novemberrijstooft te vernietigen en de irrigatiedammen, waarvan de juni-oogst afhankelijk is, wil ze enig sukses hebben, te beschadigen.

Begin van de overstroming in juli 1926 na de doorbraak bij Lam Giu (Gauthier 1930 p.65)

Overstroomd gebied in 1926: het dorp Bat Trang aan de Rode Rivier (Gauthier 1930 p.34)

verbinding met de Rode Rivier staan. Mede door de nabijheid van de zee en de sterke vertakking van stroomgeulen in het mondingsgebied konden de dijken hier veel lager zijn. De meeste last heeft men nog van een teveel aan water, wanneer er elders een dijk, langs de Rode Rivier bijvoorbeeld, is doorgebroken en het inundatiewater dit gebied over land als het ware in de rug aanvalt. Hier, en ook elders langs de kust, zijn de bedijkingen vooral aangelegd ter bestrijding van het zout, dat door de overstroming van het land me. zeewater schade aan de bodem en de erop staande gewassen toebrengt. Overigens weet men hier op bijzonder handige manier gebruik te maken van de opstuwung van het rivierwater bij vloed. Men heeft dan namelijk de gelegenheid om water in te laten voor de irrigatie.

6 DIJKEN

In deze paragraaf zullen vooral de technische aspecten van de dijken aan de orde worden gesteld. Elders in dit hoofdstuk komen andere aspecten aan de orde, met name historische en sociale.

beïnvloeding fysies milieu

Dijkaanleg heeft altijd belangrijke invloed op het fysies milieu van een gebied. Vóór de aanleg kon het rivierwater zich bij hoogwater verspreiden over het gehele Delta-gebied. Weliswaar legden de oeverwallen, die vrijwel overal buiten de kuststrook langs de beddingen liggen, wel enige beperkingen op, maar als het water hoog genoeg steeg, werden de laaggelegen bekkens tussen de oeverwalsystemen overstroemd. Dit gebeurde verschillende malen per jaar en bij elke overstroming werd het landoppervlak iets opgehoogd: de oeverwallen met vooral grover materiaal, terwijl in de laagliggende bekkens onder relatief rustige omstandigheden ook klei kon bezinken. De jaarlijks terugkerende overstromingen fungeerden dus als een natuurlijke bemesting. Doordat in de lagere gedeelten een natuurlijke afvoer van het water ontbrak, betekende dit regime, dat er binnen de oeverwallen een toestand van vrijwel permanente wateroverlast heerste. Waarschijnlijk is de bedijking aangepakt om de onzekerheden van dit regime in te dammen en de

landbouw met minder risico's en meer oogstmogelijkheden te kunnen bedrijven. Het veiligheidsaspect lijkt niet in eerste instantie de stoot te hebben gegeven tot de dijkenbouw. Volgens Gourou (1940) is de hoge produktiviteit van de Delta slechts mogelijk geworden door de bedijking! De bedijking van de kustgebieden is van recenter tijd en vooral gericht tegen de verzilting.

gevolgen van bedijking

Tijdens de uitbouw van het bedijkingsysteem trad het veiligheidsaspect steeds meer op de voorgrond en is nu eigenlijk het belangrijkste geworden, al is het natuurlijk duidelijk, dat alleen door waterbeheersing de landbouw voldoende voedsel voor de miljoenenbevolking kan produceren. Dat het veiligheidsaspect steeds belangrijker werd is een logies gevolg van de ontwikkelingen; immers terwijl vroeger elke vloed van enige importantie kon uitvloeien over het grootste deel van het Deltagebied, waardoor nooit echt hoge waterstanden werden bereikt, blijft de ruimte voor het water nu beperkt tot de strook tussen de dijken. De bedijking van het kustgebied heeft tot gevolg gehad, dat de expansiemogelijkheden voor het water nog sterker beperkt werden, waardoor de hoogterekords weer scherper werden gesteld.

Versterking van de dijken heeft dezelfde uitwerking. Vaak kwam het voor, dat nog tijdens het wassen van het water er ergens een dijk doorbrak. Het doorbraakpunt fungeerde dan als - ongewilde - veiligheidsklep, waardoor elders de hoogwaterstanden beperkt bleven. Wanneer door verbetering van het systeem doorbraken meer en meer werden voorkomen, betekent dit automatisch een verhoging van de maximale vloedhoogte. Een zelfde effect zien we in ons land, waar door de perfecte bedijking de vloedhoogten en daarmee de *pressie op dijken bij hoge waterstanden toeneemt*. Doorbraken zijn dan des te katastrofaler. De enorme massa's water richten grote direkte schade aan bij een doorbraak: mensenlevens, bezit, landbouwgewassen. Erger is vaak de indirecte schade, omdat landbouwgronden voor langere tijd onbruikbaar zijn door de dikke laag steriel zand, die wordt afgezet in de buurt van de doorbraak. Vaak kost het veel tijd om het

Het opwerpen van een aarden waterkering in overstrom gebied. (Gauthier 1930 p.72)

overstromingswater kwijt te raken en het gat te dichten.

Een ander gevolg van bedijking is de ophoging van het rivierbed, waardoor de rivier steeds hoger gaat stromen, als het ware in een hooggelegen stroomgoot. Men moet zich hiervan nu ook weer niet te veel voorstellen, de invloed van het hierboven beschreven effect is veel groter. Door de hoge stroomsnelheden bij vloeiden wordt veel materiaal weer meegenomen: de rivier houdt zo zijn eigen stroombed in stand. Toch komt, gezien over lange tijd, de bedding geleidelijk aan hoger te liggen.

Als nadeel van bedijking is voorts wel aangevoerd, dat de mogelijkheden tot ontwatering sterk zouden verminderen en bevoeiing met slibrijk rivierwater onmogelijk zou worden. Hoewel dit plaatselijk misschien als bezwaar geldt (tegenwoordig gemakkelijk te ondervangen door het plaatsen van bijvoorbeeld elektrische gemaaltjes), prevaleren de voordelen van grotere oogstzekerheid zonder twijfel. Bovendien heeft men

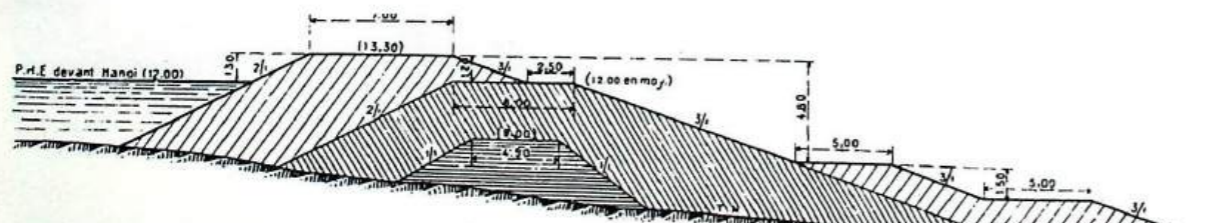
op tal van plaatsen slimme systemen ontwikkeld om bevoeiing en afwatering zo goed mogelijk te regelen.

gebreken van de dijken

In de jaren '20 en '30 van deze eeuw (tijdens het Franse koloniale regime) en vooral ook na de vrede van 1954 onder het huidige bewind is er veel gedaan aan de verbetering van het dijkenstelsel. De *absolute hoogte* is slechts één aspect van de waarde die een dijkensysteem heeft voor de bescherming. Minstens zo belangrijk zijn:

- goede trasering*, geen plotselinge verwijdingen of vernauwingen, waardoor stuwingen of hoge stroomsnelheden kunnen ontstaan. Door de historische en weinig planmatige ontwikkeling was er nog al het een en ander op dit punt mis.
- het dwarsprofiel*: een dijk, die opgehoogd wordt moet ook worden verbreed, omdat anders de basis te smal wordt en de hellingen te steil. Als men basisverbreiding nalaat is zo'n opgehoogde dijk niet in staat grotere druk van het water op te vangen.

Histories overzicht van de verhoging van de dijken langs de Rode Rivier (Gauthier 1930 p.96)

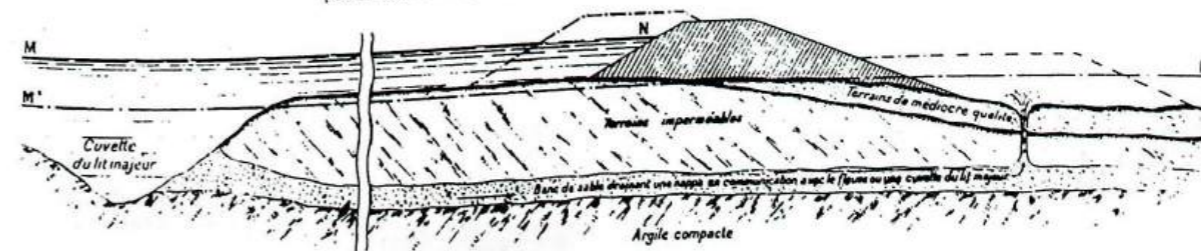

Nota: - Le profil enveloppans (trait fort) donne le gabarit défini d'une digue de 1re catégorie. Pour les digues de 2e catégorie la plateforme est réduite à 6,700 et sa revanche sur le plan des plus hautes eaux est partout de 1,7 (voir profil PLIX)

Légende

- Travaux exécutés sous les dynasties annamites
- Renforcement et exhaussement exécutés de 1885 à 1926
- Renforcements et élargissement du programme de 1926 (travaux en cours)

Tekening die de ondermijning van een dijk laat zien (schematisch) (Gauthier 1930 p.52)

Nota: - Le trait interrompu — — — — — indique le gabarit de renforcements exécutés en cours de ces dernières années

c. de breedte van de 'uiterwaarden' en de nabijheid van het stroombed zijn van belang, omdat hoe smaller de uiterwaarden, hoe groter de stroomsnelheden en hoe hoger de waterstanden zullen zijn. Als de dijk te dicht bij (een bocht in) de laagwaterbedding ligt, kan hij gemakkelijk ondergraven worden.

d. het materiaal waarop en/of waaruit het dijklichaam is (op)gebouwd. Als het dijklichaam op grofzandig materiaal ligt of zelf uit grover materiaal bestaat, heeft dit kwel (doorsijpelen van rivierwater) tot gevolg. Dit leidt niet alleen tot wateroverlast, maar kan bovendien de dijk zodanig verzwakken, dat plotselinge doorbraak het gevolg is (5).

Op al deze punten zijn en worden in de laatste halve eeuw de dijken in de Tonkin Delta verbeterd. Dit betekent, dat er enorme hoeveelheden grond zijn verplaatst met vaak primitieve middelen door de inzet van grote aantallen mensen.

7 FYSIES MILIEU

Deze beschrijving van het fysies milieu is fragmentarisch en onvolledig.

Dit hangt ten dele samen met de beperkte doelstelling en ruimte, deels is het een gevolg van de schaarste aan recente literatuur. Toch zijn onzes inziens de meest essentiële gegevens aangedragen. De Tonkin Delta komt naar voren als een rivierlandschap, dat voor zijn bestaan als dicht bevolkt en hoog ontwikkeld agrarisch gebied afhankelijk is van een sterk en gaaf dijkenstelsel, vooral omdat het regime van de belangrijkste rivieren van een uitzonderlijke willekeur en heftigheid is, met een enorm vermogen tot vernietiging. De klimatologische omstandigheden zijn zodanig, dat een zeer intensieve landbouw met meerdere oogsten per jaar mogelijk is. Daar staat echter tegenover, dat het klimaat er mede voor verantwoordelijk is, dat extreem hoge waterstanden en daarmee soms gepaard gaande overstromingsrampen eerder regel, dan uitzondering zijn. Het is echter te simplistisch om de vloed en de rekening van het klimaat te boeken. De mens bijvoorbeeld heeft door zijn ingrepen in het hydrologische regime (ontbossing, bedijking) in belangrijke mate bijgedragen aan de gevaarlijke situatie, hoewel meestal ongewild.

8 SOCIALE EN BESTUURLIJKE ORGANISATIE; HET GRONDBEZIT

Volgens Chassigneux (6) heeft de Tonkin Delta van oudsher te kampen gehad met drie soorten rampen: de oorlogen en rooftochten, overstromingen en droogten. Met name de laatste richten zeer veel schade aan; hierdoor wordt immers het gehele gebied getroffen en niet een deel zoals dat bij de eerste twee het geval is. Al vanaf de 13e eeuw zijn er in de annalen vele gegevens te vinden over dijk aanleg en irrigatiewerken om de wisselvalligheden van het klimaat en de verschillen in reliëf zoveel mogelijk op te vangen.

Geschiedenis

Nadat men zich in 938 had bevrijd van de Chinezen, begon Viet Nam in 946 zijn zelfstandig bestaan als

koninkrijk dat nu en dan onderbroken werd door een Chinese suprematie. Met behulp van haar organisatie-talent en militaire vaardigheden — men had zich tijdens de 1000-jarige overheersing de Chinese cultuur geheel eigen gemaakt, inclusief de irrigatie technieken (7) — wist het Viet Namees volk vanuit de overbevolkte Tonkin-Delta en de vlakten van Annam door te stoten naar het Zuiden. Tijdens deze mars zuidwaarts (Nam Tien) werden de oorspronkelijke bewoners, die men overigens ongemoeid liet, de bergen ingedreven. In de 17e eeuw bereikten de Viet Namezen de Mekong Delta.

De sociale en bestuurlijke orde in de Tonkin Delta lag van oudsher binnen het dorp, de gemeenschap die gezamenlijk belasting betaalde, mensen verschaft om herendiensten te verlenen en als soldaten voor het leger. Van hun kant boden de heersers bescherming. Elk dorpje was een bestuurlijke eenheid, 'la commune annamite', een klein republiekje met notabelen, ingeschreven (= belastingbetalers), een burgemeester, een nachtwacht om oogsten, dijken en irrigatiewerken te beschermen, een politie-verordening, regels voor het gebruik van water ten behoeve van de irrigatie enz. Niet het individu, maar de gemeenschap telde. Het dorp uitvluchten betekende, dat je een 'outlaw' werd.

Oorspronkelijk was alle grond gemeenschappelijk, waarschijnlijk door het feit dat men zoveel moest samenwerken bij de irrigatie en de dijkbouw. In de loop der tijd liep dit terug tot een bepaald gedeelte voor gemeenschappelijk gebruik, dat niet verhandelbaar was in tegenstelling tot de privé grond. Het was dus een soort levensverzekering voor de inwoners van het dorp.

'Pour éviter l'exploitation du pauvre par le riche, le neuvième au moins de la terre devait rester bien communal en être réparti également entre tous les inscrits s'engageant à payer l'impôt personnel à l'Etat' (8).

De gemeenschappelijke gronden werden steeds opnieuw verdeeld onder de inwoners. Door de snelle wisseling van eigenaar ging de bodem echter snel in kwaliteit achteruit.

De boer deed niet veel aan grondverbetering aangezien hij er toch niet lang profijt van had (in de 19e eeuw was het rendement de helft van de opbrengst van het particuliere grondbezit.) Later kwam men tot langere perioden.

De dijkdoorbraken hebben het grootgrondbezit in de hand gewerkt. De arme boeren waren namelijk niet

5) Lacoste heeft in Le Monde (7-8 juni 1972) de mogelijkheid geopperd, dat ook middels indirecte bombardementen (en de daarbij veroorzaakte trillingen) met water verzadigde dijklichamen onstabiel zouden kunnen worden. Dit zou dus een middel zijn om op politiek 'aanvaardbare' manier dijkdoorbraken te forceren.

Deze mogelijkheid is beschreven in dijkendokumentatie. Ter informatie nemen wij een gedeelte van dit artikel op, zie ahangsel.

Overigens hebben ons totnutoe geen berichten bereikt, waaruit blijkt, dat dit in werkelijkheid ook zou zijn gebeurd.

6) Chassigneux, p. 1

7) Chassigneux zegt hierover op p.68: 'Les Annamites ont reçu de leurs maîtres chinois non seulement leurs procédés administratifs et leurs habitudes sociales, mais même leurs instruments agricoles'.

8) Dumont, p.76

in staat om even sterke dijken om hun land te bouwen als de grootgrondbezitters. Vooral bij de kleine boeren braken de dijken door en de overstromende gronden konden vaak goedkoop opgekocht worden (bijvoorbeeld na de overstromingen van 1929 (9)). Het intensieve grondgebruik had tot een grote versnippering van het landbezit geleid. Dit is deels inherent aan de rijstkultuur — met name in het hoge gedeelte van de Delta zijn veel terrassen — en deels komt dit door het verervingssysteem — (de Franse wetgeving schreef voor dat ieder kind een gelijk deel kreeg). Ook deze versnippering van gronden leidde tot grootgrondbezit. Bovendien wisten grootgrondbezitters zich vaak van gemeenschappelijke gronden meester te maken (9).

Landhervormingen na 1945 gingen de mist in door het uitbreken van de Indo China oorlog, maar in de 50-er jaren werd een rigouzeuzer programma opgezet. Het liep echter mis, omdat Viet Nam van huis uit weinig grote landeigenaars had, die men kon aanpakken. Nu werden de middenklasse van tamelijk welvarende boeren het slachtoffer, aldus Smith (10). Van de ± 2 miljoen ha. land werden ½ à 1 miljoen ha. herverdeeld.

Na 1956 werd er een begin gemaakt met de kollektivisering door de opzet van staatsbedrijven. In 1964 werd het kadaster goed aangepakt. Hiermee waren de Fransen in de 30-er jaren begonnen, maar het was nooit voltooid.

9 RIJSTBOUW EN IRRIGATIE

De economie van Viet Nam is altijd sterk agrarisch van karakter geweest. In Noord Viet Nam werkt nog steeds meer dan drie kwart van de bevolking in de

landbouw. De geïrrigeerde rijstbouw neemt een zeer centrale plaats in; ze kan als de kern van de gehele beschaving beschouwd worden. 'Le riz inondé est en Indochine la seule plante vivrière dont la culture puisse être poursuivie continuellement sur le même sol, année après année, sans que les rendements deviennent ridiculement bas. C'est par là que le riz inondé apparaît en Indochine comme un facteur de forte densité de la population, comme un facteur de stabilité, comme un facteur de civilisation', zegt Gourou (11).

Reeds driehonderd jaar vóór Christus waren irrigatietechnieken door middel van dijken, dammen, slootjes en kanalen bekend bij de bewoners van de Tonkin-Delta. Tot de 13e eeuw is de irrigatie hoofdzakelijk een individuele aangelegenheid. Daarna kan men spreken van een algemeen systeem van dijken en waterwegen, dat van staatswege geregeld wordt. De staat had een inspekterende en een overkoepelende functie: boeren moesten 60-120 dagen per jaar werken aan deze openbare werken ter bescherming van de rijstvelden.

Rijstbouw

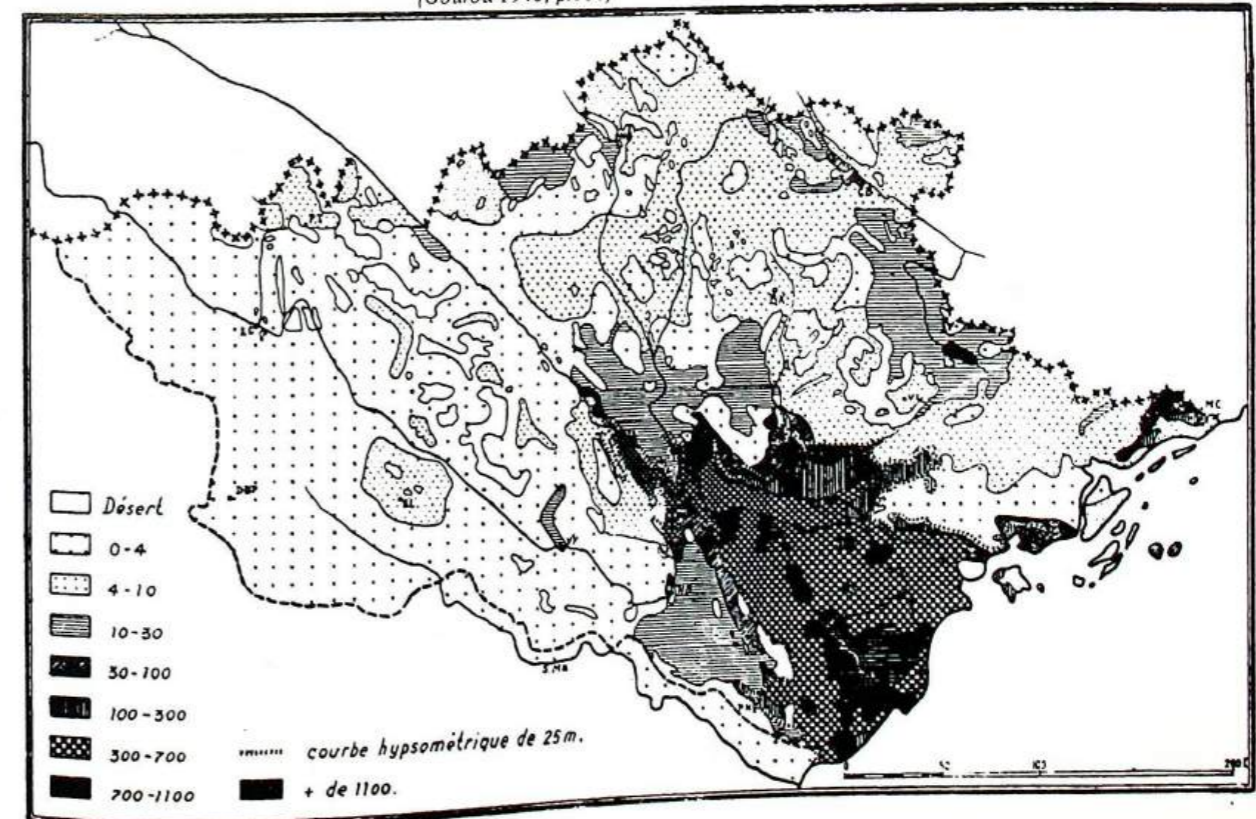
De methode van de geïrrigeerde rijstbouw maakt een zeer hoge bevolkingsdichtheid mogelijk: 22 miljoen

9) de Vries Reilingh, p.343.

10) Smith e.a., Area handbook for North Vietnam, p.276. Het zal de lezer opvallen, dat de bronnen (Gourou en Smith) elkaar tegenspreken, waarschijnlijk is dit een gevolg van de criteria, die men aanlegt voor grootgrondbezit. Voor Viet Namees begrippen is een boer, die in het bezit is van een buffer en 1,5 ha grond, welvarend.

11) Gourou (1940), p. 208.

Bevolkingsdichtheid in de Tonkin Delta omstreeks 1925
(Gourou 1940, p.107)

Geïrrigeerde rijstbouw in Noord Viet Nam

Een irrigatiewerk bij Tonkin
(Pouyane 1926 p.116)

inwoners op 75.000 km² (vgl. bergland: 5 miljoen inw. op 260.000 km²) (12). De zeer dichte bevolking is verdeeld over vele kleine dorpen. Rondom het dorp liggen de rijstvelden, omringd door aarden wallen waarop de wegen zich bevinden. Alle beschikbare grond is in beslag genomen door de landbouw; ook die delen van het stroombed die in de winter droogvallen. In 1940 was 80% van de Tonkin-Delta gekultiveerd en 54% daarvan leverde twee oogsten. Door de totale benutting van vrijwel elk stukje grond biedt de Delta weinig gelegenheid voor de ontwikkeling en verspreiding van ziektekiemen, met name malaria, waardoor een nog grotere bevolkingsdichtheid mogelijk werd.

Een tweede faktor voor de dichtheid van de bevolking is het feit, dat de landbouw op nauwelijks te overtreffen wijze is aangepast aan de natuurlijke omstandigheden.

Rijst is een zeer arbeidsintensief gewas, het vraagt om een dichte bevolking en maakt op zijn beurt een dichte bevolking mogelijk. De voornaamste verklaring moet echter op de eerste plaats gezocht worden in het zeer lage konsumptienivo, aldus Gourou (13).

Irrigatie

Het gehele gebied is onderverdeeld in stukjes grond omwijd door aarden dijken, waarbinnen men de waterstand nauwkeurig kan regelen. Dit is zeer belangrijk voor een gevoelig gewas als de rijst. Zowel een tekort als een teveel aan water kan binnen zeer korte tijd grote schade aanrichten aan de planten. Proefnemingen hebben uitgewezen, dat een zorgvuldige irrigatie belangrijker is dan bemesting (14). De irrigatie speelt ook een belangrijke rol bij de bestrijding van het verziltingsgevaar, want door extra water toe te voegen in droge tijden voorkomt men het kapillair opstijgen van het zoute water. Bij de mondingen van rivieren verhindert een konstante zoetwaterafvoer het landinwaarts dringen van het zoute water.

Lang niet al het beschikbare water kan rationeel aangewend worden. De regenreservoirs (plassen en poelen) zijn vaak onvoldoende. Daarentegen stroomt het water van de rivieren vol vruchtbaar slib in zee zonder profijt voor de irrigatie. Bovendien moet men zich wapenen tegen gezwollen rivieren, die anders het binnenhalen van de oogst beletten. Hoge dijken bemoeilijken de irrigatie.

Het juist uitvoeren van waterschapswerken op grote schaal wordt bemoeilijkt door de hoge bevolkingsdichtheid. De inspanningen zijn niet gericht op het in cultuur brengen van de grond – vrijwel al het geschikte land is reeds in cultuur gebracht – maar op het vergroten van de opbrengsten en het minder wisselvallig maken van de oogsten. Hiervoor is het noodzakelijk dat men het waterniveau van een rijstveld het hele jaar door onder controle heeft.

12) Gourou (1966), p. 119. Deze cijfers zijn voor geheel Viet Nam. De Tonkin-Delta telde in 1935 een bevolking van 6,5 miljoen inwoners op 15.000 km², dit is een dichtheid van 430 inw/km². Sommige streken kennen dichtheden groter dan 800 inw/km².

13) Gourou (1966), p.124.

14) Chassigneux, p.3

In het agrarische leven bestaat een duidelijke tweedeling, die nauw samenhangt met de irrigatie. Men onderscheidt namelijk:

- de 'oogst van de 10e maand' – zaaitijd: eind juni; verspenen: eind juli-begin augustus; oogsten in november (15);
- de 'oogst van de 5e maand' zaaitijd: eind december-begin januari; verspenen: februari; oogsten eind mei-begin juni.

De groeiperiode vraagt om irrigatie en in de periode van rijping en oogst moet er gedraineerd worden. De techniek van irrigeren en draineren moet natuurlijk aangepast worden aan de 'seizoenen' die hier doorheen spelen: in de winter is het vaak te droog en in de zomer te nat.

In tijden van droogte is een goede water distributie noodzakelijk om verspilling te voorkomen. Ook moet er op toegezien worden dat de sloten goed onderhouden worden. De vlakheid van het terrein werkt een trage afwatering en dichtslibbing in de hand. Ook in die delen van de Delta die zich er eigenlijk niet voor lenen (16), proberen de boeren twee rijstogsten te krijgen. Er is immers arbeidskracht genoeg: baat het niet, het schaadt ook niet.

10 DIJKENAANLEG EN IRRIGATIEWERKEN TOT DE FRANSE OVERHEERSING

We hebben gezien dat de dorpen al van oudsher op de meest kwetsbare punten versterkingen hadden aangelegd op eigen initiatief. In de 13de eeuw werd een groots werk aangepakt: de bedijking van de Rode Rivier vanaf de bron tot aan de zee. Alle provincies kregen van hogerhand opdracht om dit uit te voeren.

Het leger werd ingezet om kanalen te graven en dijken aan te leggen. Vanaf de 13de eeuw zijn er veel gegevens over dijken, weinig echter over irrigatie (grote irrigatiewerken werden eerst ten tijde van de Franse overheersing aangepakt).

De dijkenaanleg geschiedde vrij chaoties, er lag geen algemeen plan aan ten grondslag. Ook werd de afstand tussen de (hoofd)dijken veel te smal genomen waardoor na korte tijd een nieuwe dijk noodzakelijk werd. Er onstond langzaam een ingewikkeld geheel van dijkes, tegendijkjes, etc.

In het begin van de 19de eeuw werd de Rode Rivier opnieuw aangepakt. Dijken werden versterkt en de vaargeul werd uitgediept. In 1833 wordt alle aanleg en herstel van dijken en irrigatiewerken onder een centraal beheer geplaatst. Voor het eerst zien we, dat de aanleg van irrigatiewerken erbij betrokken wordt. Men slaagde er echter niet in om een afdoende oplossing voor het irrigatieprobleem te vinden. De techniek was nog niet ver genoeg ontwikkeld om het hoofd te kunnen bieden aan met name de 'moeilijke' topografische situatie van het centrale gedeelte van de Delta (zie beschrijving van het fysieke milieu).

11 DIJKENAANLEG EN IRRIGATIEWERKEN VANAF DE FRANSE OVERHEERSING

In 1913 begint men met de waterpassing van de gehele Delta en er komt een kaart 1:25.000 tot stand

15) De annamitiese kalender is gebaseerd op maanjaren. (R.G.)
16) Zie 'relief' ...

Irrigatiewerk in een dijk bij de benedendelta van de Rode Rivier
(Gauthier 1930)

(die kaarten waren overigens na de overstromingen van 1915 niet meer bruikbaar!). Het gebied kan men onderverdelen in:

I *Maritieme zone*: gunstige topografische situatie. Men kan ten behoeve van de irrigatie gebruik maken van de getijdenbeweging van de zee. Door het vruchtbaar, recente alluviale materiaal is men gemakkelijk in staat tot twee rijstogsten per jaar. Er is weinig kans op overstromingen. Wél vormt het verziltingsgevaar een groot probleem.

II *De hooggelegen zone* ten noorden van de Delta. Het gebied dat vroeger vooral vaak zwaar getroffen werd, is door irrigatiewerken, voornamelijk onder de Fransen aangelegd, tot een welvend gebied geworden (17). Men kan hier bij irrigatie gebruik maken van de zwaartekracht.

III *Centrale zone*, gelegen tussen I en II. Dit is een erg gevarieerd landschap, hetgeen een zeer gekompliceerde waterbeheersing noodzakelijk maakt. Men kan hier geen gebruik maken van de zwaartekracht voor de irrigatie (daarom mislukten ook de pogingen onder de Nguyen dynastie in de 19e eeuw). Hier moet men elektrische of dieselpompen gebruiken.

In de maritieme zone blijft de bodemvruchtbaarheid behouden en ook mede door de gunstige hydrologische situatie zijn hier twee rijstogsten per jaar mogelijk. Maar ook al zijn er in de hooggelegen zone en de centrale zone mogelijkheden voor twee rijstogsten, dan nog treedt bodemuitputting op, een overvloed van water in de zomer en droogte in de winter.

Tijdens de Franse overheersing kwamen er veel irrigatiewerken tot stand naast de aanleg van dijken. Elk irrigatiesysteem bestond uit een wateropvang bij de rivier, een hoofdkanaal (soms ook gebruikt voor de scheepvaart) en sekundaire en tertiaire kanalen die het water naar de rijstvelden transporteerden door de zwaartekracht. Een andere oplossing werd in 1928

gebruikt bij de Rode Rivier. Het water wordt 5 meter omhooggepompt door een elektrische pomp en door middel van kanalen wordt het verdeeld over een gebied van 10.000 ha. Zeer grote delen werden in de 30-er jaren aangepakt. Dumont (18) schrijft hierover:

'Na de uitvoering van het programma van 1931 zal het grootste deel van de Delta mogelijk twee rijstogsten per jaar geven, waarvan het rendement niet meer door twee oorzaken, namelijk droogten en overstromingen, bepaald zal zijn. Wij onderschatten het gevaar van een tendens in de richting van een monokultuur niet, maar een onderscheid dringt zich op tussen de twee oogsten. De 'oogst van de 10de maand' heeft gunstige klimatologische omstandigheden voor de rijstteelt. Ook is géén andere oogst zo goed aangepast aan de Delta in dit seizoen. Wat de 'oogst van de 5de maand' betreft: hiervoor zullen de lage gronden die sterk kleiig zijn, rijstvelden moeten blijven, maar andere gronden kunnen 'droge kultures' krijgen, die geen nauwkeurige irrigatie nodig hebben.'

12 NUT VAN DE DIJKEN; OORLOGSSITUATIE

Dijkdoorbraken richten naast menselijk leed veel materiële schade aan. Niet alleen worden de oogsten vernietigd, maar de grote hoeveelheden zand die het lager gelegen land instromen kunnen de grond in één klap waardeloos maken voor de rijstkultuur. Dit geldt vooral voor het land dat het dichtste bij de rivier ligt.

- 17) Dit moeten we wel in het volgende perspectief zien: 'Het kapitaal voor de verdere ontwikkeling van het land kwam geheel uit Frankrijk; de werkzaamheden werden grotendeels uitgevoerd via een systeem van een soort dwangarbeid. Viet Nam werd op deze manier een van de rijkste koloniën van Frankrijk.' (Landendokumentatie p.9).
18) Dumont, p.111

Zo zijn er voorbeelden bekend van hele dorpen die moesten migreren. De dijkdoorbraken worden steeds desastreuzer. (19)

Er is veel gediskussieerd over het nut van de dijken. Tegenstanders stellen dat een vrije loop van de rivier de grond elk jaar met een vruchtbaar laagje slib bedekt, dat kostenbesparend is en de bevolking veel zwaar werk uit handen zou nemen. Dit standpunt is volgens Robequain (20) kortzichtig en utopisch. Het gehele leven in de Delta's van het noorden – ligging van de dorpen, verdeling van de grond, landbouwkalendar etc. – is georganiseerd op basis van de dijken. De noodzaak om dijken op te hogen werd des te meer gevoeld door de bevolkingstoename. Hierdoor werd men gedwongen om zeer grote oppervlakten in cultuur te brengen. Het dijkennet wordt konstant verbeterd en uitgebreid. De loop van de dijken wordt voortdurend gekorrigeerd en aangevuld. De grote dijken, die ook als weg gebruikt worden, en het land, met de dorpen erachter, zijn onverbreekelijk verbonden met de Delta's van noordelijk Indo China.

Veel van wat onder de Fransen opgebouwd was, ging weer verloren in de Indo China oorlog (1946-'54). Toen men de schade ± 1965 zo'n beetje hersteld had, begonnen de Amerikaanse bombardementen. 'Het irrigatiesysteem is (echter) erg kwetsbaar en heeft veel te lijden gehad van de Amerikaanse bombardementen. In 1967 werd er onder andere in de provincie Lai Chau, Quang Binh, Nghe An, Phu Tho en in het gebied rond Hanoi veel schade aangericht' (21).

Oorlog

Het werk in de velden is erg gevaarlijk. Het planten en oogsten moet in gespreide, kleine eenheden gebeuren om niet een té aantrekkelijk doelwit te zijn voor de Amerikaanse piloten. De belemmering van de agrarische produktie, het onttrekken van arbeidskracht aan vooral de landbouw – men tracht het tekort op te vangen door vrouwen, kinderen en bejaarden in de rijstvelden te laten werken –, de vernietiging van de oogsten en het kapotmaken van de infrastructuur kan *hongersnood* in de hand werken.

Er dreigt dus naast de kans op overstromingen, waar het meest op gewezen is, een tweede gevaar dat misschien nog erger is: hongersnood. Zo schreef Amado Doronilla van de Manila Times op 8 september 1967: 'The pattern of bombing in the delta seems evident – to interdict agricultural production. No military targets are visible in the dikes. The heaviest artillery pieces we saw were antiquated rifles of the peasant militia.' (22). Gliedman (23) voegt hieraan toe dat in 1965-67 met name de kustgebieden getroffen werden, hetgeen volgens hem tot doel had 'maximum disruption of the agricultural effort consistent with low publicity.'

Deze stelselmatige ontwrichting van het hele economische stelsel, dat in grote mate gebaseerd is op de landbouw moge nog eens blijken uit het volgende citaat:

'By the end of 1966 serious strains had developed in the economy as a result of the war conditions. A general slowing down had occurred in industrial and agricultural production as a consequence of interruptions in electric power, the destruction of petroleum storage facilities (a) and manpower shortages. A large labour force was diverted to repairing roads, railroads and communication lines and to eradicating bomb damage. Time spent in constructing air raid shelters and sky watching was lost from productive activities. Because the United States air attacks had interdicted transportation routes(b), distribution of raw materials and consumer goods to wholesale and retail outlets had become a very serious problem'. (24).

19) zie 'Dijken' . . .

20) Robequain, p. 247 e.v.

21) Landendokumentatie, p.45

22) Geciteerd in Gliedman p.43 -onderstreping van R.G.

23) Gliedman p.46

24) Smith p.264 en 265

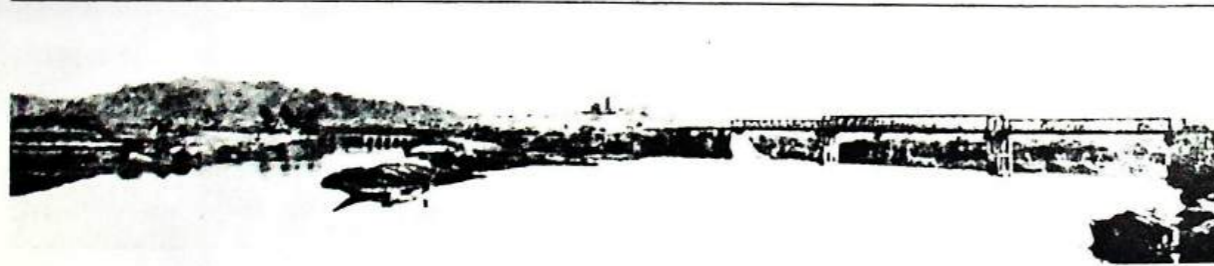
(a) 2 pompen die gebruikt worden in de landbouw zijn elektrisch of hebben dieselaandrijving;

(b) de door de bombardementen noodzakelijk geworden spreiding van industrie – men tracht elk distrikt of provincie in hoge mate zelfvoorzienend te maken – ondervindt zeer veel last van deze kapotte infrastructuur. Vooral nu het transport het ekstra druk heeft ten gevolge van deze spreiding. – het betreft de situatie in 1967: de geschatte toestand kan alleen nog maar verergerd zijn.

KONKLUSIES

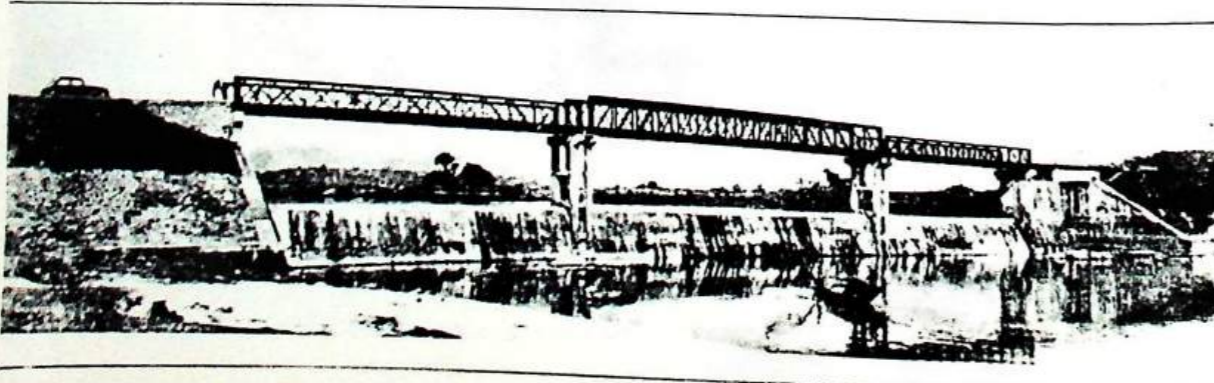
Tot slot nemen we, vrijwel integraal, de konklusies over, zoals Gliedman (p.95-96) die in zijn studie heeft geformuleerd. Het behoeft geen betoog, dat wij het volledig eens zijn met de door hem opgesomde punten.

- De dijken in Noord Viet Nam zijn buitengewoon kwetsbaar. Enkele grotere doorbraken in het beveiligingssysteem van de Rode Rivier kunnen al tot enorme overstromingen in de Tonkin Delta leiden. (. . . .)
- Men hoeft niet beslist de dijken zelf te bombarderen om ernstige breuken in het systeem en daarmee gepaard gaande overstromingen te bereiken. Ook bomkraters vlak naast de dijk veroorzaken zwakke plekken en scheuren in het dijklichaam. Dergelijke schade – die vaak niet zichtbaar is – kan er de oorzaak van zijn, dat de dijk het bij een volgende periode van hoogwater begeeft.
- Ook zonder de dijken zelf als doel te kiezen, kunnen ze gemakkelijk beschadigd worden (of erger). Veel bruggen kruisen de dijkentracé's. Er liggen vaak kleine wegen op het dijklichaam. Soms lopen er belangrijke wegen of spoorwegen op korte afstand evenwijdig aan de dijk. Andere dijken zijn het hoogste punt in de verre omgeving en doen daarom dienst als opslagplaats.
- Er is geen bewijs voor de veronderstelling, dat het de bedoeling was om grote overstromingen te veroorzaken met de luchtaanvallen tijdens het bewind van Johnson. Maar veel dijken en dammen werden getroffen, duizend burgers werden – per week – gedood of ernstig gewond, de meeste industriële doelen werden vernietigd en een enorme hoeveelheid bommen (naar aantal en tonnage) kwam op het platteland terecht.

Irrigatiewerk van Vinh Yen

boven: van links naar rechts: navigatiesluis, spaarbekken, stuw van Lien Son waar een weg overheen loopt
onder: stuw van Lien Son van de andere kant gezien
(Bigorgne 1938 p.272)

- Deze planmatig onsystematische vernietiging leidde tot een dramatische vermindering van de voedselproductie. In 1967 werd daarom een half miljoen ton graan geïmporteerd en in 1968 bijna 3/4 miljoen ton. Zonder deze import zou zich een ernstige ondervoeding – maar nog geen volslagen hongersnood – hebben voorgedaan.
- Beschadiging van dijken en dammen tijdens perioden van hoog water kan leiden tot massale overstromingen. De gebieden ten zuiden van de Rode Rivier in de provincies Son Tay, Ha Dong en Ha Nam lopen het grootste gevaar, evenals het gebied net ten noorden van het 'Canal des Bambous'. Hanoi en de provincies Hung Yen en Bac Ninh op de noordoever van de Rode Rivier zijn eveneens kwetsbaar. Meer dan twee miljoen mensen wonen in de eerstgenoemde gebieden. Nog eens anderhalf miljoen mensen bewonen de regio's ten noorden van de Rode Rivier. In Hanoi zijn nog honderd- tot tweehonderd duizend inwoners. (. . . .)
  - Beschadiging van dijken en dammen in zomer en herfst (buiten de perioden van maximaal hoogwater) zou de halve rijstogst in november vernietigen. Noord Viet Nam kan een verlies van deze omvang zelf niet opvangen. Dit zou daarom een volslagen hongersnood tot gevolg hebben, tenzij men kans ziet de verliezen op een of andere manier te compenseren.

Age C. Bertoen, fysies geograaf.
Rien Geurts, sociaal geograaf.

Geraadpleegde literatuur

- Anoniem* Le problème des digues en R.D.V. (République Democratique du Viet Nam) Les problèmes généraux qui s'y rattachent, z.j. (1972).
- Bigorgne* L'hydraulique agricole dans le Delta Tonkinois. in: Bulletin économique de L'Indochine, 41 fascicule 3 1938, p. 486–515.
- Chassigneux, E.* L'irrigation dans le delta du Tonkin, Paris 1913.
- Dumont, R.* La culture du riz dans le delta du Tonkin: étude et propositions d'amélioration des techniques traditionnelles de riziculture tropical, Paris 1935.
- Gauthier, J.* Dignes du Tonkin, Travaux de défense contre les inondations Hanoi, 1930.
- Gliedman, J.* Terror from the sky: North Vietnam's dikes and the U.S. bombing, Vietnam Resource Centre, Cambridge Mass. 1972.
- Gourou, P.* L'utilisation du sol en Indochine française, Paris 1940.
- Gourou, P.* The tropical world: its social and economic conditions and its future status, London 1966.
- Indochina, Geographical Handbook Series B.R. 510, Naval Intelligence Series dec. 1943.
- Robequain, Ch.* L'évolution économique de l'Indochine française, Paris 1939.
- Smith, H.H., e.a.* Area handbook for North Vietnam, Washington D.C. 1967.
- Vietnam (Noord en Zuid), Landendocumentatie nr 109/110, Koninklijk Instituut voor de Tropen, Amsterdam 1968.
- Vries Reilingh, H.D. de* Pierre Gourou over Noord Vietnam, documentatie van 'Les Paysans du Delta Tonkinois', door Pierre Gourou (Paris, 1936, herdruk 1965). in: Geografisch Tijdschrift, Nieuwe Reeks, Deel II, nr. 4 oktober 1968, p.342-344.

AANHANGSEL

Gedeelte van een artikel uit 'dijken documentatie', uitgave van de Brede Viet Nam Beweging Nijmegen, juli 1972.

Rivierregime en het voorkomen van dijkvallen in de Tonkin delta

. . . . Indirekte verwoesting van dijken, zoals die door Lacoste wordt aangeduid (Le Monde, 7-8 juni 1972), kan men zich als volgt voorstellen. Uit de grondmechanika is bekend, dat onder bepaalde omstandigheden door trilling een afschuiving kan optreden, bijvoorbeeld bij een dijk: 'dijkval'. Als namelijk een zandlaag verzadigd is met water en dit water onder druk staat, kan een trilling de stabiliteit verloren doen gaan, en de grondmassa als een pudding in elkaar laten zakken.

In het gebied van een rivierdelta komt het veelvuldig voor, dat zich onder dijken zandlagen bevinden, welke bij hoge rivierstanden verzadigd zijn met water. Dit water staat door de optredende nivoverschillen onder druk, en stroomt door de zandlaag weg (men duidt dit laatste verschijnsel aan met de term 'kwel'). In een dergelijke situatie kan dan voldaan zijn aan de voorwaarden voor een dijkval. Indien nu een bom op een 'gunstig' punt terecht komt, kan dit betekenen, dat in de omgeving dergelijke dijkvallen zullen optreden, *zonder dat deze dijken dus rechtstreeks zijn getroffen.*

Samenvattend kan men stellen, dat bommen onder bepaalde omstandigheden door trillingen dijkval kunnen veroorzaken. In de Tonkin Delta wordt in de zomermaanden aan de basisvoorwaarden voldaan. In West Nederland zou een bombardement eveneens dergelijke gevolgen kunnen hebben.

A.C. Bertoen en P.R. Zoete,
fysies geografen.

DEEL 3 DE AMERIKAANSE OORLOGSMETHODEN

1 DE Vernietigingsbombardementen

De Amerikaanse luchtmacht in Zuid Oost Azië kennen enerzijds jachtbommenwerpers (Phantoms-F4) en anderzijds de zware B-52 bommenwerpers. Het aantal jachtbommenwerpers – zij opereren voornamelijk vanaf de Zevende Vloot – bedraagt momenteel 8 à 900. De B-52'ers – ruim 200 in getal – zijn op militaire bases in Thailand gestationeerd.

a. De B-52 bommenwerpers

De B-52'er, de zwaarste bommenwerper ter wereld, heeft als standaarduitrusting 108 bommen van elk 227 kilo aan boord, maar kan tot 30 ton aan bommen vervoeren. Elke bom veroorzaakt een krater met een doorsnee van 6 tot 15 meter, en een diepte van 5 tot 6 meter (1).

De B-52'er, die op een hoogte van 13 km. vliegt, heeft een vernietigingskracht gelijk aan een atoombom van het Hiroshima-type, en laat een gebied van 5 bij 10 km. in één keer levenloos achter.

b. De anti-personel bommen

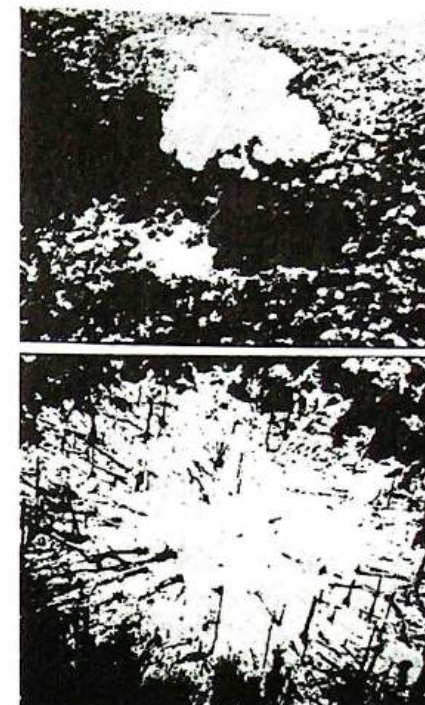
Naast de bomaanvallen op bruggen, spoorwegen, aanvoerroutes worden ook in het bijzonder ziekenhuizen, scholen, kerken en woonwijken getroffen. Maar vaak ook zijn de aanvallen tegen mensen gericht, hiervoor is een heel scala van anti-personel, tegen mensen gerichte, bommen ontwikkeld: de piloten leggen eerst een 'bommentapijt' om de mensen uit hun huizen en schuilplaatsen te jagen, in een tweede aanvalsgolf volgen brandbommen- napalm, supernapalm, en fosfor (2)- en fragmentatie- of splinterbommen(3). De vluchtende mensen worden dan in de open onbeschermdere ruimte getroffen (4).

c. De Superbom

De superbom (BLU-82/13) – ook wel daisy-cutter of madeliefjesplukker (. . . .) genoemd – is een nieuwe vinding; zij weegt 7.000 kilo en wordt in kracht alleen door de atoombom overtroffen. Deze bom wordt vanaf 2.500 tot 3.000 meter, soms zelfs vanaf 6 km. hoogte per parachute afgeworpen – vanuit een C-130-E bommenwerper – en mist haar doel zelden op meer dan 50 tot 100 meter.

Aanvankelijk is de superbom ontwikkeld om op een snelle en doeltreffende wijze open plekken in de dichte jungle te creëren, bestemd voor helikopter landingsplaatsen. De bom veroorzaakt namelijk géén krater, maar ontwortelt en blaast alle bomen en andere obstakels weg; er ontstaat een open plek met een gemiddelde straal van 50 meter.

Bij de ontploffing ontstaat door de luchtdrukverplaatsing een paddestoel tot een hoogte van 1.800 meter. De kracht die vrij komt, is zo sterk, dat alles – mensen, dieren en bomen – binnen een straal van 1 km. op slag gedood wordt.

De dodelijke zone bestrijkt een gebied van 310 ha., maar buiten dit gebied neemt de kracht pas beduidend af na een straal van 500 meter. Dit betekent, dat uiteindelijk binnen een gebied van 698 ha. mens en dier gedood en gewond worden. Maar de schade aan de vegetatie is nog groter. Binnen een straal van 800 meter wordt elke begroeiing vernietigd. De superbom heeft een zelfde effect als de ontbladeringsmiddelen, alleen vindt er een sneller herstel van de vegetatie plaats. En zij wordt steeds meer gebruikt, echter niet voor de 'aanleg' van landingsbanen, maar tegen de verzetstrijders en de aanvoerroutes.

(1) In Viet Nam is op het ogenblik tweemaal het tonnage aan bommen geworpen dat in de gehele tweede wereldoorlog is afgeworpen. Op dit beperkte gebied, en in dat gebied natuurlijk nog gekoncentreerd op enkele plaatsen. Het gevolg is, dat het land is doorploegd met bomtrechters. Volgens een officiële schatting zijn er meer dan 10 miljoen bomkraters, met een gemiddelde omvang van 6 tot 15 meter en 1,5 tot 7 meter diepte. Afhankelijk van de plaats waar ze liggen, zijn ze het hele of een gedeelte van het jaar met water gevuld.

Verslag Indochina Dag, Nijmegen, maart 1972

(2) De napalmbom bevat een mengsel van benzine en polystyreen – een zeer kleverige stof, bedoeld om de brandende napalm aan het lichaam vast te hechten – hieraan zijn stoffen toegevoegd, die de verbrandingstemperatuur tot 2.060 C. opvoeren: zij verandert een gebied ter grootte van 2.000 m². in één grote vuurzee.

(3) De fragmentatie- of splinterbom wordt afgeworpen in grote containers, elk met honderden ronde balletjes, die op of vlak boven de grond in honderdduizenden splinters uiteenspatten. De bom is verscheidene malen 'geperfectioneerd': het gebruik van langere naaldjes, van plastic naaldjes (niet zichtbaar op röntgenfoto's), enz. Zij richt geen schade aan gebouwen aan, maar is uitsluitend gericht tegen mensen.

(4) Viet Nam krant: De geautomatiseerde oorlog p.2.

2 DE HERBICIDEN

Men kan een onderscheid maken tussen oogstvernietigende- en ontbladeringsmiddelen, beide zijn in normale concentratie onkruidverdelgende middelen, waarvan een deel zich nog in het experimentele stadium bevindt.

Voor de oogstvernietiging maakt men vooral gebruik van de stof 'blauw', door haar specifieke uitwerking op eenzaadlobbige planten, zoals rijst. De chemiese naam voor deze stof is natriumkakodylaat. Zij bestaat voor een groot gedeelte uit kakodylzuur, een stof die voor 54,3% is opgebouwd uit arseenzuur, m.a.w. een forse dosis arsenikum bevat, waarvan de giftigheid voor de mens wel bekend is. In de landbouw is er een verbod op arsenikumhoudende middelen, ook in de VS. Bij experimenten aldaar bleek, dat na een jaar slechts 3% uit de bodem was verdwenen.

Voor de ontbladeringsmiddelen zijn de stoffen 'oranje' en 'wit' bekend.

Oranje is een mengsel van 2,4-dichlorophenoxy;nazijnzuur en 2,4,5-T, een stof die in het Westen gebruikt werd voor onkruidvernietiging.

Bij normale produktie bevat deze stof een verontreiniging, drosin geheten, een van de meest giftige stoffen die de mens kent.

In april 1970 heeft de VS dan ook verboden deze stof nog langer te gebruiken, maar verkocht wel haar hele voorraad aan het Saigon-bewind (...).

Als vervanging kwam toen 'wit', een mengsel van 2,4-D en pikloram. Pikloram is een stof, die vanwege haar giftigheid en persistentie in de bodem in de VS niet wordt gebruikt. Het werkt 200 keer zo snel als 2,4-D. In West Europa zijn enkele gevallen bekend met dodelijke afloop door onoordeelkundig gebruik.

Experimenten hebben uitgewezen, dat bij besproeiing van een bos 72% wordt vastgehouden door het hoge bladerdek, 22% door de bodem en de struiken van het kreupelhout, slechts 6% zou op de bodem terecht komen.

De VS begonnen al in 1961 met chemiese ontbladeringsvluchten om het verzet van het volk tegen het Saigon-bewind te breken.

Newsweek berichtte op 17 november 1961, dat Amerikaanse specialisten aan Zuid Viet Nameese piloten leerden hoe ze in bevrijde gebieden herbiciden en ontbladeringsmiddelen moesten gebruiken.

Dit was het begin van de landschapsvernietiging, die zich steeds meer uitbreidde en waarvan het eind nog niet in zicht is. Dat ze nog een lange nawerking zal hebben is uit allerlei onderzoeken duidelijk geworden.

In 1967 werd een piek bereikt in het herbicidengebruik, die daarna niet meer overschreden is. Het herbiciden-programma werd onder druk van de internationale wetenschappelijke wereld ingekrompen, let wel niet stopgezet. Er worden ook nu nog regelmatig ontbladeringsmiddelen boven Viet Nam uitgestrooid, alleen worden bepaalde middelen niet meer gebruikt en zijn de vluchten minder frekwent.

3 DE GEVOLGEN VOOR HET LANDSCHAP

Meer dan 10 miljoen ha. van Zuid Viet Nam worden bedekt met bossen, dit is meer dan 60% van het totale oppervlak. In februari 1971 – 10 jaar na het begin van de ontbladeringsvluchten – konstateerde Arthur D. Westing, dat er in die jaren meer dan 2 miljoen ha. door de herbiciden aangetast waren. We kunnen de bossen in Zuid Viet Nam ruwweg verdelen in:

1. dichte oerwouden: van deze bossen is minstens 2 miljoen ha. besproeid met herbiciden, waarvan ongeveer 0,5 miljoen ha. meer dan een keer
2. mangrove bossen: van deze bossen is 96.000 ha. – omstreeks 20% van het totaal – besproeid, aldus een schatting van Tschirley (1969).

Daarnaast zijn – zij het in mindere mate – bamboe bossen, rubberplantages (5), enz. besproeid.

Als een dicht oerwoud of mangrove bos besproeid wordt, vallen de bladeren na 2 à 3 weken af. Blijft het bij één besproeiing, dan kan het bos zich na enkele maanden herstellen, maar in een kwart van de gevallen worden verscheidene vluchten uitgevoerd, en zijn de gevolgen veel ernstiger, zodat 50 – 80% van alle bomen sterft.

Tropiese bossen voorzien voor een groot deel in hun eigen voedsel door middel van het afvalmateriaal dat zij produceren, zoals takken, twijgjes, en bladeren. Door de sterfte van een groot aantal bomen komt er ineens een grote hoeveelheid afvalmateriaal, zgn. nutritiondumping, dat lang niet allemaal verbruikt kan worden. Zodoende wordt materiaal afgevoerd, vooral door erosie. De grond verarmt daardoor sterk, en het zal minstens een 10-tal jaren en waarschijnlijk veel langer, duren, voordat het bos zich herstelt. Op de open gevallen plaatsen komen hardnekkige grassen, zoals imperata glimprika en bamboesoorten op; zij vormen semi-permanente savanna, en het duurt 10 tot 16 jaar voordat een nieuw bos deze grassen kan verdringen. Bamboe laat zich nog veel moeilijker verdringen.

Hiermee heeft het landschap een grote verandering ondergaan; zij is niet alleen van invloed op de vegetatie, maar ook op de dierenwereld. Eigenlijk kunnen er alleen nog termieten gedijen, aldus Westing.

Andere ernstige gevolgen zijn:

1. De directe invloed van zon en regen op de ontboste bodem kan zeer ernstige erosie- en verarmingsverschijnselen met zich mee brengen. Er bestaat gevaar voor steppen- en woestijnvorming, en de vorming van een laterietlaag- (ijzer- en aluminium houdend).

(5) Het is merkwaardig, dat in Viet Nam rubberplantages nimmer direkt besproeid zijn, terwijl men van Cambodja weet, dat daar wel rubberplantages direkt en doelbewust besproeid zijn, met als gevolg een ernstige verlaging van de rubberproduktie. Misschien ook wel niet zo merkwaardig als men bedenkt, dat de rubberplantages in Viet Nam nog voor het grootste deel in het bezit zijn van de oorspronkelijke Franse eigenaars.

Deze laag kan onder invloed van de zon verharderen tot een ondoordringbare laag, waarop geen enkele vegetatie meer mogelijk is.

2. De vruchtbaarheid van de grond verminderd sterk, doordat belangrijke mineralen, die in de vernietigde bomen aanwezig zijn, onttrokken worden door het water dat er doorheen sijpelt: nutritian-dumping.
3. Voor de mangrove bossen is de situatie bijzonder ernstig:
  - de mangrove bossen zijn nog gevoeliger voor herbiciden dan de dichte oerwouden; zij worden niet alleen ontbladerd, maar zelfs totaal vernietigd.
  - bovendien verhinderen de herbiciden – en dat is funest – dat er zich een nieuwe vegetatie ontwikkelt. Het duurt minstens 6 jaar, voordat de herbiciden uit de grond gefilterd zijn, en er opnieuw planten groeien.
  - de situatie wordt nog verergerd, doordat de mangrove bossen precies op het scheidingsvlak van land en zee liggen; zij zorgen ervoor dat de kustlijn stabiel blijft. Door de ontbladering valt het bos weg, en niemand weet op dit moment wat daarvan de gevolgen zijn.

bulldozers vagen hele dorpen weg, boven is de D-7E aan het werk, beneden het resultaat.

4 HET BULLDOZERPROGRAMMA

Naast het gebruik van herbiciden heeft de VS-regering bulldozers ingeschakeld;

1. De twintig ton metende D-7E rups-bulldozer, uitgerust met een massief – 3,5 m. breed en 2,5 ton zwaar – romeploew-blad. Op dit blad is een speciale één meter lange spit-slang of stekel aangebracht, bovendien heeft het voertuig een bepantsering van 14 ton.
  2. Daarnaast wordt de D-9 bulldozer gebruikt, deze is twee maal zo groot en zwaar als de D-7E.
- De bulldozers worden gebruikt om grote bosgebieden volkomen kaal te schrapen. De capaciteit ervan is 0,4 acre per uur: in de praktijk – dat wil zeggen in Viet Nam – komt dit neer op 400 ha. per dag. De bulldozers zijn het eerst in 1965 gebruikt, maar zijn pas in 1968 in volle aktie gekomen; zij werden toen in kompanieën georganiseerd. Op het ogenblik zijn de bulldozers verdeeld over 5 kompanieën van elk 3 pelotons; elke kompanie werkt met 30 bulldozers of meer.

Men heeft nog niet goed kunnen nagaan wat nu de preciese gevolgen van dit omploegen van grote stukken bos zijn. Begin 1968 waren de meeste hoofdwegen van Zuid Viet Nam schoongeveegd; alle hoofdwegen zijn nu aan weerskanten zo'n 90 tot 180 meter 'verbreed'. Deze stroken, dwars door bossen en plantages zijn nu karakteristiek voor het Viet Nameese landschap.

Westing geeft een voorbeeld: de 984-ste rooikompanie vernietigde binnen 26 dagen 2.414,8 ha. van het bos Boy Loy. De kompanie werkt 15 uur per dag, en 7 dagen in de week.

Tot nu zijn de bulldozers alleen in vlakke gebieden ingezet, als ze echter in meer heuvelachtig terrein gebruikt worden, is het gevaar voor erosie zeer groot. In beide gevallen wordt het land overwoekerd met onkruid en ontstaan, waar vroeger bossen waren, savannas, die volkomen onbruikbaar zijn.

In augustus 1971 konstateerde Westing, dat reeds een gebied van 304.000 ha. was 'kaalgeschoren', dit is een gebied groter dan Luxemburg. Dit betekent dat minstens 2 miljoen ha. dichte bossen 100.000 ha. mangrove bossen, 40.000 ha. rubberplantages, en 200.000 ha. landbouwgronden door herbiciden zijn verwoest. Het bulldozerprogramma nam hiervan 300.000 ha. voor haar rekening, 70.000 ha. werd door bommen vernietigd.

Hoewel deze gebieden elkaar gedeeltelijk overlappen kunnen we vaststellen, dat ongeveer 2,5 miljoen ha. vernietigd is op een totaal van 17 miljoen ha., dit is ongeveer 15%.

De gevolgen van het bulldozerprogramma:

- de grond verminderd sterk in waarde, immers grote hoeveelheden hout worden aan verrotting prijs gegeven,
- het erosie gevaar is erg groot,
- het onkruid groeit buitensporig hard,
- de fauna wordt totaal vernietigd.

5 DE REGEN ALS OORLOGSWAPEN

De Verenigde Staten hebben in de afgelopen negen jaar regen verwekt boven Noord Viet Nam, Zuid Viet Nam en Laos om militair voordeel te behalen. Dit heeft de New York Times onthuld. Het bericht van Seymour Hersh — die ook de massaslachting in My Lai heeft onthuld — was gebaseerd op een uitgebreide reeks interviews met burgerlijke en militaire functionarissen.

Reeds langer dan tien jaar eksperimenteren de V.S. — evenals Australië en vele andere landen — met technieken van het inzaaien van wolken voor regenproductie ten behoeve van agrarische doeleinden. Deze experimenten hebben al wat succes gehad, maar zij zijn zeer afhankelijk van de aanwezigheid van kumuluswolken in een hoge staat van ontwikkeling.

Gedurende ruim acht maanden per jaar heeft Indo China in overvloedige mate dit 'juiste' type wolk; de Pentagon Papers tonen aan, dat op het einde van de zestiger jaren de Verenigde Chefs van Staven van de V.S. — wellicht daartoe aangezet door toevallige productie van regenbuien boven gebieden die in brand stonden na napalm-bombardementen — regenveroorzakingsexperimenten lieten uitvoeren boven Laos. Het kunstmatig veroorzaken van regenbuien en slagregens, geschiedt door het 'inzaaien' van wolkenformaties met een chemische stof n.l. zilverjodide. Wetenschappelijke deskundigen zijn er nog steeds niet zeker van dat zij inzicht hebben in de gevolgen, die het regen maken op de korte duur en vooral op de lange duur heeft op de ekologie (= het leefmilieu) van het getroffen gebied.

De Amerikanen gebruikten de regen voor het eerst als wapen in 1963. Volgens een verklaring van een vroegere agent van de Amerikaanse inlichtingendienst CIA, werd in augustus 1963 boven Hué in het noorden van Zuid Viet Nam regen gemaakt om de regering-Diem een handje te helpen bij de bestrijding van de demonstrerende boeddhisten. Wolken werden met zilverjodide bezaaid. Eenzelfde aktie vond plaats in de zomer van 1964, ditmaal boven Saigon. Halverwege de jaren zestig breidde de CIA zijn regenactiviteiten uit tot akties boven de Ho-Tsji-Minh-route in Laos. Een aantal vroegere functionarissen en leden van de regering-Johnson hebben deze operaties betiteld als 'proefnemingen'. In 1967 werd de luchtmacht bij de akties betrokken, maar de CIA voerde nog steeds alle opdrachten uit, 'in de overtuiging dat de dienst een mandaat had van het Witte Huis', aldus een functionaris. De meeste functionarissen, die door de New York Times werden ondervraagd, waren het erover eens, dat het regenprogramma slaagde in een van zijn belangrijkste oogmerken: *wegen en aanvoerlijnen laten overspoelen met modder en water.*

Gevolgen van deze meteorologische oorlogvoering

- overspoeling van wegen en aanvoerlijnen met modder en water;
- het onklaar maken van radarinstallaties voor luchtafweergeschut door het met speciale chemikaliën veroorzaken van een bepaald soort — zurige — regen;
- bombardementen op dijken gekombineerd met kunstmatig verwekte, zware regenval kunnen bij-

zonder ernstige gevolgen hebben in de dichtbevolkte delta van de Rode Rivier;

- 'als een volk voor wat betreft zijn bestaansmogelijkheden geheel afhankelijk is van de weersomstandigheden, kan verandering in die omstandigheden deze bestaansmogelijkheid vernietigen.' 'het is duidelijk, dat weersverandering gebruikt als instrument in de oorlog de mogelijkheid in zich draagt van op grote schaal en waarschijnlijk oncontroleerbare en onvoorspelbare vernietiging. Bovendien zal een dergelijke vernietiging grotere gevolgen hebben voor de burgerbevolking dan voor de strijders. Dit is speciaal het geval in gebieden waar omvangrijke landbouw plaats vindt, in gebieden met voedseltekorten en in gebieden waar overstromingsgevaar dreigt'. (Prof. Matthew Meselson, Harvard. Tijdschrift Science juni '72.)

De wijze van oorlogvoering heeft zowel binnen de regering-Johnson als binnen de Nixon-regering tot heftige discussies aanleiding gegeven. Niettemin verklaarde Jeery Friedheim, een woordvoerder van het ministerie van defensie, dat Amerika nooit pogingen heeft gedaan weersveranderingen in Viet Nam te veroorzaken . . .

Tijdens de milieukonferentie in Stockholm vorige maand, drong de Amerikaanse afvaardiging sterk aan op afzwakking van een oproep aan alle regeringen om nauwkeurig de klimatologische gevolgen van ingrepen in het weer te bestuderen en de bevindingen uit te wisselen. Funktionarissen erkenden later dat het mogelijk militair gebruik van weerbewerking aan het amendement ten grondslag lag.

Bronnen: The Guardian, 22 juni 1972
De Waarheid, 29 juni, 4 en 5 juli 1972
De Volkskrant, 4 juli '72
Trouw, 4 juli '72).

6 DE PSYCHOLOGIESE OORLOGVOERING

De psychologische oorlogvoering is er op gericht angst en alle mogelijke schuldgevoelens op te roepen.

Enkele voorbeelden hiervan zijn:

1. lijken die in stukken gesneden en onthoofd worden, omdat de Viet Namezen geloven, dat verminkte lichamen niet tot rust komen. Dit moet de bevolking ervan weerhouden samen te werken met het Nationaal Bevrijdings Front.
2. vanuit helikopters laat men de stemmen van voorouders de bevolking manen naar de dorpen terug te keren. De stemmen dreigen met ziekte en dood voor familieleden, als men hieraan niet gehoorzaamd.
3. via luidsprekers in helikopters wordt kunstmatig luchtalarm gegeven om de bevolking in verwarring te brengen.

Nog ernstiger zijn de instrumenten van psycho-sociale bevolkingsbeheersing: uit biografische gegevens berekent men de economische en sociale positie van de familie, het aantal familieleden dat tegen de Fransen gevochten heeft, de waarschijnlijkheid dat men bij het N.B.F. is aangesloten, enz.
Als iemand — op grond van deze statistische gegevens — verdacht wordt, wordt hij uit voorzorgsmaatregel 'geneutraliseerd', m.a.w. vermoord.

DEEL 3B DE GEVOLGEN VAN DE OORLOG VIET NAM

1 DE BOMBARDEMENTEN, TOEGESPITST OP DE DIJKEN

De hoeveelheid bombardementen

Op 5 augustus 1964, na het mislukken van de 'special war' begonnen de Amerikanen met de bombardementen op Noord Viet Nam.

Enige cijfers over het tonnage aan afgeworpen bommen boven Viet Nam tonen aan, dat de Amerikanen gul met hun oorlogsmaterialen omspringen.

Het totaal tonnage aan bommen afgeworpen boven Noord Viet Nam van 5 augustus 1964 tot 1 november 1968 was meer dan 1.000.000 miljoen ton.

Ook de bevrijde gebieden van Zuid Viet Nam hebben

Munitie, gebruikt in de oorlog in Indo China (uitgedrukt in miljoenen Amerikaanse Ponden (2)).

JAAR	vanuit de lucht	op de grond	TOTAAL
1965	630	—	630
1966	1.024	1.164	2.188
1967	1.866	2.413	4.278
1968	2.863	3.003	5.866
1969	2.744	2.808	5.583
1970	1.955	2.389	4.344
totaal	11.112	11.777	22.889

De piek, die in 1968 bereikt werd (zie schema) en die werd gevolgd door een bomstop, wordt ver overtroffen door de eskalatie van de bombardementen in 1972. In de eerste 7 weken van 1972 werden meer explosieven op Noord Viet Nam uitgeworpen dan in het gehele jaar 1971 (3).

Verdere gegevens over de bombardementen in 1972 zie de chronologie van de bombardementen in de bijlagen.

schade door bombardementen

Bombardementen op een schaal zoals die door de Amerikanen op Noord Viet Nam worden uitgevoerd, blijven natuurlijk niet zonder gevolgen. De schade die erdoor wordt aangericht aan gebouwen, wegen, bruggen, dijken etc. is onvoorstelbaar. De aangerichte schade kan misschien het beste geïllustreerd worden aan de hand van een aantal voorbeelden (4).

De stad Vinh

De stad had normaal 72.000 inwoners; de burgers zijn tot een minimum teruggebracht door evacuatie.

- De stad is meer dan duizend maal aangevallen.
- 30.000 bommen, waaronder fragmentatie-bommen, werden boven de stad afgeworpen.
- 6.000 huizen, ziekenhuizen, scholen, kerken, pagodes, tempels en kreches werden vernietigd.
- 3 hospitalen werden met de grond gelijk gemaakt.

het zwaar te verduren. Het totaal van Amerikaanse bombardementen op het Zuiden alleen in 1969: 1.200.000 miljoen ton.

Het totaal van 1967—1968 boven heel Viet Nam bedroeg meer dan 3.500.000 miljoen ton.

Ter vergelijking:

Het totaal aan bombardementen op de As-mogendheden door de V.S. en de geallieerden in West Europa en in het Stille Zuid Zeegebied gedurende de gehele Tweede Wereldoorlog was 2.000.000 miljoen ton (1).

Dus alleen in 1967 en 1968 werd boven Viet Nam meer dan anderhalf maal zoveel aan bommen afgeworpen als in heel de Tweede Wereldoorlog.

Verwoesting van ziekenhuizen in de D.R. V.N.

607 ziekenhuizen werden verwoest, waarbij niet gelet werd op grootte of ligging:

- 51 gespecialiseerde ziekenhuizen en instituten (waaronder een melaatsenziekenhuis in Quynh Lap (2600 bedden; 39 maal aangevallen);
- 24 (van de 30) provinciale ziekenhuizen;
- 190 (van de 195) districtsziekenhuizen.

Andere burgerdoelen in de D.R. V.N.

Het volgende werd verwoest of ernstig beschadigd:

Scholen	1.520
Kerken	475
Tempels, pagoden, heiligdommen, vergaderplaatsen in dorpen	420
Waterreservoirs en dammen	70
Dijken	600

Phu Ly

Buitenlandse journalisten in Hanoi en hun Noord Viet Namense kollega's hebben in juni 1972 een bezoek gebracht aan Phu Ly, waarna zij verslag hebben uitgebracht over de daar aangerichte schade. Zij troffen

1. Cijfers uit Pepper: Kinderen van Viet Nam p.32.
2. Cijfers uit 'Viet Nam-Bulletin' Ecocidnummer p.13.
3. Cijfers uit 'Indo Chinaday' p.4.
4. Deze voorbeelden komen uit Pepper: 'Kinderen van Viet Nam' p.33.

een gebombardeerde brug aan, die na de bombardementen tot twee keer toe hersteld was; de weg was bezaaid met bomkraters, telefoonpalen waren afgebroken. De waterwerken, een 5 tot 6 meter hoge dijk en de sluisdeuren daarin waren zwaar beschadigd en overal in de omgeving waren grote kraters (5).

De bombardementen op de dijken

Omdat de waterwerken van vitaal belang zijn voor Noord Viet Nam zal aan de bombardementen op de dijken extra aandacht worden geschonken. De dichtbevolkte (800 inwoners per km²). Vlakke van Tonkin, waarin 15 miljoen Viet Namezen wonen, wordt beschermd door een meer dan 4.000 km. lang dijksysteem. Dit systeem beschermt de Vlakke tegen de zee, maar vooral ook tegen overstroming van de rivieren, die 5 tot 6 m. boven het nivo van de Vlakke liggen (zie deel 2).

Het bombarderen van dit dijksysteem is dan ook voor de Noord Viet Namezen zeer gevaarlijk. Als de bombardementen tegelijkertijd een serie bressen zouden slaan in dit net van dijken (want het is niet nodig alle dijken te verwoesten om een bijna algehele overstroming van de Vlakke te veroorzaken) op het ogenblik, dat de aanwas zeer sterk is (vooral van juni tot oktober) is het zeer waarschijnlijk, dat deze ramp een groter aantal doden tot gevolg zou hebben dan de ontploffing van verscheidene atoombommen in de Vlakke van Tonkin (6).

Overstromingen door dijkdoorbraken kwamen regelmatig voor in het noorden van Viet Nam, alleen al 17 tussen 1900 en 1945. Zij brachten schade op grote

Dijk van de rivier de Ma (Yên Dinh, Thanh Hoa), eind mei door bommen verwoest.

schaal en vele Noord Viet Namezen vonden hierdoor de dood.

De overstroming van 1945 was de ernstigste van allemaal. 'Aan het einde van de Tweede Wereldoorlog vond er in de noordelijke provincies een hongersnood plaats doordat de Fransen het grootste gedeelte van de rijstooft hadden gekonfisqueerd voor de Japanse bezettingsautoriteiten. De hongersnood en de Japanse machtsovername van de Fransen — die tot die tijd het formeel voor het zeggen hadden gehad — leidde in maart 1945 tot het verwaarlozen van de irrigatiesystemen, waardoor toen het water begon te rijzen 8 provincies, waaronder 225.000 ha. rijstland, in de Vlakke van Tonkin onder water kwamen te staan. Door hongersnood en watersnood kwamen in '44-'45 2 miljoen mensen om het leven. (1200 km. dijk moest worden hersteld, waaraan 11 miljoen werkdagen besteed werden (7).

Vorig jaar ('71) bij een dijkdoorbraak tijdens een vloed werden grote delen van de herfstrijstooft vernield. Doordat voedsel vanuit China en Rusland werd ingevoerd ontstond er geen hongersnood en bleef het aantal slachtoffers beperkt.

Het gebruiken van overstromingen tegen de vijand in oorlogen is een al vaker toegepaste tactiek.

— Door de Duitsers in Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog (zie deel 2).

— Door de Japanners in China: Langs de spoorlijn Tientsin-Shang Hai loopt een groot kanaal in noord-

5. Voorbeeld uit 'dijken-dokumentatie', p. 9.

6. 'dijken-dokumentatie', p. 8, Lacoste.

7. De Groene, nr. 27, 1972, p. 1, Maarten van Dullemen.

zuid richting, dat sinds tijden een belangrijke rol speelt in het transportsysteem. In augustus 1943 hadden ononderbroken regens het waterpeil aanzienlijk doen stijgen. De Japanse bezetter vreesde dat het gebied ten westen van het Kanaal zou overstromen, dit omdat de spoorlijn van groot belang was voor de bevoorrading van de Japanners. Op de andere oever bevonden zich de door het 8e leger (het volksbevrijdingsleger) bevrijde gebieden, die de Japanse agressor vergeefs probeerde te veroveren. Om 2 vliegen in een klap te slaan — de spoorweg veilig te stellen én de bevrijde gebieden onder water te zetten — bliezen de Japanners de kanaaldijk op. In de vloedgolf verdrinkten meer dan 1 miljoen mensen en 20.000 verhoorden of stierven aan de pest (8).

— Ook de Amerikanen hebben deze tactiek al eens toegepast en wel in Korea in 1953 (9). De onderhandelingen tussen Korea en de Amerikanen duurden al twee jaar, terwijl de oorlog voortwoedde. Zelfs het volledig platbombarderen van de hoofdstad Pyongyang in juli en augustus (waarbij o.a. napalmbommen werden gebruikt), leidde niet tot een voor de Amerikanen verbeterde onderhandelingspositie. Hierna gingen de Amerikanen over tot het bombarderen van irrigatiedijken. Op 13 mei 1953 werd de Noord Koreaanse Toksanirrigatiedijk (ten noorden van Pyongyang) aangevallen. In de daarop volgende weken werden nog 4 andere dammen gebombardeerd. Het doel daarvan was het irrigatiesysteem te vernietigen, de oogst weg te spoelen en wegen, en spoorlijnen onder water te zetten. De vloedgolf, teweeggebracht door de vernietiging van de Toksandam leidde tot grote overstromingen van de landbouwgronden, en hierdoor tot grote voedselverliezen.

Verdere bombardementen op waterwerken werden voorkomen door het tekenen van de wapenstilstand op voor de Amerikanen zeer gunstige voorwaarden. Een chantagepolitiek zoals die in Noord Viet Nam wordt gevoerd is dus voor de Amerikanen niet nieuw. Het vernietigen van het dammen- en dijksysteem wordt als een weloverwogen chantagemiddel gebruikt.

Dat er in Noord Viet Nam sprake is van systematies bombarderen van de waterwerken en niet van toeval op dammen en dijken gevallen verwaalde bommen, wordt duidelijk aan de hand van het volgende:

- In de provincie Ha Tay ligt het Suoi Hai reservoir, dat dient om dit vroeger onvruchtbare gebied te irrigeren. In een periode, dat de gewassen hier zeer veel water nodig hadden, werd in 7 achtereenvolgende dagen, van 10 tot 16 september 1965, dit waterreservoir 35 keer (!) gebombardeerd. De sluis en een gedeelte van de dam werden vernield, waardoor een ernstige droogte ontstond.

- In september 1966, tijdens hevige regens, bombardeerde en beschoot de V.S.-luchtmacht 17 belangrijke onderdelen van de dijk aan de noordoever van de Marivier.

Binnen 2 dagen — 21 en 22 september 1966 — werden 8 bombardementen uitgevoerd. Bij twee van deze aanvallen wierpen V.S. piloten fragmentatiebommen (10) op de arbeiders, die bezig waren, de gaten in de dijken en dammen na het bombardement te dichten, waardoor vele boeren die op de dijk aan het werk waren, werden gedood. Bombardementen met fragmentatie- en 'anti-personel' bommen op boeren, die

dijken aan het herstellen waren, veroorzaakten vele doden en gewonden op 10 en 24 april, 4 en 5 mei, 10 en 11 mei, 26 mei en 14 juni (zie ook: de chronologie in de bijlagen).

- De V.S. luchtmacht beschoot 14 keer delen van de dijk van de Marivier in de distrikten Tien Lay en Vinh Bao juist in de periode van 27 tot 31 juli '66 toen het peil van de rivieren sterk steeg door de stortregens tijdens de tyfoon Oka. (11).

Het blijkt steeds dat de bombardementen het hevigst zijn op de meest gevaarlijke momenten, als de waterstanden het hoogst zijn, als er gevaar voor droogte is, tijdens stortregens en tyfönen. Hier is dus géén sprake van toevaligheid.

Het doel van de bombardementen op dijken is niet alleen het veroorzaken van overstromingen en hongersnood, maar ook het uiteenrukken van de economische ontwikkeling en het demoraliseren van de bevolking. Het is duidelijk dat de V.S. het volk van Viet Nam op deze wijze probeert te dwingen tot kapitulatie, nu geen enkel van haar andere middelen tot sukses heeft geleid.

2 GEVOLGEN VAN DE GEZAMENLIJKE OORLOGSMETHODEN

Ekonomische gevolgen van de oorlog

Van de economische gevolgen van de bombardementen zijn vooral de gevolgen voor de landbouw en bosbouw belangrijk. De gewassen en landbouwgronden worden niet alleen ernstig beschadigd door bombardementen maar vooral door chemische middelen.

De bombardementen hebben een groot deel van de landbouwgronden onbruikbaar gemaakt t.g.v. de enorme kraters en de niet geëksplodeerde munitie. Naast deze bombardementen hebben de Amerikanen nog twee spesifieke programma's ter verwoesting van het milieu. Het ene is het ontbladeringsprogramma, bijgenaamd Operation Ranch Hand, waarbij chemische ontbladeringsmiddelen vanuit de lucht over planten worden uitgespoten. Als deze middelen gebruikt worden in lage concentraties kunnen ze bepaalde vegetaties inderdaad alleen maar ontbladeren. Maar omdat het toepassingsnivo in Zuid Viet Nam gemiddeld 13 keer hoger ligt dan door het Amerikaanse ministerie van landbouw voor binnenlands gebruik, als het verdelgen van onkruid, wordt aanbevolen, hebben de chemikaliën de uitwerking van herbiciden.

Het tweede programma maakt gebruik van herbiciden. De drie belangrijkste herbiciden die gebruikt worden, zijn oranje, wit en blauw. De stof oranje wordt hoofdzakelijk aangewend tegen bomen met een harde bast en andere planten en gewassen met grote bladeren. De stof wit wordt primair gebruikt in de buurt van bevolkte gebieden. Omdat dit

8. Der Japanische Imperialismus p.44-45.

9. De Groene, nr. 27, 1972, p. 6.

10. Fragmentatiebommen dienen speciaal voor het doden en verwonden van mensen.

11. Voorbeelden uit Tsurushima: 'Het bombarderen van dijken en irrigatiewerken in de DRVN en uit 'American Aircraft systematically attack dams and dikes in the DRVN'. Xunhasaba.

middel namelijk langzaam verdampt mist het zijn doel minder vaak dan de andere. Wit is echter oplosbaar in water en daardoor komt het t.g.v. de zware tropiese regens, in het nabijgelegen bouwland terecht. Pikloram, een hoofdbestanddeel van wit is zeer gevaarlijk, omdat het niet afbreekt in biologies werkzame bestanddelen. De stof blauw is giftiger voor gewassen dan voor vegetatie met grove bladeren. Het wordt vooral gebruikt om rijstooogsten te vernietigen. Cacodylzuur, een hoofdbestanddeel van blauw, bestaat uit 54% arsenikum, wat zeer giftig is voor levende wezens, met name de mens. Het arsenikum hoopt zich niet alleen op in de bovenste grondlagen, maar wordt ook meegenomen door het water, zodat ook, niet direkt bespoten streken, besmet worden. Naast het vervoer door water worden de chemiese middelen ook door de wind vervoerd. Hierdoor wordt enorm veel schade toegebracht aan gewassen in gebieden die niet direkt met herbiciden bespoten zijn. De landbouwgronden in Zuid Viet Nam beslaan een oppervlakte van 37.000 km², verdeeld over het centrale deel van de Mekongdelta, het zuiden van het Mekongterras en het centrale hoogland. Volgens de recente schattingen van Meselson, Westing en Constable zouden 2.150 km², d.i. 6% van de totale oppervlakte aan de werking van de herbiciden hebben blooi gestaan. Het zwaarst vernield zijn de rijstvelden van het hoogland langs de grenzen met Laos en Cambodja. Doordat de politiek van de V.S. erop gericht is de oogsten te vernietigen, boeren onder dwang over te brengen naar vluchtelingenkampen, het platte-

Het irrigatiekanaal van Ha Vang (Lang Giang, Ha Bac), op 28 mei 1972 door bommen verwoest.

land te bombarderen en te verbranden, voedselvoorraden te vernietigen en de Viet Namezen in te lijven bij het Saigonleger is de landbouwproductie enorm gedaald. In 1959 eksporteerde Zuid Viet Nam — de 'rijstnap' van Azië — 246.000 ton rijst. In 1968 moest 850.000 ton rijst geïmporteerd worden, waarvan meer dan 90% uit de V.S. Andere voedingsgewassen zijn er even slecht aan toe. Ananas, suikerriet, maniok etc. zijn zeer kwetsbaar voor herbiciden en de verschillende opbrengsten hiervan daalden met 10 tot 40%.

Over het geheel genomen is de landbouwproductie met ongeveer 30% gedaald. Naast de huidige vermindering van de landbouwproductie is er ook gevaar op langere termijn t.g.v. resten van herbiciden in de bodem, de vernietiging van de in de bodem levende mikro-organismen, onontbeerlijk voor vruchtbare grond, voor de dood of het wegtrekken van dieren verantwoordelijk voor bestuivingen, voor een verstikkende groei van woekerplanten en een sterk toenemen verstening van de bodem (laterietvorming).

Naast de verwoesting van landbouwgronden en gewassen worden ook de bossen ernstig vernield. Dit gebeurt door de branden t.g.v. de bombardementen en de bespuiting met ontbladeringsmiddelen en herbiciden. Daarnaast planten granaatscherven zich vast in de bomen, zowel tijdens de gevechten als wanneer de wouden onmiddellijk voor de ontbladering beschoten en gebombardeerd worden om eventuele strijders buiten gevecht te stellen. Hierdoor daalt de waarde van het hout en worden zaagbladen e.d. door de granaatscherven in de houtblokken, beschadigd. Daarnaast bemoeilijken de kraters en de niet geëxplodeerde munitie het werk in de bossen. De ekonomies belangrijke houtindustrie heeft hieronder zwaar te lijden. Meer dan 25.000 km². aan hardhout bossen zijn ontbladerd, zodat 50% van de bomen is doodgegaan in de bossen in de provincies ten noorden en westen van Saigon, die juist zoveel opbrengen.

In sommige distrikten is er na de vernietiging van het oerwoud een massale groei van bamboe opgekomen, waarvan bekend is dat het heel moeilijk te verwijderen is en de grond mogelijk voor tientallen jaren onbruikbaar maakt.

Sociale gevolgen van de oorlog

Door het optreden van de Amerikaanse militairen wordt de Viet Nameese kultuur en de sociale organisatie volkomen kapot gemaakt. Meer dan 1/3 van de Zuid Viet Nameese bevolking is uit hun dorpen verdreven. Het dorp in Viet Nam heeft een vergaande onafhankelijkheid ten opzichte van de staat. Dit blijkt onder andere uit de taal: dorp is 'Long Nuoc', Long betekent dorp en Nuoc natie. Het dorp bezit een eigen bestuur en zijn eigen kultus. De rijstbouw vormt de grondslag voor het plattelandleven. Elk dorp heeft een Dinh, een groot mooi gebouw, dat in het dorpsleven een centrale rol speelt. In het Dinh bevindt zich het altaar van de beschermgeest. Elk dorp heeft zijn eigen dorpsbeschermgeest, die enkel heerst over het territorium van een dorp. De kern van de Viet Nameese sociale structuur wordt ge-

vormd door de familie- en dorpsbetrekkingen. Dit kulturele en sociale patroon werd totaal vernietigd toen de dorpingen van hun dorpen en gronden verdreven werden. Veel mensen zijn gedwongen — door de verwoestingen t.g.v. bombardementen en ontbladeringen — naar de steden te trekken. De Amerikanen hebben echter nog veel meer mensen met hun politiek van de strategiese dorpen vanuit hun gehuchten naar stedelijke gebieden verdreven om ze beter in de gaten te kunnen houden. Hierdoor wordt Zuid Viet Nam van een in de grond agrariese plattelandsgemeenschap een sterk verstedelijkt gebied. Saigon is met een bevolkingstoename van 250.000-300.000 in 10 jaar en een gemiddelde dichtheid van 148 pers. per are de snelst groeiende en dichtstbevolkte stad ter wereld. De buitengewoon snelle trek naar de steden schept enorme problemen vooral voor huisvesting, voeding en het verschaffen van mediese zorg voor de vluchtelingen. Terwijl in Zuid Viet Nam de bevolking naar de steden trekt, migreren de mensen in het Noorden van de dichtbevolkte vlakte naar de bergen, als gevolg van de bombardementen. Hierdoor is de overbevolking in de vlakte enigszins verminderd en het gekultiveerde gebied uitgebreid.

Mediese gevolgen van de oorlog

Vanaf het begin van de oorlog tot april 1971 zijn 5,8 mln. burgers, 1/3 van de Zuid Viet Nameese bevolking, gedood, gewond of dakloos gemaakt. Buiten het direkt doden of verminken van de bevolking hebben de bombardementen en chemiese oorlogvoering ontzettend veel indirekte gevolgen. Enkele voorbeelden hiervan noemen we:

- * de niet geëksplodeerde munitie op de velden;
- * de kraters, die een gunstig milieu vormen voor een sterk versnelde voortplanting van muskieten en andere ziektedragers;
- * het gedwongen ondergrondslieven t.g.v. de bombardementen. Hierdoor lijden veel kinderen aan

De hier gegeven analyse van oorlogsmethoden en de konsekwenties daarvan is zeker niet uitputtend. Onweerlegbaar is er echter mee aangetoond, dat de verwoestende werking van de oorlog niet te overzien is en in zijn triestheid onvoorstelbaar. Nog in geen vroegere oorlog is zo misdadig geëksperimenteerd met mensen en landschap. De Amerikaanse oorlogsindustrie en haar politieke en militaire uitvoerders kunnen beschuldigd worden van bewuste volkeren en milieumoord: geno- en ekocide; niettemin

... onze rivieren, onze bergen, onze mensen
zullen altijd blijven bestaan.
zodra de yankees verslagen zijn,
zullen wij ons land tien maal zo mooi opbouwen ...

uit: het testament van Ho Chi Minh.

Geraadpleegde literatuur

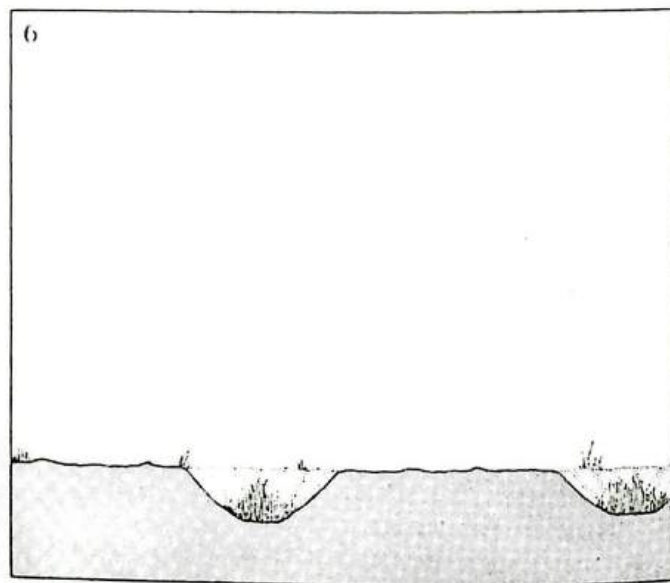
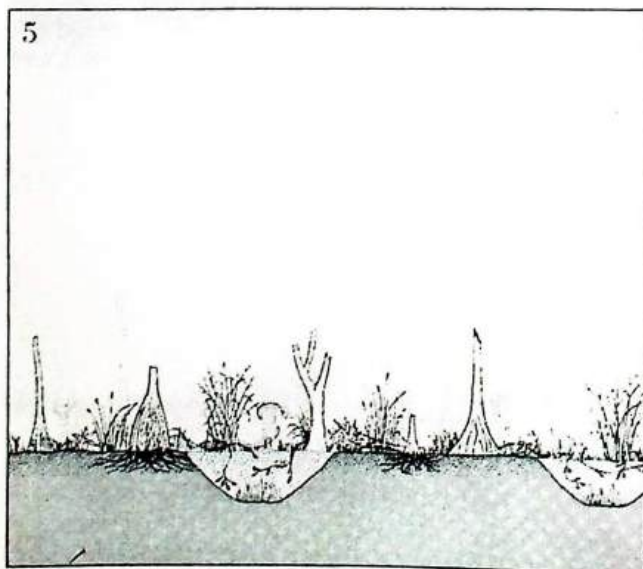
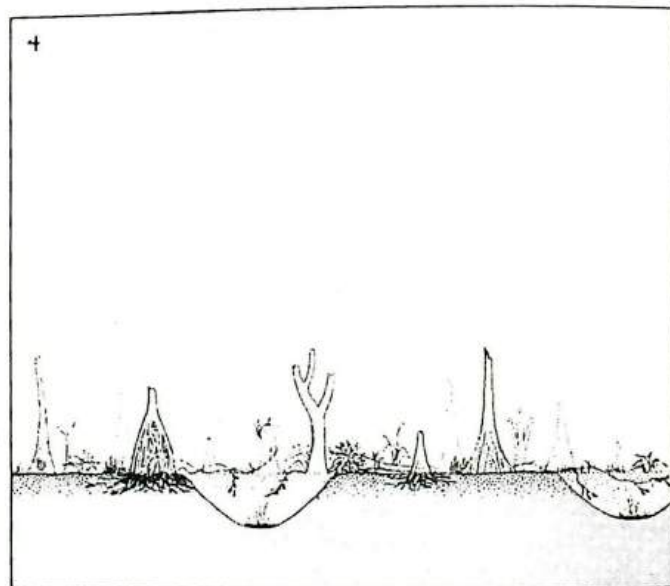
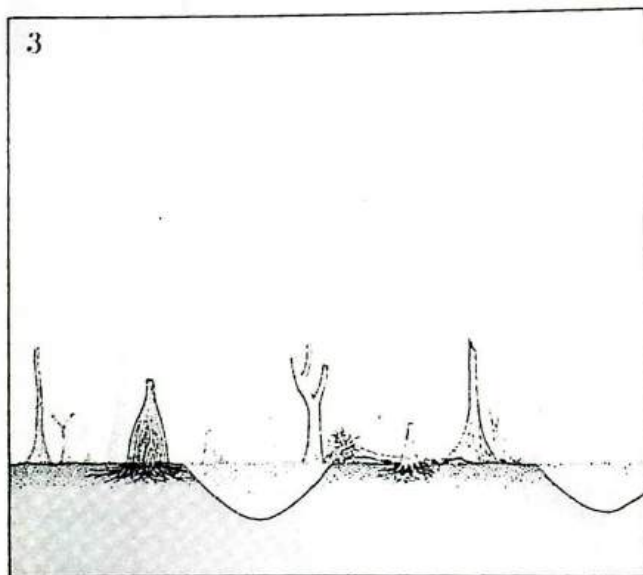
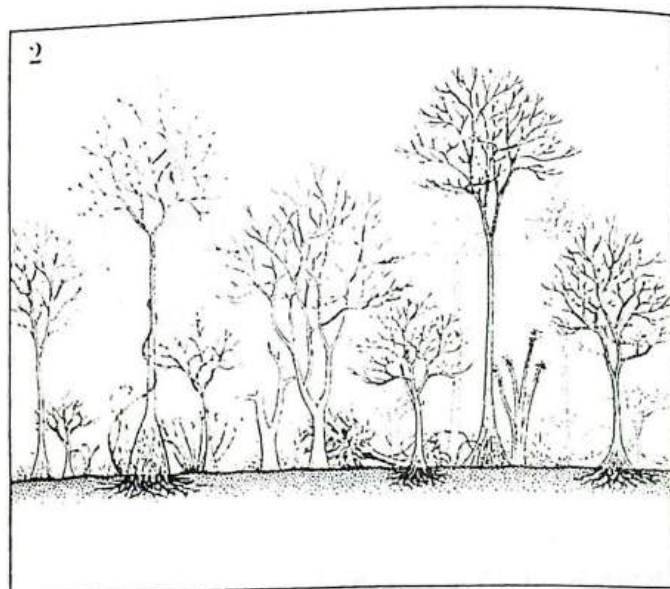
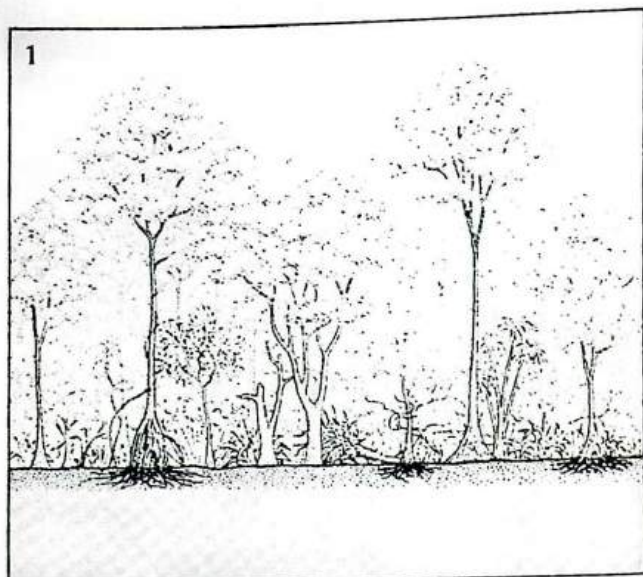
- Alsheimer, Georg W.: Vietnamesische Lehrjahre, Frankfurt, 1968.
Burchett, Wilfred G.: Viet Nam Wint, Amsterdam, 1969
Clarke, Robin: Biologische en chemische oorlogvoering, Utrecht, 1968.
Constandse, A.L.: Indo-China, relaas van een tragedie, Amsterdam, 1971.
Grümmer: Herbicides in Vietnam, Berlin, 1969.

- de Engelse ziekte, die ondermeer veroorzaakt wordt door gebrek aan zonlicht;
- * hongersnood: de bombardementen en herbiciden vernietigen de oogsten voor een groot deel. Hierdoor heerst overal op het platteland en in de vluchtelingenkampen ondervoeding;
- * aangeboren afwijkingen: er is weliswaar geen statisties bewijsmateriaal betreffende aangeboren afwijkingen van Viet Nameese kinderen, maar de kans hierop is groot t.g.v. ondervoeding. Als resultaat van de uithongering van de Biafranen werden 4 op elke 10 kinderen misvormd geboren, zowel met een te kleine schedelomvang als met ernstige afwijkingen aan beenderen en spieren. Daarnaast hebben bepaalde chemikaliën teratogeniese (foetusvormende) effecten, zoals bijv. 2,4,5-T (dat 50% van de stof oranje uitmaakt). Er is 40 miljoen pond van deze stof uitgespoten over Viet Nam. Een Viet Nameese vrouw loopt dus zeer grote kans 2,4,5-T binnen te krijgen in teratogene doseringen. Dit kan gebeuren als zij getroffen wordt door de besproeiingen zelf, door besmette regendruppels en via besmet drinkwater;
- * vergiftigingsverschijnselen: van de chemiese stoffen blauw, wit en oranje ontstaat een opeenhoping in de bovenste grondlagen. Deze stoffen worden meegevoerd in het grondwater en veroorzaken vergiftigingsverschijnselen bij planten, dieren en mensen.

Naast deze zuiver mediese gevolgen zijn er ook belangrijke psychologische. Miljoenen mensen leven al een kwart eeuw in onafgebroken vrees voor bombardementen en oorlogsgeweld. Koncentratiekampen vervangen het familieleven. Hierdoor treden psychiese ziekteverschijnselen op zoals het KZ-syndroom, uitputtingsdepressies, apatiesyndromen e.a., waardoor mensen lange tijd niet in staat zijn tot enige vorm van kommunikatie.

- Regtien, Ton en Dulleman, Maarten van: Het Viet Nam Tribunaal, Amsterdam, 1968.
Rose, Steve: Goedkoop doden, Groningen, 1968.
Spock, Dr.: Over Vietnam, Utrecht, 1969.
Weiss, Peter: Vietnam, Amsterdam, 1968.
Ars Aequi: Vietnam en het recht, Amsterdam, 1968.
Anoniem: Livre noir des crimes americains au Vietnam, Fayard, 1970.
Verslag Indo China dag, Nijmegen, maart 1972.
Vietnam volkenmoord, bijlage Guardian, Amsterdam, 1970.

De gevolgen van ontbladeringsmiddelen, bombardementen, en bulldozer-ploegen.

BIJLAGEN

* De bijlagen kennen –vanwege technies-organisatoriese redenen – een onafhankelijke paginering.

* De bijlagen bevatten een aantal dokumenten, in het bijzonder met betrekking tot de bombardementen op het dijksysteem.

* De bijlagen	1. De amerikaanse luchtmacht kan een ramp veroorzaken zonder de Noord Viet Nameese dijken direkt te treffen, Y. Lacoste (Le Monde, 7-8 juni 1972).	2
	2. "De bombardementen op de dijken zijn opzet", Yves Lacoste. Het driedubbel netwerk van 4.500 kilometer, Patrice de Beer. Het Koreaanse precedent. (Le Monde, 16 augustus 1972).	3
	3. Jane Fonda over haar bezoek aan de DRVN (Guardian, 30 augustus 1972).	8
	4. "We moeten immorele bomaanvallen staken", R. Clark. (NRC/Handelsblad, 30 augustus 1972).	10
	5. Dijken bombarderen een oude strategie, in de Koreaanse oorlog al aanbevolen, H. Leffelaar (Limburgs Dagblad, 12 augustus 1972).	11
	6. Het bombarderen van dijken en irrigatiewerken in de DRVN, T. Tsurushima.	12
	7. Dijkdoorbraken in Nederland: de veroordeling van Seyss Inquart.	16
	8. Verklaring zaterdag 22 juli 1972.	17
	9. Bombardementen op dijken: het ontkennen, twijfelen en bevestigen.	18
	10. Overzichtskaart van de Demokratiese Republiek Viet Nam (DRVN).	20
	11. Chronologie.	21
	12. Viet Nam beweging in Nederland.	27
	13. Literatuur.	31
	14. Overzichtskaart van Indo China.	34
	15. Overzichtskaart van de Tonkin Delta.	35

DE AMERIKAANSE LUCHTMACHT KAN EEN RAMP VEROORZAKEN ZONDER DE NOORD VIET NAMESE DIJKEN DIREKT TE TREFFEN.

door: YVES LACOSTE, geograaf-hoogleraar aan de universiteit van Parijs-VIII (Vincennes).

President Nixon is, in zijn poging om het volledige failliet van de Amerikaanse politiek in Indo China te voorkomen, begonnen met een nieuwe eskalatie: omdat de bombardementen op het Zuiden, die toch al heviger waren dan ooit tevoren, niet voldoende bleken om de mislukking van de strategie van "Viet Namisering" te bezweren, heeft Nixon opdracht gegeven de bombardementsvluchten op het Noorden te hervatten en besloten tot een serie acties, die zijn voorgangers niet aangedurfd zouden hebben. Enkele daarvan, zoals het leggen van mijnen in de havens, zijn al gerealiseerd; andere worden "overwogen". Opnieuw, zoals in 1966-1967, laten de Amerikaanse agressors weten, dat ze de mogelijkheid onderzoeken om de dijken van de Rode Rivier te verwoesten.

Om de betekenis van dit dreigement te onderkennen is het nuttig te herinneren aan een aantal geografische gegevens: de Vlakke van Tonkin, waar het grootste gedeelte van de bevolking van het Noorden is gekoncentreerd, wordt omgeven door zeer hoge bergen. Deze hebben in de zomer tengevolge van de moesson een geweldige regenval te verwerken. Hierdoor wassen de rivieren, die in de Vlakke uitmonden, geweldig, en ze voeren grote hoeveelheden aanslibsel aan, dat afkomstig is van de erosie van de bergreliëfs. In de Vlakke slaat dit materiaal neer, in het bijzonder in de bedding van de rivieren, die daardoor aanzienlijk hoger komen te liggen. De Rode Rivier stroomt dus over een soort aangeslibde bedding, 5 tot 6 meter boven het nivo van de Vlakke. Deze zou dus regelmatig overstromen als de Viet Nameese boeren niet, al sinds de middeleeuwen, een heel net van dijken hadden aangelegd: enerzijds dijken die aangelegd zijn op de aangeslibde verhogingen en die de rivierbedding begrenzen en de rivier binnen haar oevers houden, anderzijds dijken, die min of meer loodrecht zijn aangelegd op de eerste en die de Vlakke doorkruisen om overstromingen te voorkomen, die zouden kunnen ontstaan als gevolg van een doorbraak in de eerste dijken; tenslotte zijn er nog zeedijken, die ervoor dienen om het opdringende zeewater, dat door de tyfoons wordt opgestuwd, tegen te houden; kortom, in totaal meer dan 4.000 kilometer dijken die voortdurend versterkt moeten worden om het in kultuur gebrachte land te beschermen en het leven van zo'n 15 miljoen mensen die in deze Vlakke leven, waar de bevolkingsdichtheid bijna overal meer dan 800 inwoners per vierkante kilometer bedraagt.

Als de bombardementen tegelijkertijd een serie bressen zouden slaan in dit net van dijken (want het is niet nodig alle dijken te verwoesten om een bijna algehele overstroming van de Vlakke te veroorzaken) op het ogenblik dat de aanwas zeer sterk is (vooral van juni tot oktober) is het zeer waarschijnlijk, dat deze ramp een groter aantal doden tot gevolg zou hebben dan de ontploffing van meerdere atoombommen in de Vlakke van Tonkin.

Nu president Nixon in zijn verklaringen de mogelijkheid van een toelucht tot kernwapens heeft uitgesloten - want het is voor hem zeker moeilijk de verantwoording voor deze misdaad alleen te dragen - is het gevaar van een genocide (het uitmoorden van een volk) door overstroming veel groter en direkter, omdat de Amerikaanse luchtmacht dat kan veroorzaken zonder dat Nixon daartoe de uitdrukkelijke opdracht hoeft te geven, hetgeen het hem mogelijk zal maken de hele verantwoording ervoor van de hand te wijzen.

Een oude tactiek
Inderdaad kunnen in de komende weken de dijken breken zonder dat er direkte bombardementen hebben plaatsgevonden.

Om zich daar rekenschap van te geven, moet men de tactiek analyseren, die de Amerikaanse luchtmacht heeft toegepast gedurende de zomers van 1965 en 1966 (de waarnemingen, die ik heb gedaan na honderden verklaringen van de regering van de Demokratiese Republiek Viet Nam (het Noorden), zijn het onderwerp geweest van een rapport dat ik in 1967 heb opgesteld voor het 'Russell-Tribunaal'). Zeer grote bommen worden niet rechtstreeks op de dijken geworpen, maar op een zekere afstand, op de aangeslibde bedding waarover de rivier stroomt. Door de op die manier veroorzaakte geweldige uitbollingen gaat de hele zaak trillen en wordt in de diepte ondermijnd; dit kan tot gevolg hebben, dat niet slechts een deel van het water, maar de hele rivier op de Vlakke uitstort. Deze tactiek die het "voordeel" heeft dat ze de schijn ophoudt de dijken niet te "treffen", maar wel uitermate verwoestend is, is aangevuld met een serie bombardementsvluchten met mitrailleur-beschietingen op de mensen, die toegesneld waren om de vernielingen te repareren. Honderden soortgelijke acties zijn uitgevoerd tegen de dijken in het Noorden tijdens de zomers van 1965, 1966 en 1967. Zeker, deze zijn niet gevolgd door rampzalige overstromingen. Zij hadden toen ongetwijfeld meer ten doel een tactiek uit te werken en chantage te plegen dan een ramp te veroorzaken.

Het bewijs dat deze bombardementen getuigen van een zeer zorgvuldig vooraf beraamde tactiek, wordt geleverd door het feit, dat ze op heel bepaalde momenten zijn uitgevoerd: de meeste bombardementen zijn ondernomen juist voor het begin van een bijzonder hevige aanwas van de rivieren, wat op grond van meteorologische waarnemingen gemakkelijk valt te voorspellen. Een van de meest overtuigende voorbeelden wordt geleverd door de serie van 14 aanvallen die zijn uitgevoerd op de zeedijken van de distrikten Tien Lang en Vinh Bao (de streek rond Hai Phong) van 27 tot 31 juli 1966, juist op het moment dat de aanwas van de rivieren samenging met de druk van het door de tyfoon Ora opgezweepte zeewater. In die tijd stonden uitgestrekte vlaktes onder water.

Binnen enkele weken

Op het ogenblik zijn de moeilijkheden van de Amerikaanse regering in Indo China zo groot geworden, dat men het ergste moet vrezen. Zelfs voordat de grote aanwas is begonnen, zijn nu reeds bombardementsvluchten uitgevoerd om de dijken te ondermijnen, zoals bijvoorbeeld de bombardementsvluchten van 24 april op de oevers van de rivier de Ma, die door de Vlakke van Than Hoa stroomt. In tegenstelling tot bombardementen met kernwapens - waarbij het maar al te duidelijk zou zijn wie daar verantwoordelijk voor is - kan de overstroming van de Vlaktes in het Noorden indirect worden veroorzaakt en geweten worden aan een reeks "natuur-rampen". Men zal zeggen dat de Noord Viet Namezen er beter aan gedaan hadden ervoor te zorgen dat hun dijken solide waren, dan oorlog te voeren.

We moeten niet wachten met protesteren totdat president Nixon een nieuwe spektakulaire beslissing neemt. Die hoeft hij niet te nemen; hij hoeft de dingen slechts hun loop te laten nemen. Binnen enkele weken zal de periode van de grote aanwasen begonnen zijn. We moeten vanaf dit moment al overal verkondigen, dat *wanneer de dijken in het Noorden deze zomer breken, de verantwoording voor genocide bij president Nixon ligt, net als wanneer hij opdracht had gegeven tot een bombardement.*

Le Monde,
woensdag 7 - donderdag 8 juni 1972.

DE BOMBARDEMENTEN OP DE DIJKEN ZIJN OPZET!

Het relaas van een uit Noord Viet Nam teruggekeerde Fransman.

(Le Monde, 16 augustus 1972)

Na een bezoek aan Noord Viet Nam waar hij met een delegatie van de "Internationale Onderzoekskommissie naar Amerikaanse oorlogsmisdaden in Viet Nam" naar toe was gegaan, heeft Ramsey Clark, oud minister van justitie tijdens het bewind van president Johnson, bij zijn terugkomst in de Verenigde Staten verklaard, dat een enorme zeedijk - die een gebied waar 600.000 mensen wonen voor overstroming behoedt - 'herhaaldelijk geraakt is'. Een ander lid van de commissie, Sean McBride, een ierse oud minister van buitenlandse zaken, heeft bevestigd dat de Noord Viet Nameese dijken 'sistematiek' aangevallen werden en hij voegt eraan toe:

"In een door mij bezochte streek bijvoorbeeld, ongeveer 70 km ten zuiden van Hanoi, zaten er in een dijkgedeelte over een lengte van bijna een kilometer niet minder dan vijftig bomkraters; geen van die kraters bevond zich verder dan dertig meter van het midden van de dijk."

Een ander lid van deze onderzoekskommissie in Noord Viet Nam was Yves Lacoste, hoogleraar in de geografie aan de universiteit van Parijs-VIII, die een privé-onderzoek heeft ingesteld naar de bombardementen op de dijken, met name die in de vlakke streken in de laagdelta van de Rode Rivier. In het hierna volgende artikel zet Lacoste zijn konklusies uiteen.

In de controverse, waarin sinds enkele weken zij die de bombardementen op de dijken in Noord Viet Nam sterk afkeuren staan tegenover de Amerikaanse regering, kunnen enkele nieuwe stukken aan het dossier worden toegevoegd. Deze stukken zijn het resultaat van een geografische analiese van de punten waar het dijkenstelsel door de bommen geraakt is.

Van 16 april tot 31 juli (in augustus gaan de bombardementen trouwens door) is het gehele waterbouwkundige stelsel van de Demokratiese Republiek Viet Nam het doelwit van meer dan 150 aanvallen geweest: het is op 96 verschillende punten ernstig geraakt.

De Internationale Onderzoekskommissie naar de Oorlogsmisdaden heeft onder andere speciaal de uitwerking van deze bombardementen op de dijken in de delta van de Rode Rivier bestudeerd. In deze streek immers, waar het grootste gedeelte van de bevolking woonachtig is, liggen de meeste gebombardeerde punten: 58 van de 96. De commissie heeft er de voorkeur aan gegeven haar onderzoeksactiviteiten vooral op deze streek te richten; de overstromingen dreigen daar het gevaarlijkst te zijn als gevolg van de kracht van de erdoor heen stromende rivieren

Na eerst de bombardementen op de dijken ontkend te hebben, heeft de Amerikaanse regering vervolgens toegegeven, dat de waterwerken geraakt zouden kunnen zijn omdat er zich militaire doelen "in hun onmiddellijke nabijheid" bevinden. De Amerikaanse regering heeft met klem ontkend, dat deze aanvallen welbewust op de waterwerken gericht zouden kunnen zijn.

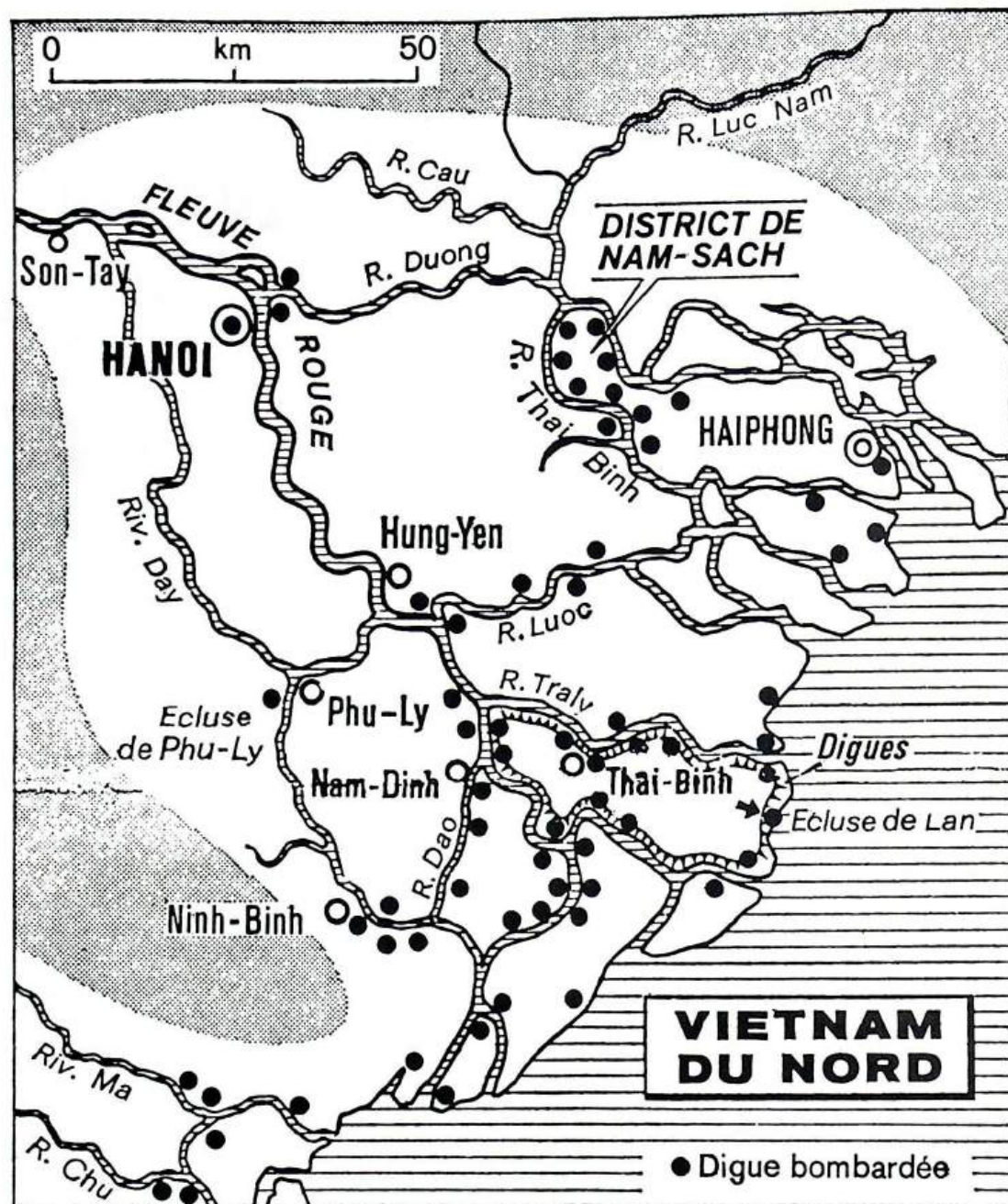
Waarom in het oosten?

Wanneer we aandachtig de kaart bestuderen van de punten waar de dijken getroffen zijn, dringt zich een eerste konstatering op: op 4 gevallen na (twee vlakbij Hanoi en twee met onder andere de sluis van Phu Ly, in de rivier Day), zijn alle gebombardeerde punten (54 van de 58) gelegen in het oostelijk gedeelte van de delta: vanaf het distrikt Nam Sach in het noorden, tot de provincies Tai Binh, Nam Dinh, en Ninh Binh in het zuiden. De Amerikaanse regering geeft dit feit trouwens toe en doet alsof dit een argument in haar voordeel is; ze verklaart immers dat bombardementen, die ten doel hebben ernstige overstromingen te veroorzaken, op het westelijke gedeelte van de delta, de bergzijde, uitgevoerd zouden worden; en dat gedeelte wordt juist niet getroffen. Een onderzoek naar de geografische gesteldheid maakt het integendeel juist mogelijk precies tegengestelde konklusies te trekken.

De delta van de Rode Rivier kan schematiek inderdaad in tweeën gedeeld worden: in de hoge delta in het westen hebben de rivieren, die omlaag komen van bergen met een sterke erosie, talrijke slibbanken gevormd: niet alleen die banken waar de rivieren tegenwoordig overheen stromen, maar ook die welke het gevolg zijn van de talrijke veranderingen in de loop van de rivieren toen die nog niet ingedijkt waren.

In de lage delta in het oosten stromen de rivieren, die het grootste gedeelte van de slib hebben achtergelaten op de berghellingen, over natuurlijke glooiingen die minder hoog zijn en van elkaar gescheiden worden door meer of min vlakke gedeelten van zeer geringe hoogte.

Aangezien de grote stromen en de verschillende zijrivieren van de Rode Rivier in vele vertakkingen in zee uitkomen is in het oostelijke gedeelte van de delta het grootste aantal gebieden gelegen, dat gemakkelijk kan overstromen. Terwijl in de hoge delta de meeste dorpen op de talrijke slibbanken liggen, die duidelijk uitsteken boven de laaggelegen streken, liggen de meeste dorpen in de lage delta daarentegen lager dan de rivieren, op vlakten die gemakkelijk onder water kunnen komen te staan als de dijken breken. En juist dit oostelijke gedeelte van de delta nu is het doelwit van haast alle bombardementen op de dijken. Stel dat deze bombardementen niet gericht zouden zijn op de dijken maar op "militaire doelen", dan zouden ze over de gehele delta uitgevoerd moeten worden. De hoge delta, de streek van Hanoi, vormt het doelwit van talrijke bombardementen, die vreemd genoeg, geen dijken treffen.

We zouden er dus van uit kunnen gaan, dat in de concentratie van bombardementen op de dijken in het oostelijke gedeelte van de delta, dat tevens de dichtstbevolkte en voor de landbouw meest belangrijke streek is, het weloverwogen karakter van deze aanvallen tot uitdrukking komt, omdat zij daar plaatsvinden waar de gevolgen ervan het ergste kunnen zijn.

Wanneer we, met behulp van een anderssoortige geografische analyse, een gedetailleerder onderzoek instellen naar de verschillende sectoren van het oostelijke gedeelte van de delta, dan treedt dit weldoordachte karakter van deze bombardementen aan de dag, als we uitgaan van de organisatie van het waterstelsel. Een van de meest frappante voorbeelden is wel het zuidelijke gedeelte van de provincie Thai Binh, gelegen tussen de eigenlijk stroom van de Rode Rivier in het zuiden en een van haar zijrivieren, de rivier Traly, in het

noorden. Deze twee rivieren, die alletwee over een sliblaag stromen, grenzen een soort trechter af, die breder wordt in het oosten waar ze uitmondt in zee.

Het bewoon- en bebouwbaar maken van deze "kooi" waar nu meer dan 600.000 mensen leven, was mogelijk nadat er rivierdijken gebouwd waren en tevens zeedijken, die het binnendringen van het zeewater moeten voorkomen. Maar het is noodzakelijk om bij eb het regenwater, dat in deze vergiet valt, af te voeren en dat is de functie van de belangrijke sluis van Lan.

De bombardementen hebben zich gericht op de essentiële punten van het complexe hydraulische systeem en op de allereerste plaats de sluis van Lan. Tussen 24 mei en 29 juli werd deze negen keer aangevallen. Ondanks het feit dat de sluis al vernield was, zijn nog drie andere aanvalsvluchten uitgevoerd in de eerste week van augustus, op een plaats die ver van elk ander doelwit gelegen is, en die dus ongetwijfeld de bedoeling hadden de herstelwerkzaamheden onmogelijk te maken. Nu het water dus niet meer naar zee kan wegstromen, begint het te stijgen op de rijstvelden, waar een groot deel van de oogste als verloren kan worden beschouwd.

Tijdbommen

Elders hebben vier bombardementen plaatsgevonden op de dijken van de rivier de Traly in het noorden en drie op die van de Rode Rivier in het zuiden. De bommen zijn speciaal gericht op de dijken in de holle delen van de meanders waar tijdens het wassen van het water de stroom de grootste druk uitoefent. Op twee plaatsen zijn tijdbommen gebruikt, evenals op talrijke andere punten: van de veertien bommen, die de 14e juli op de dijk van de Rode Rivier gegooid zijn vlakbij het dorp Tan Lap, zijn er dertien, die met verschillende tussenperiodes zijn ontploft (sommige zes uur later, andere tot eenentwintig dagen daarna).

Zo kunnen dus de "operaties" in het zuidelijke gedeelte van de provincie Thai Binh als volgt samengevat worden: enerzijds moeten zij scheuren veroorzaken in de dijken op de kwetsbaarste plaatsen, scheuren die ondanks herstellingen de kans lopen weer open te gaan tijdens de grote waterstijgingen (het is inderdaad erg moeilijk om aarde, die reeds teveel water bevat vanwege de zomerregens, op geschikte wijze kompakt te

maken; de herstelde plaatsen in de dijken blijven dus erg kwetsbare punten); anderzijds hebben ze tot doel de sluis te blokkeren om de afvoer van het water naar zee te verstoren. Zo gaat, op zijn minst, een deel van de rijstvelden verloren en worden daardoor de midde-len van bestaan van zeshonderdduizend mensen ernstig aangetast. In het ergste geval, als het wassen van het water erg sterk zal zijn, zijn het de talrijke dorpen die achter slibbanken liggen, die gevaar lopen plotseling onder water te komen te staan in geval van een plotselinge dijkbreuk, hetzij op plaatsen waar zij gerepareerd zijn op een manier die in dit jaargetijde niet doeltreffend kan zijn, hetzij op plaatsen waar nieuwe bombardementen plaatsvinden.

Het is van belang om duidelijk te stellen dat waar de dijkbombardementen in de periode-Johnson voor het merendeel gestaakt werden voor het begin van het natte seizoen, het er niet naar uit ziet, dat de bombardementen in de periode-Nixon tijdig zullen ophouden. De rivierdijken en de zeedijken worden aanhoudend getroffen, kontinu gebombardeerd door de zevende vloot. De sluisen vormen bijzondere doelwitten, omdat hun vernietiging hetzij de opeenhoping van aanzienlijke watermassa's in de bewoonde en bebouwde gebieden veroorzaakt, hetzij het binnendringen van het zee-water wat de grond voor meerdere jaren ongeschikt voor bebouwing maakt.

Tenslotte kan men een idee krijgen van het systematische en globale karakter van de actie, die gevoerd wordt tegen het hydraulische stelsel in Noord Viet Nam, als men weet dat de fabriek Nha May Gho Khi (dichtbij Hanoi), die het materiaal levert dat nodig is voor de reparaties van sluisen en ook andere hydraulische werktuigen maakt, op 5 augustus door een bijzonder intensief (bommen van 2000 pond) en nauwkeurig bombardement met de grond gelijk gemaakt is.

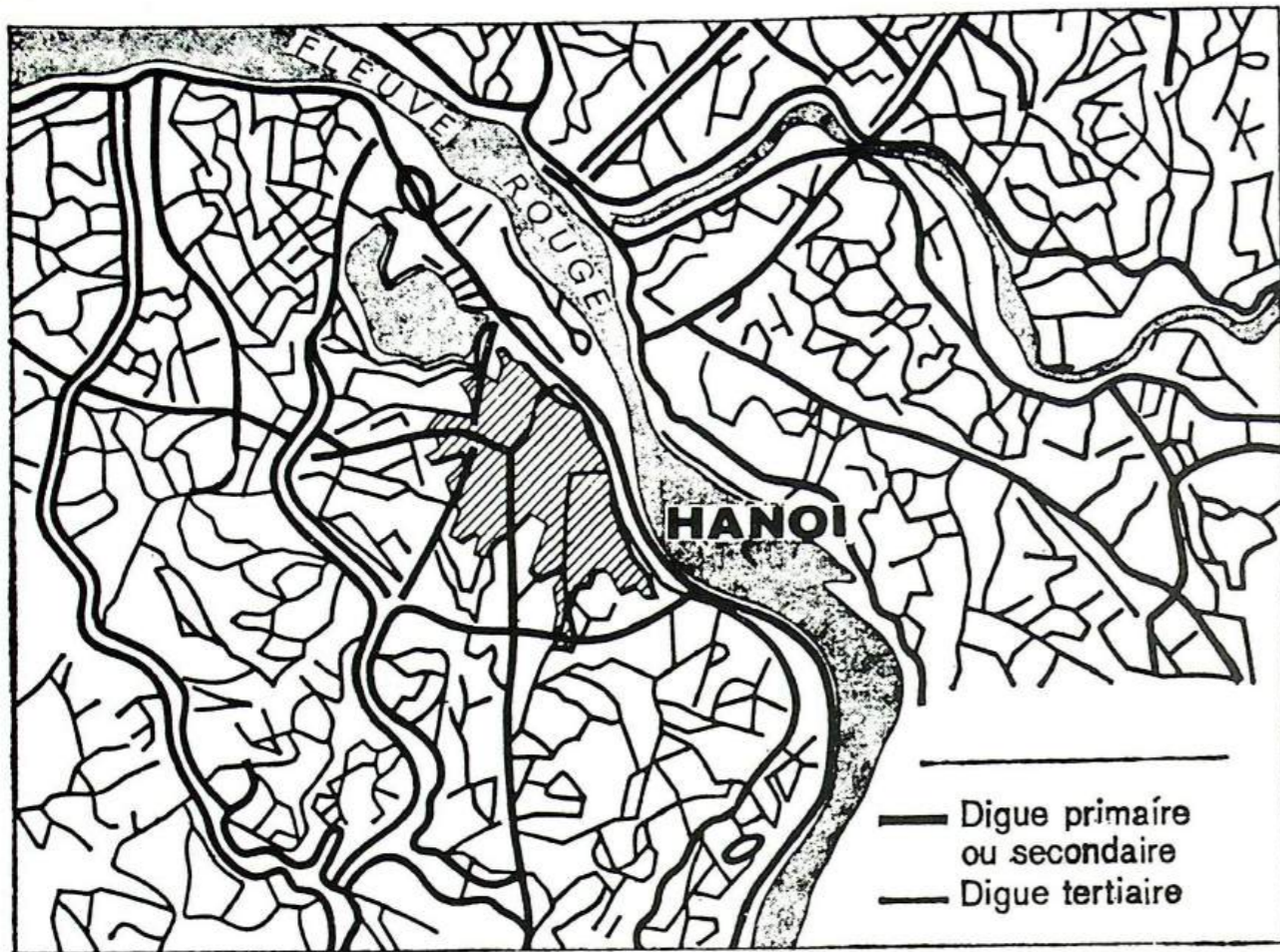
Yves Lacoste,
geograaf-hoogleraar aan de
universiteit van Parijs-VIII;
en lid van de Internationale
Onderzoekskommissie naar
amerikaanse Oorlogsmisdaden
in Viet Nam.

HET DRIEDUBBEL NETWERK VAN 4.500 KILOMETER DIJK

De aanvallen op de Noord Viet Namees dijken door de Amerikaanse luchtmacht spelen sinds juni een steeds belangrijker rol in de aktualiteit. Te voren zijn dergelijke bombardementen meerdere malen door Hanoi bekend gemaakt, maar het ging toen niet om een systematische campagne. Op het moment is men er in Hanoi

bijzonder beducht voor, bang als men is voor de catastrofale gevolgen, die deze bombardementen kunnen hebben voor de bevolking en voor de economie. Maar de zaak is ook erg belangrijk voor Nixon, die geen risico wil lopen de propaganda-oorlog te verliezen, drie maanden vóór de Amerikaanse verkiezingen. Volgens

de Noord Viet Namezen heeft de Amerikaanse luchtmacht 177 aanvallen uitgevoerd tegen het netwerk van dijken en stuwdammen, waarbij 58 gedeelten van dijken en 7 sluisen vernield werden.

Talrijke westerse getuigen, journalisten of diplomaten, hebben de beschuldigingen van Hanoi bevestigd. Het bezoek dat de Internationale Onderzoekskommissie naar Amerikaanse Oorlogsmisdaden in Viet Nam aan de Democratische Republiek Viet Nam gebracht heeft, heeft de hele kwestie een nieuwe dimensie gegeven. Aanvankelijk ontkende Washington dat er dijken getroffen waren en vervolgens gaf zij toe, dat er per ongeluk sommige geraakt zouden kunnen zijn. Daarna hebben vertegenwoordigers van het Pentagon en het ministerie van buitenlandse zaken verklaard, dat er zich "wapenopslagplaatsen en luchtafweergeschut op de dijken bevonden of in hun directe omgeving", en dat de wegen, die aangelegd waren op de dijken, gebruikt werden voor militaire transporten; tevens hebben zij verklaard, dat de verantwoordelijkheid voor eventuele overstromingen bij de Viet Namezen rustte, omdat zij hun dijken slecht hersteld hadden. Op 27 juli zei president Nixon: "Als het de politiek van de Verenigde Staten was om dijken te bombarderen, zouden wij ze voor het grootste gedeelte binnen een week kunnen vernielen".

Zoals Yves Lacoste elders uiteenzet en zoals de kaart van de streek rond Hanoi (gemaakt door het weekblad U.S. News & World Report van 14 augustus) aantoont is het dijkstelsel van Noord Viet Nam erg uitgebreid. De delta van de Rode Rivier, waar het merendeel van de bevolking woont (15 miljoen Noord Viet Namezen

op een totaal van 20 miljoen) en die het grootste gedeelte van het voedsel voor de DRVN levert, wordt door een netwerk van dijken, dat zich uitstrekt over ongeveer 4.500 kilometer in ruiten verdeeld. In tijden dat het water wast, is het volume en de kracht van de rivieren in de delta aanzienlijk: 32.500 kubieke meter per seconde voor de Zwarte Rivier in Son Tay, tegen gemiddeld 450 kubieke meter voor de Seine.

Drie typen dijken

De vernieling van de dijken, die rond Hanoi liggen zou de overstroming van 15.000 vierkante meter veroorzaken. Het netwerk van dijken bestaat uit drie typen ophopingen van aarde. Allereerst zijn er langs de belangrijkste waterwegen dijken van ongeveer vijftien meter hoog, 50 meter breed aan de basis en 25 tot 30 meter aan de top. Zij worden aangevuld door verscheidene stelsels sekundaire dijken van geringere omvang, waardoor het land in waterdichte kompartimenten verdeeld kan worden, hetgeen voorkomt dat bij een plotselinge breuk van een primaire dijk een algehele overstroming optreedt. Tenslotte dient een systeem van ontelbare kleine dijken als plaatselijke bescherming en als distributienet van water voor de dorpen.

De bijzondere vorm van het land verklaart, dat wegen, spoorlijnen en pijpleidingen vaak op de dijken zijn aangelegd, zoals dat bijvoorbeeld ook het geval is in de hollande polders. Op die manier zijn zij beschermd tegen overstromingen, die elke herfst weer dreigen. Het idee om ze in de vlakke aan te leggen, onder aan de dijken, zou absurd zijn, want men zou duizenden

bouwwerken, tunnels, viadukten aan moeten leggen om over de dijken heen te komen. Het is trouwens onvermijdelijk dat Noord Viet Nam haar wegennet gebruikt om het militair materieel, dat zij nodig heeft, te vervoeren en dat zij, logieserwijs, zorg draagt voor de verdediging daarvan. Anderszins, tenzij men het vitale centrum van het land totaal demilitariseert, is het onmogelijk voor de DRVN om haar militair materieel te transporteren en op te slaan en haar luchtverdediging te installeren op een "respektabele" afstand van de dijken.

Het is ook niet de eerste keer dat het Amerikaanse leger aanvallen uitvoert tegen de dijken (zie het volgende artikel over het "Koreaanse precedent"). In 1965 schreef het weekblad Newsweek dat "Amerikaanse vliegtuigen in augustus voor de eerste keer stuwdammen en waterwegen hebben aangevallen in de delta van de Rode Rivier, hetgeen grote onrust zaaide in Hanoi". Ongeveer 500 kleine dijken zouden zijn verwoest tussen februari en juni 1966 (Express van 11 juli 1966). Tijdens een reis in de DRVN in hetzelfde jaar maakte Harrison Salisbury, speciaal afgevaardigde van de New York Times, gewag van een bombardement op een sektor van twee kilometer dijken vlakbij Nam Diak op 31 mei en 14 juli; deze aanvallen werden herhaald op 20 en 31 juli, toen het peil in de rivier de Dao aanhoudend steeg. Op 18 januari 1966 schreef John McNaughton, onder-sekretaris van defensie, in een memorandum: "De vernietiging van sluisen en stuwdammen echter – als zij op een juiste manier ten uitvoer worden gebracht (misschien na de volgende pauze) – biedt gunstige perspectieven. Zij zou bestudeerd moeten worden. Dergelijke vernielingen hebben geen doden of verdrinkingen tot gevolg. Door de rijst onder water te zetten, ontstaat er na een bepaalde tijd een hongersnood op grote schaal (meer dan één miljoen personen?) tenzij er voedselhulp wordt gegeven – wat wij zouden kunnen voorstellen "aan de konferentietafel".

Beperkte resultaten

Een dergelijke politiek heeft slechts twee precedents in de hedendaagse geschiedenis: de vernietiging van de dijken van de Gele Rivier door de troepen van marschalk Tsjang Kai Chek in 1937 om de Japanse opmars te vertragen, die de dood van ongeveer 1 miljoen mensen veroorzaakte en de opening van de sluisen in Nederland aan het einde van 1944 door de Duitse Gauleiter Seyss Inquart om het Anglo-Amerikaanse offensief te verhinderen. Een van de voornaamste beschuldigingen tegen Seyss Inquart in Neurenberg, waar hij tot de dood door ophanging werd veroordeeld, was het opzettelijk onder laten lopen van 20.000 hektaren. Kan men trouwens de protesten van Washington voor zoete koek slikken? Wie herinnert zich niet de affaire "Lavelle", de generaal die ervan beschuldigd werd "een persoonlijke oorlog te voeren" door zonder order bombardementen uit te laten voeren boven Noord Viet Nam? Hij werd met staatspensioen gestuurd, maar de opperbevelhebber van het Amerikaanse leger in Viet Nam, generaal Abrams, die ervan beschuldigd werd hem te hebben gedekt, voert op het moment het bevel over het legerhoofdkwartier. Toch vonden deze bombardementen plaats toen Hanoi in het geheim moeilijke besprekingen voerde.

"Er kan een limiet zijn waarbuiten talrijke Amerikanen en de meeste mensen in de wereld de Verenigde Staten niet zullen toestaan te zullen gaan", antwoordde McNamara diegenen die hem in 1967 voorstelden om het hydraulische systeem in Noord Viet Nam te bombarderen. Van haar kant achtte de CIA destijds een dergelijke actie er een van "beperkte resultaten en van korte duur". Het échec van de Amerikaanse diplomatie om de oorlog op haar eigen voorwaarden te beëindigen, de door de militaire aanval van de Kommunisten weer in de aandacht komende "viet namisering" hebben president Nixon er toe gebracht om zich op doelen te richten waar zijn voorgangers hebben vermeden toe te slaan.

Patrice de Beer

HET KOREAANSE PRECEDENT

(Le Monde, 16 augustus 1972)

In 1953 – Nixon was toen vice-president van de Verenigde Staten – bombardeerde de Amerikaanse luchtmacht het hydraulische systeem van Noord Korea. Er is dus in Azië een precedent. Op 13 mei 1953 vernielden 20 F-84 bommenwerpers de stuwdam van Toksan waar een irrigatiesysteem van afhankelijk was. Dadelijk liep de vallei over meer dan 40 km onder water. Andere aanvallen van hetzelfde genre werden vervolgens gericht op de stuwdammen van Chasan, Kuwongsa, Kusong en Toksang. Deze bouwwerken bevatten 75% van het water, dat opgeslagen werd voor de irrigatie van rijstvelden, zo berichtte de Air University Quarterly Review in haar winternummer 1953-1954. Het gaat erom, schreef men, de kommunistische voedselvoorraden te vernietigen. Het blad vervolgt: "Het is voor een westerling moeilijk te begrijpen hoe verschrikkelijk het verloren gaan van de rijst is voor een Aziat, zijn belangrijkste voedsel, bij gebrek waaraan hij veroordeeld is tot hongersnood en een langzame dood." Hetzelfde artikel betoogt, dat na drie jaren oorlog de voedselproductie het enige overgebleven actieve deel was van de Noord Koreaanse economie. De Amerikaanse luchtmacht had in juni 1952 de elektrische installaties van het land verwoest: na elf maanden van onderhandelen zonder resultaat was het nodig geweest de Kommunisten de wil van de VS duidelijk te maken. Toen de vredesbesprekingen toch nog bleven traineren, werd besloten de tegenstander een nieuwe slag toe te brengen: vandaar de vernietiging van de irrigatiesystemen. Hier moet nog aan toegevoegd worden dat, toen deze aanvallen in Korea plaats hadden, deze systemen veel minder ontwikkeld waren dan nu. Hun verwoesting had minder gevolgen voor dat land dan dat een soortgelijke strategie zou hebben voor het Noord Viet Nam van vandaag. Het Noord Koreaanse precedent verdient er niet minder aandacht om. Het toont aan dat Washington niet aarzelt extreme middelen te gebruiken om een politieke wil door te drukken.

De Amerikaanse filmaktrice Jane Fonda maakte van 8 tot 22 juli een rondreis door de Demokratiese Republiek Viet Nam. In Hanoi sprak zij met Amerikaanse krijgsgevangen piloten, zag op verschillende plaatsen vernielde kerken, scholen, ziekenhuizen en woonwijken, en zwaar beschadigde dijken. Na haar terugkeer liet ze op een persconferentie in New York beelden zien van zwaar gebombardeerde dijken, ondermeer van die in Nam Sakh (op 60 km van Hanoi), waarover ze zei: 'Ik zag geen raketten, geen artilleriestellingen, geen landingsbanen, geen spoorlijnen. Ik zag alleen maar boeren aan het werk in rijstvelden.'

De Amerikaanse actrice Jane Fonda, die momenteel een bezoek brengt aan Noord-Vietnam, was daar onder andere in een kindercrèche in Hanoi. Op een persconferentie donderdagavond noemde zij president Nixon, onder verwijzing naar de bombardementen van niet-militaire doelen, „een nieuwe Hitler“.

JANE FONDA OVER HAAR BEZOEK AAN DE DRVN

(Guardian, 30 augustus 1972)

'Wij leven met de aarde, in hechte samenwerking met de aarde. Daarom kunnen we bombardementen weerstaan.'

Ik luisterde naar Nguyen Dinh Thi, een beroemd Noord Viet Namees schrijver en dichter. Ik had nog nooit een volk ontmoet, dat haar grond liefkoost, niet alleen omdat het een bestaansbron voor hen is, maar vooral omdat de meesten zich nog goed de dagen van vóór de Revolutie herinneren, toen het land nog aan de Fransen toebehoorden en zijzelf 'koelies' waren.

Nu is het van hen. Hun kleren zijn er mee bezoedeld; de muren van hun huizen zijn ervan opgetrokken. De rivieren zijn erdoor rood gekleurd. Overal staan de mensen met gebogen rug, tot kniehoogte in hun aarde, rijst te planten.

Voor het bewerken van de grond in de Rode Rivier Delta is een overwinning van mensen, die het duizenden jaren geleden op de zee veroverden door het aanleggen van een ingewikkeld netwerk van aarden dijken. Deze dijken beschermen hen tijdens de natte moesson, tegen het vanuit de bergen naar beneden razende water, en tegen het zeewater; een jaarlijkse bedreiging voor dit gebied, dat onder zeenivo ligt.

Het geweldige gevoel van eenheid en kollektieve geest, dat men bezit vloeit niet alleen voort uit de volksoorlog, maar is evenzeer een gevolg van de eeuwenlange strijd tegen het water en de droogte.

De vroege ontwikkeling van de Viet Nameese staat met een gecentraliseerd bestuur was noodzakelijk om de miljoenen mensen, die bij de bouw van de dijken nodig waren, in te schakelen. De dijken en het land maakten hand in hand een geweldige ontwikkeling door.

Toen we op een middag in een schuilkamer in Hanoi een luchtaanval afwachtten, zei Thi: 'We bouwen geen grootse huizen of paleizen. Onze pagoden zijn mooi, maar geen van alle groots. Het enige wat in Viet Nam groots is, zijn de dijken. Dat zijn onze monumenten.'

Deze monumenten zijn volgens de onder-minister van waterstaat van Noord Viet Nam 18 maal gebombardeerd in april van dit jaar, 46 keer in juni, en in de eerste 27 dagen van juli werden zij 63 keer gebombardeerd.

'INSPIRED PROPAGANDA'

Op een persconferentie van 28 juli j.l. beschreef president Nixon rapporten over deze bombardementen als

'enemy inspired propaganda'. Hoewel hij enkele bombardementen op dijken toegaf, schreef hij ze toe aan puur 'toeval'.

Even buiten Nam Dinh, de vroegere tekstielstad van Viet Nam, die nu voor 60% in puin ligt, zag ik de Nghia Minh dijk. Op 18 juni hadden 50 bommen aanzienlijke schade toegebracht op drie verschillende plaatsen van elk 30 meter lengte en tevens diepe scheuren in het aardoppervlak veroorzaakt. Een deel werd in tweeën gesneden door bommen van resp. 1.000 en 2.000 pond.

In de stad Phu Ly, tussen Nam Dinh en Hanoi, zag ik, dat een andere dijk gebombardeerd was en het hele waterhuishoudkundige systeem verwoest.

Op 12 juli bezocht ik het distrikt Nam Sach, 60 km. ten oosten van Hanoi in de provincie Hai Hung. Het hele gebied wordt begrensd door twee rivieren, de Tai Binh en de Rin Thai. Twee vitale punten in deze dijk werden op 9 en 11 juli gebombardeerd. Een deel van de Rin Thai rivier is bestookt met bommen van 2.000 pond.

Toen 20 buitenlandse korrespondenten de verwoestingen aan de Tai Binh dijk onderzochten, waren zij getuige van een tweede aanval, door een 12-tal Phantoms (F-4) en A-7's, zoals zij zeiden: 'gingen in duikvlucht en wierpen verscheidene bommen en raketten af op de dijk waarop wij stonden'. De AFP-korrespondent rapporteerde op 11 juli, dat zij 'allen ervan overtuigd waren, dat de aanval gericht was op het dijksysteem'.

Toen ik de volgende dag op de Thai Binh dijk stond, zag ik hoe de rijstvelden zich tot in de verte uitstrekten. Hier en daar zag ik wat kleine dorpjes. Er waren geen hoofdwegen, geen belangrijke communicatielijnen, geen industrie, en geen militaire doelen te zien. Het enige wat te zien was waren de bomkraters aan beide zijden van de dijk.

Beide dijksegmenten van Nam Sach, die gebombardeerd zijn, zijn van strategies belang, want zij houden het water van zes rivieren tegen, die op dit vitale punt samenkomen. Als deze dijken breken, zal het een groot aantal levens en een aanzienlijke hoeveelheid gewassen in dit immense distrikt in het oostelijk deel van de Delta in gevaar brengen.

Zoals een Franse journalist me vertelde, zou men 'Als men Nixon moet geloven, gaan denken, dat de Noord Viet Namezen hun eigen waterbeheersingssysteem opblazen om de westerse opinie te beïnvloeden.'

INDIREKTE BOMBARDEMENTEN ZIJN HET MEEST VERWOESTEND

Als men de dijken bekijkt, realiseert men zich, dat de ernstigste schade niet noodzakelijk wordt veroorzaakt door directe bombardementen, maar door de bommen, die neer komen op de zijanten van de dijken. Deze bommen veroorzaken trillingen, die scheuren in de basis van de dijken tot gevolg hebben en dat is het meest kwetsbare deel.

Er worden ook 'delayed-reaction perforation' bommen gebruikt, die de dijken schuin binnendringen, zich naar de fundamenteën bewegen en later eksploderen. Zij veroorzaken een ernstige verzwakking, die zeer moeilijk zo niet onmogelijk te ontdekken is, en herstelwerkzaamheden eraan worden zeer riskant. Als deze verzwakking niet bijtijds ontdekt en hersteld wordt, kan de druk van het stromend water, dat op het eind van deze maand het hoogste punt bereikt, tot gevolg hebben dat het hele stuk van de dijk weggespoeld wordt.

Op 28 juli zei president Nixon over de dijken: 'We zouden het vitale gedeelte ervan in één week kunnen aanpakken'. Maar het is helemaal niet nodig om de dijken direkt te treffen om een rampzalige schade aan te richten, schade die men niet persé op luchtfoto's hoeft te zien.

Ook aanvallen op herstellingsploegen ziet men niet op luchtfoto's. Ik sprak met To Minh Nguyet, een 22-jarige oude leerling-journaliste. Zij fluisterde mij toe hoe zij op 14 juli in een dorp aan de Rivier De Ma in de provincie Thanh Hoa geweest was, waar toen drie dijken gebombardeerd werden ('Het was er altijd zo mooi met een heleboel palmbomen.').

'Na de bombardementen kwamen er vele aanstaande leraren en mediese studenten om de dijk te herstellen', zei ze. 'De vliegtuigen kwamen echter terug en wierpen 'anti-personel' (1) bommen uit. Velen werden gedood, vooral vrouwen en kinderen.'

Het bombarderen van dijken heeft de oorlog een nieuwe dimensie gegeven. Het gevaar ligt niet zozeer in het verdrinken van mensen, maar het meest vreselijke voor een kleine agrarische gemeenschap is de verwoesting van het land en de hongersnood, die daarvan het gevolg zou zijn. Als de dijken door de bombardementen niet in staat zijn het water tegen te houden, zal het een tragedie worden in de komende jaren..

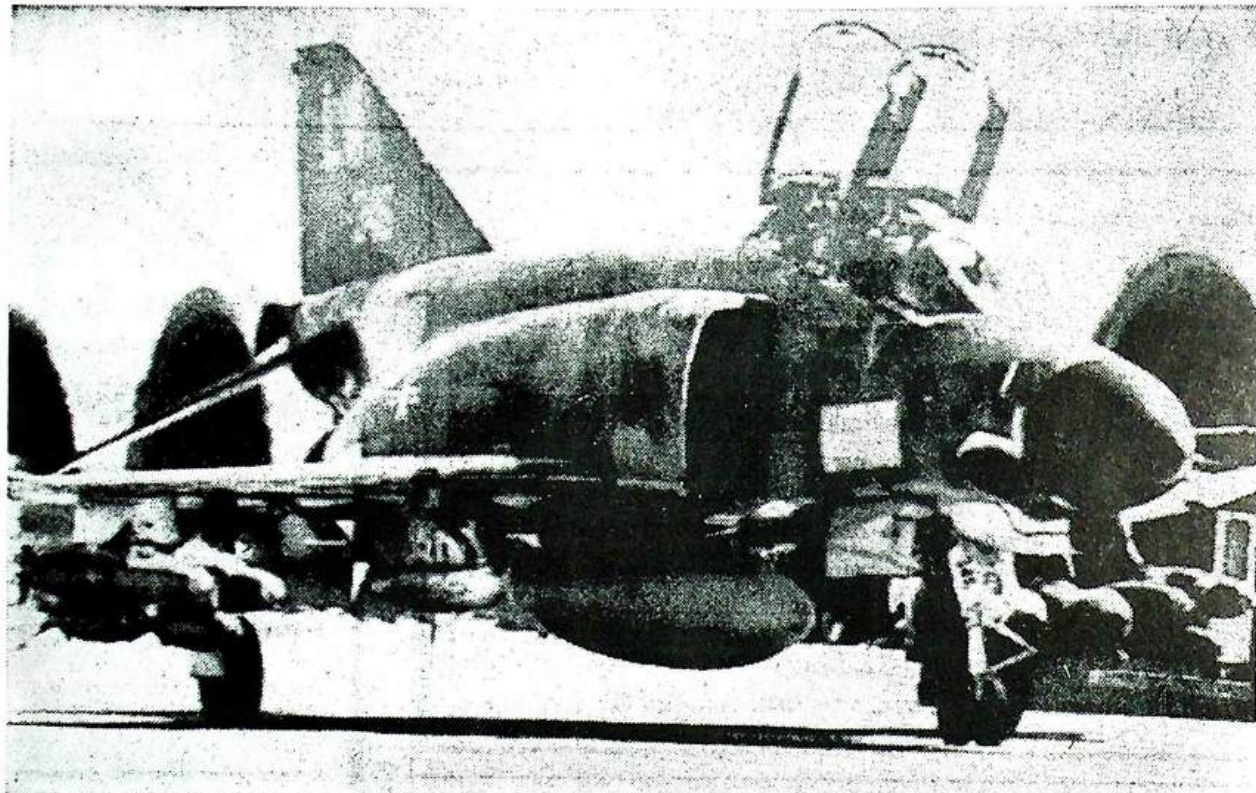
(1) tegen mensen gerichte bommen, zoals de fragmentatiebom, die geen enkele schade aanricht tegen militaire objecten.

oorlog al aanbevolen

mening terecht. We hebben geprobeerd alleen militaire doelwitten te treffen en we hebben militaire doelwitten getroffen. We hebben orders uitgevaardigd om geen dijken te treffen, omdat de gevolgen in termen van burgerslachtoffers buitensporig zouden zijn".

Een week later, op 6 juli, hield minister van defensie Melvin Laird een persconferentie waar hetzelfde onderwerp weer ter sprake kwam en nu werd het accent anders gelegd. De minister zei: "Ik geloof dat de Noord-Vietnamezen op het ogenblik een zeer intensieve wereldwijde campagne voeren die ons beschuldigt van het knoeien met de dijken en hun dijkensysteem (...). Wij hebben nooit een dam of een dijk als doelwit aangemerkt in ons doelwitstelsel, voorzover het Noord-Vietnam betreft. Maar het kan zijn dat sommige van die dammen en dijken ook wegen zijn, of gebruikt worden voor anti-lucht doelstellingen.

Roekgordijn

En, uiteraard, worden onze piloten in de gelegenheid gesteld - die mogelijkheid moeten ze ook hebben - om die stellingen te vernietigen, waar en hoe dan ook".

Laird suggereerde verder dat de dijkdoorbraken het gevolg waren van de zware regenval in het afgelopen jaar. Laird, op de zo langzamerhand geijkte roekgordijnmethode van het Pentagon, gaf dus toe dat er wel eens een dijk gebombardeerd werd.

Op 17 juli werd hij opnieuw ondervraagd. Hij herhaalde dat alleen dijken werden aangevallen die ook toevoerwegen waren, of waarop zich luchtafweergeschut bevond (Hanoi heeft inmiddels ontkend dat er zulke dijkposities zijn) en meldde tussen neus en lippen door dat er ook een brug was gebombardeerd, waaronder zich een sluis had bevonden. De brug, aldus Laird, was een belangrijke militaire verbinding.

Enkele dagen later, nadat minister van buitenlandse zaken William Rogers de secretaris-generaal van de Verenigde Naties, Kurt Waldheim, had beschuldigd zich te laten lenen voor de Noordvietnamese propaganda, verklaarde president Nixon (Waldheim nogmaals aanvallend) dat er inderdaad

Links: Noordvietnamezen bekijken de wrakstukken van een Amerikaanse bommenwerper die tijdens een bombardementvlucht in het noorden van Noord-Vietnam werd neergehaald.

Boven: Met dit type bommenwerpers (F4 Phantom) worden bombardementen in Noord-Vietnam, o.a. op irrigatiedijken, uitgevoerd.

omstreeks tien dijken waren getroffen, dat dit per ongeluk was gebeurd en dat er geen sprake was van een vooropgezette strategie.

Op initiatief van Bertrand Russell komt in 1966 het Internationale Viet Nam Tribunaal tot stand. Het Tribunaal, met medewerking van onder andere Jean-Paul Sartre en Peter Weiss, heeft haar eerste zitting in Stockholm (1966) en haar tweede in Roskilde (1967).

HET BOMBARDEREN VAN DIJKEN EN IRRIGATIESYSTEMEN IN DE DRVN.

Mijn rapport gaat over de bombardementen op dijken en andere onderdelen van het irrigatie-systeem.

Op 1 januari 1967 konden wij, leden van de eerste onderzoekskommissie, op onze weg van Hanoi naar Nam Dinh verscheidene kraters zien in de dijk bij Phu Ly, een dorp van vissers en boeren, op 30 km. van Nam Dinh en 40 km. van Hanoi. De dijk was door verscheidene kraters, elk met een doorsnede van ongeveer 7 meter, opengebrouwen. De dorpsbewoners hadden de kraters nog niet opgevuld sinds het bombardement op 1 oktober 1966, omdat de waterstand zó laag was - een gevolg van het droge seizoen - dat op ondiepe plaatsen de rivierbodem zichtbaar was.

Diezelfde dag (1 januari 1967) zagen we hoe de bevolking de dijk herstelde in het dorp Nam Phong, in het noordelijk deel van de provincie Nam Dinh. Deze dijk was daags voor onze aankomst gebombardeerd. In dit dorp zagen we ook een lijk van een slachtoffer van de luchtaanval van de vorige dag, de 18-jarige Nguyen Ngu Hoi (hiervan zijn beelden getoond in de film, die op 3 mei voor het Tribunaal is vertoond). Omdat hier het water van de rivier wél tegen de voet van de dijk stond, moest de dijk direct na het bombardement hersteld worden. Een krater was op de dijk zelf zichtbaar, twee andere bevonden zich in de rivierbedding.

De leden van de onderzoekskommissie van het Tribunaal hebben nog vele andere gevallen van gebombardeerde dijken kunnen zien. Ik heb hier 8 verschillende foto's, die onmiddellijk na bombardementen op verschillende delen van het irrigatie-systeem genomen zijn. Ik wil echter de aandacht vragen voor het systematische karakter van de bombardementen op het irrigatiesysteem. Volgens het rapport getiteld: "De verwoesting door de VS-imperialisten van irrigatiewerken en dijkensystemen in Noord Viet Nam (van maart 1965 tot december 1966) en uitgegeven door de Commissie van het Ministerie van Waterstaat van de Democratische Republiek Viet Nam voor het Onderzoek naar Oorlogsmisdaden van de VS-imperialisten, zijn bijzonder hevige bombardementen en beschietingen op het hele dijkensysteem uitgevoerd, vooral gekoncentreerd in de maanden juli, augustus en september, toen de stand van het water erg hoog was. De vice-president van de eerder genoemde commissie, de heer Phan My, gaf ons

de volgende aantallen van luchtaanvallen op het dijkensysteem:

- van februari tot juni 1966: 55 luchtaanvallen
  - in juli 1966: 69 luchtaanvallen
  - in augustus en september 1966: 136 luchtaanvallen.
- Hij verklaarde, dat deze luchtaanvallen waren uitgevoerd op vele onderdelen van de dijken van de Rode Rivier, de Thai Binh rivier, de Ma rivier en de Lam rivier in de provincies Thai Binh, Ninh Binh, Ha Bav, Hai Duong, Thanh Hoa, Ha Tinh, Nghe An en Hanoi; ook werden veel onderdelen van zeedijken in de provincie Quang Ninh, Haiphong en andere aangevallen.

Uit het rapport volgen nu enkele beschrijvingen van luchtaanvallen op dijken, met als voorbeeld het dijkensysteem in de provincie Nam Ha:

"De grote dijken in Nam Ha werden 34 keer aangevallen in de periode tussen april en september 1966. Nam Ha is een van de dichtstbevolkte provincies en een grote rijstproducent van Noord Viet Nam. In april en mei 1966 vonden er 3 luchtaanvallen plaats door VS-toestellen, in juli 7, en in augustus en september - toen de stand van het water op zijn hoogst was - 24 aanvallen.

Typerend waren de luchtaanvallen op 1 en 3 augustus 1966 op de Kinh Lung dijk en de sluis daarbij, in het gebied van de Nam Dao koöperatie in het district Nam Truc; het water had toen zijn hoogste nivo bereikt. Een gedeelte van de dijk was op 1 augustus zo beschadigd door bommen, dat hij nog maar 80 cm boven de waterspiegel uitstak. Deze beschadigde dijk was de enige bescherming tegen een overstroming van de Rode Rivier, voor een dichtbevolkt gebied in de provincie Nam Ha. Op 3 augustus 1966 werd hetzelfde stuk van de dijk weer aangevallen, waardoor het gevaar van een dijkdoorbraak zeer groot werd, aangezien sommige bommen 4 meter diepe kraters in de dijk hadden geslagen. Op deze twee dagen was de bevolking genoodzaakt om, op deze plaats, een enorme mankracht op de been te brengen, om de bomkraters met duizenden kubieke meters aarde te vullen en het gevaar van overstroming af te wenden. De luchtaanvallen op dit gedeelte van de dijk doodden en verwonden vele mensen en beschadigden vele huizen en bezittingen van de plaatselijke bevolking." (p. 6)

Andere gelijkwaardige voorbeelden, beschreven in dit rapport, zijn:

1. De waterwerken in het noorden van de provincie Nghe An

"Het systeem van waterwerken in het noorden van de provincie Nghe An verzorgt 5 distrikten, waarin honderdduizenden mensen wonen. Hierin neemt de Do Luong dam een sleutelpositie in, naast honderden water-reguleringsprojecten. In juni en juli 1965 voerden de VS-imperialisten 12 aanvallen uit op de Do Luong dam, 10 aanvallen op een sluis en water-reguleringsprojecten; de data van deze aanvallen waren 5, 6, 7, 8, 12 en 15 juni en 8 en 14 juli 1965. Het gehele systeem, grote en kleine kanalen meegerekend, werd 137 keer geraakt. In juli en augustus 1966 bestookte de VS-luchtmacht met honderden tonnen bommen en duizenden raketten en projectielen de projecten, die de bevolking met zeer veel inspanning net hersteld had; later worden nog herhaaldelijk aanvallen uitgevoerd. Tussen maart 1965 en september 1966 werden de waterwerken van het noorden van Nghe An in totaal 178 keer aangevallen." (p.3)

2. De dijk van de Ma rivier in Thanh Hoa

"De Ma rivier is een grote rivier, die door de provincie Thanh Hoa stroomt. Belangrijke dijkgedeelten van de Ma rivier in de provincie Thanh Hoa stonden bloot aan 24 luchtaanvallen tussen maart en september 1966. In september 1966, tijdens hevige regens, bombardeerde en beschoot de VS-luchtmacht 17 belangrijke onderdelen van de dijk aan de noordoever van de Ma rivier. Binnen slechts twee dagen, 21 en 22 september 1966, werden 8 bombardementen uitgevoerd, waardoor delen van dijken en dammen over honderden meters beschadigd werden en 25.000 kubieke meter aarde weggeslagen werd. Bij twee van deze aanvallen wierpen de VS-piloten wreed fragmentatiebommen op de mensen, die bezig waren de gaten in de dijken en dammen – na het bombardement – op te vullen, en vele boeren, die boven op de dijk aan het werk waren, werden gedood. Vanaf 27 tot 31 juli 1966 steeg het peil van de rivieren door de stortregens tijdens de tyfoon Ora. De VS-luchtmacht beschoot toen 14 keer belangrijke delen van de dijk in de distrikten Tien Lang en Vinh Bao, in de buurt van de stad Haiphong. Bijna alle belangrijke dijken in andere provincies: Thai Binh, Hai Duong, Ha Bac, Phu Tho, Ninh Binh, Nghe An en Ha Tinh hadden in de drie maanden juli, augustus en september 1966 honderden luchtaanvallen van de VS te verduren." (pp. 6-7)

3. Het systeem van waterwerken van de rivier de Chu, in de provincie Thanh Hoa

"Dit systeem staat ten dienste van een produktiegebied, dat 6 distrikten omvat, met meer dan een half miljoen mensen. De Bai Thuong dam, het hoofdproject van het bovengenoemde netwerk, werd 13 keer gebombardeerd, de water-regulatieprojecten en de grote kanalen 41 keer. Typerend waren de aanvallen op 21, 22 en 23 augustus 1965 op de Ban Thach regulatiedam, een belangrijk project dat dient om water te transporteren naar hoger gelegen velden. De dam werd op 21 en 22 augustus 6 keer getroffen, twee keer op 23 augustus; 236 bommen vielen er op de dam en ongeveer honderd op de omliggende rijstvelden, daarbij de dam en de sluisdeuren vernielend, terwijl duizenden hektare land droog kwamen te staan." (p. 4)

4. Het Suoi Hai waterreservoir in de provincie Ha Tay

"Het Suoi Hai reservoir is een van de grotere waterreservoirs in Noord Viet Nam, met een capaciteit van 10 miljoen kubieke meter en dient om een gebied van de provincie Ha Tay, dat vroeger onvruchtbaar was, te irrigeren. Enige dagen voor de aanvallen voerde de VS-luchtmacht verkenningsvluchten uit. Op 9 september 1965 werd het hoofdproject 9 keer gebombardeerd, van 6.45 u. 's morgens tot 13.30 u. in de middag, met honderden zware bommen. Het werd herhaaldelijk gebombardeerd op de volgende dagen:

- 10 september: 2 keer
- 11 september: 9 keer van 8.00 u. tot 17.00 u.
- 12 september: 9 keer
- 14 september: 3 keer
- 15 september: 2 keer
- 16 september: 1 keer.

Aldus bombardeerden de VS-imperialisten het Suoi Hai waterreservoir 35 keer in 7 opeenvolgende dagen, daarbij een gedeelte van de dam vernielend, zodat deze bijna brak, tevens werd een sluis vernield, die dwars door de rivier de Tich was gebouwd, wat een ernstige droogte veroorzaakte, terwijl de gewassen hier zeer hard water nodig hadden." (p. 4)

5. Het Be waterreservoir in de provincie Quang Binh

"Het Be waterreservoir in de provincie Quang Binh is in aanbouw. Tussen 25 maart 1965 en september 1965 werd het 55 keer aangevallen met 1.033 bommen van allerlei formaat, een groot aantal raketten en 20 mm-granaten. In 1966, tussen 26 juni en 14 augustus voerden de VS-imperialisten 57 aanvallen uit. In sommige maanden, zoals in augustus 1965, voerden zij overdag en 's nachts aanvallen uit op 30 achtereenvolgende dagen." (pp. 4-5)

6. De Thac Ba dam in de provincie Yen Bai

"Dit was de grootste dam in aanbouw in Noord Viet Nam; hij werd voor de eerste keer gebombardeerd op 21 september 1965. Op 23 april en 22 juni lieten de VS-imperialisten zware bommen vallen op de plaats waar arbeiders bezig waren. Op 8, 20 en 21 juli 1966 bombardeerden zij herhaaldelijk midden in het gebied, waar talrijke arbeiders bezig waren met de bouw van de hoofddam; dertig van hen werden gedood en een grote hoeveelheid technies materiaal werd vernield" (p. 5)

Zoals u weet is Viet Nam een deel van het moessongebied, de regentijd valt in juli, augustus en september. Dit zijn de maanden dat het water zijn hoogste niveau bereikt.

Bijvoorbeeld, de rivieren van de provincie Son Tay werken – over het gehele jaar gemeten – gemiddeld 3400 kubieke meter water per seconde. Gedurende het regenseizoen loopt dit getal op tot 13.400 kubieke meters per seconde.

Diegene die zich de grote ramp herinnert – die het gevolg was van de dijkdoorbraak van de Rode Rivier in augustus 1945, dood en hongersnood veroorzakend voor ongeveer 2 miljoen mensen, terwijl honderdduizenden gezinnen dakloos werden – kan eerst werkelijk begrijpen hoe ernstig de bombarderingen van de dijken in het regenseizoen kan zijn.

Een ander aspect betreffende de bombardering van dijken, waarop ik uw aandacht in het bijzonder wil vesti-

gen, is dat het doel van deze bombardementen niets anders is dan het dijkenstelsel zelf.

De kaart van het dijkenstelsel van de Democratische Republiek Viet Nam, vervaardigd door de Waterstaatskommissie voor het Onderzoek naar Oorlogsmisdaden van de VS-imperialisten, die betrekking heeft op de dijken, die gebombardeerd en beschoten zijn van maart tot 31 december 1966, toont zeer duidelijk aan, dat het irrigatie-systeem een van de hoofddoelen is van de bombardementen op de Democratische Republiek Viet Nam.

Een begeleidende kaart, vervaardigd door dezelfde commissie, maakt duidelijk dat de bombardering van dijken is gericht op de belangrijkste rivieren en kanalen; en deze rivieren en kanalen bevinden zich niet in de directe nabijheid van spoorwegen of hoofdwegen. Daarom kan men konkluderen, dat de bombardering van het irrigatie-systeem niet het gevolg is van vergissing of toeval, maar systematisch is uitgevoerd en met opzet.

Het doel van de bombardering van dijken en het irrigatie-systeem in het algemeen, is niet alleen het veroorzaken van overstromingen, maar ook het uiteenrukken van de economische ontwikkeling en het demoraliseren van de bevolking. Het irrigatie-systeem is zo belangrijk voor Viet Nam, dat het succes van zowel het landhervormingsprogramma, als het coöperatieve afhankelijk was van de mate, waarin zij de aanleg van het irrigatie-systeem vergemakkelijkten na de afschaffing van het grootgrondbezit. Een gelijksoortige schatting van het succes van landhervorming, gebaseerd op de mogelijkheid ervan om het irrigatie-systeem te verbeteren, kan evengoed worden gedaan voor vele andere landen in Azië,

De geweldige produktiviteitstoename van rijstvelden in de Democratische Republiek Viet Nam is tot stand gebracht op basis van de ontwikkeling van het irrigatiesysteem, sinds de onafhankelijkheid in 1954.

Het Viet Namees volk heeft meer dan 1.200.000.000 kubieke meters aarde verplaatst, en – gedurende de tien jaar die volgden op de onafhankelijkheid (1955-'56) – het netwerk van rivier- en zeedijken uitgestrekt over een landoppervlakte van 4000 km.

Het resultaat was, dat van het geheel van in cultuur gebrachte gebieden, 90% werd geïrrigeerd en dat de irrigatie van 80% van de rijstvelden werd verzorgd door middel van hydraulische installaties.

Noord Viet Nam, waarvan vóór de Tweede Wereldoorlog de rijstvelden de laagste opbrengst hadden van alle Zuid-Oost-Aziatische landen, oogst thans een jaarlijks gemiddelde van 4 ton rijst per hectare. Vijf ton rijst per hectare is haar doel, en we weten dat in sommige van haar streken de jaarlijkse produktie al meer dan 5 ton per hectare is.

Het oogmerk van de bombardering van dijken en andere onderdelen van het irrigatie-systeem is de vernietiging van de prestaties van het Viet Namees volk en het afzwakken van hun vastberadenheid om te blijven doorgaan met de ontwikkeling van hun economie.

Het is zonder meer duidelijk, dat de bombardementen volledig in strijd zijn met het Handvest van de Verenigde Naties. Zij zijn even zo zeer in tegenspraak met president Truman's 4-punten programma van 1947, dat stelde dat het noodzakelijk was om de economie van onderontwikkelde landen in de wereld te ontwikkelen.

Tsesure Tsurushima,
lid van de Eerste Onderzoekskommissie van het Tribunaal.

BOMBARDEMENTEN OP DIJKEN: HET ONTKENNEN, TWIJFELEN EN BEVESTIGEN

- 31 mei Het Noord Viet Nameese ministerie van Waterstaat maakt bekend, dat Amerikaanse bommenwerpers vrijwel dagelijks aanvallen uitvoeren op dijken en irrigatiewerken.
In de periode van 10 april tot 24 mei worden 580 bommen op de dijken gegooid. Een beroep wordt gedaan op Amerika om een eind te maken aan deze misdaden. (De Volkskrant)
- 7-8 juni Yves Lacoste schrijft in 'Le Monde' dat systematische bombardementen van de VS op dijken in Noord Viet Nam de levens van 15 miljoen Noord Viet Namezen in gevaar brengen.
- 10 juni Nguyen Thank Le, woordvoerder van de Noord Viet Nameese delegatie in Parijs, protesteert tegen de Amerikaanse aanvallen op dijken en dammen in Noord Viet Nam.
- 15 juni In Hanoi wordt bekend gemaakt dat veel zeedijken door Amerikaanse bombardementen zijn beschadigd. In het distrikt Hai Han zijn delen van de zeedijken ingestort.
In Washington wordt verklaard dat dijken *niet* behoren tot de militaire doelen. (NRC/Handelsblad)
- 22 juni Vo Van Sung, de hoogste diplomatieke vertegenwoordiger van Noord Viet Nam in Parijs, verklaart op een perskonferentie, dat Nixon streeft naar een systematische vernieling van het dijkstelsel in Noord Viet Nam. Van 10 april tot 10 juni zijn 665 bommen uitgeworpen langs de Rode Rivier en andere waterwegen, 32 gedeelten van dijken en 31 waterwerken zijn ernstig beschadigd. Amerikanen vallen ook mensen aan die dijken herstellen. Tenslotte herinnert Vo Van Sung eraan, dat de dijkdoorbraken van de Duitsers in Nederland op het proces van Neurenberg als oorlogsmisdaden zijn bestempeld.
- 23 juni – Saigon: het Amerikaanse militaire kommando verklaart dat geen opdrachten zijn gegeven voor enig bombardement op het Noord Viet Nameese irrigatiesysteem. Wel zouden dijken en dammen in de buurt van militaire doelen kunnen zijn getroffen.
– Het Amerikaanse Ministerie van Defensie verklaart dat het dijksysteem geen doel is – noch geweest is – van de bombardementen.
- 26 juni – De woordvoerder van het Witte Huis, Ronald Ziegler, noemt de Noord Viet Nameese berichten over dijk-bombardementen voor het grootste deel vals. Er zijn geen aanwijzingen, dat er dijken geraakt zijn.
– De Franse AFP-korrespondent Thoraval getuigt echter gebombardeerde dijken te hebben gezien. (NRC/Handelsblad – De Volkskrant)
– In het Noord Viet Nameese partijblad Nhan Dan wordt een veroordeling uitgesproken over het bombarderen van dijken en de irrigatiesystemen. Het gevaar voor overstromingen kan acuut worden als de natte moesson inzet.
- 28 juni – Het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken verklaart dat de Noord Viet Nameese beschuldigingen mogelijk een poging zijn om eigen falen te verbergen bij het onderhoud van de dijken.
– Op een perskonferentie *ontkent* president Nixon, dat bombardementen op dijken zijn uitgevoerd.
– Maar Seymour Hersh schrijft in de New York Times, dat er wél dijken zijn getroffen. De dijken zouden echter niet doelbewust en systematisch gebombardeerd worden.
- 29 juni In Hanoi worden foto's getoond van gebombardeerde dijken.
- 30 juni – Op een perskonferentie zegt Nixon dat uit een onderzoek niet is gebleken dat bevel is gegeven bommen te werpen op dijken en waterwerken. Alleen militaire objecten worden gebombardeerd.
– De Zweedse ambassadeur in Hanoi, Oeberg, verklaart in Stockholm, dat de Amerikaanse bombardementen momenteel gericht zijn op het treffen van dammen en dijken. Hij heeft zelf gezien hoe Amerikaanse vliegtuigen dijken bombardeerden in de rivierdelta.
– Een journalist van de Zweedse televisie, Erik Erikson, bevestigt dit en vertelt streken te hebben bezocht waar géén militaire doelen te zien waren, maar wel gebombardeerde dijken.
- 12 juli Een aantal in Hanoi werkende buitenlandse korrespondenten zijn er getuige van dat 12 Amerikaanse jachtbommenwerpers dijken aanvallen bij Nam Sach in de omgeving van Hanoi. (Le Monde)
- 21 juli Op een perskonferentie in Hanoi hekelt de filmaktrice Jane Fonda, die een bezoek brengt aan Viet Nam, het opzettelijk bombarderen van dijken.
- 24 juli Kurt Waldheim, sekretaris-generaal van de Verenigde Naties, uit zijn bezorgdheid over de berichten, dat dijken zijn gebombardeerd in Noord Viet Nam. Hij doet een beroep op Amerika te voorkomen, dat grote delen van Noord Viet Nam door overstromingen worden getroffen.
- 25 juli William Rogers, minister van Buitenlandse Zaken, ontkent in een fel protest aan Waldheim, dat er in Noord Viet Nam dijken zijn gebombardeerd.

- 26 juli Jane Fonda toont in Parijs twee films over dijkbeschadigingen. Zij verklaart, dat bommen vielen op dijken waar geen raketinstellingen, spoorwegen, vliegvelden en artillerie te zien waren. Ziegler, woordvoerder van het Witte Huis, verklaart dat toevallige schade aan dijken en dammen niet is uitgesloten.
- 27 juli – Het Ministerie van Buitenlandse Zaken verklaart in Washington, dat inderdaad dijken zijn getroffen. Het gaat hier echter om incidentele en geringe schade.
– In Hanoi wordt bekend gemaakt dat op 21 juli voor de derde keer dijken werden getroffen in de provincie Thai Binh. Een dijk werd over een lengte van enkele honderden meters vernield.
- 28 juli – Nixon bekritiseert op een perskonferentie Kurt Waldheim, die volgens zijn zeggen slachtoffer is geworden van kommunistiese propaganda (zie 24 juli).
– De Noord Viet Nameese delegatie bij de Viet Nam besprekingen in Parijs maakt bekend, dat de afgelopen 3 maanden 135 aanvallen werden uitgevoerd op dijken in Noord Viet Nam. Daarbij werden 58 dijklichamen en 46 irrigatiewerken vernield.
- 31 juli – Het Noord Viet Nameese persburo maakt bekend, dat op 29 juli de sluis van Lan, op 100 km ten zuidoosten van Hanoi, met raketten volledig werd vernield. De sluis maakt bevoeiing van 48.000 ha rijstvelden mogelijk.
– De Noord Viet Nameese onderminister van Waterstaat geeft nieuwe cijfers. In de afgelopen 4 maanden zijn 173 bombardementen op dijken uitgevoerd. Er werden 149 waterwerken vernietigd. Een Amerikaanse bewering, dat onder de dijken oliepijpleidingen verborgen liggen wordt tegengesproken.
- 7 augustus Ramsey Clark, de Amerikaanse minister van Justitie onder Johnson, veroordeelt de luchtaanvallen op de dijken. Clark verblijft in Noord Viet Nam als lid van een commissie, die op verzoek van de Internationale Commissie voor Onderzoek naar Amerikaanse Oorlogsmisdaden in Indo China, onder meer onderzoekt of de VS opzettelijk dijken bombarderen. (De commissie is op 26 juli vertrokken en bestaat onder andere uit de Ierse oud-minister van Buitenlandse Zaken Sean MacBride, en de Franse geograaf Yves Lacoste.)
- 14 augustus De tweede onderminister van Buitenlandse Zaken verklaart na terugkeer uit Hanoi, dat de door de Amerikaanse bombardementen op de dijken aangerichte schade de onmiddellijke toewijzing van ruim 96 miljoen gulden nodig maakt. Volgens het dagblad Dagens Nyketer zal Zweden haar financiële hulp aan Noord Viet Nam uitbreiden tot 300 miljoen in 1975. (De Volkskrant)
- 15 augustus Na terugkeer uit Noord Viet Nam worden door de leden van de 'commissie Clark' (zie 7 juli) onder andere de volgende verklaringen afgelegd:
– Clark verklaart tijdens een perskonferentie in San Francisco dat de VS wel degelijk dijken bombarderen. Hij doet verslag over een inspektietoetocht naar een zeedijk die 600.000 mensen beschermt en vele malen geraakt was. Clark zal zijn dokumentatie ter beschikking stellen van de Amerikaanse regering.
– Yves Lacoste en Daniel Mandelbaum stellen vast dat de bombardementen weloverwogen plaatsvinden. Lacoste schat dat een klein deel, misschien 10%, per ongeluk is uitgevoerd.
– Sean MacBride vraagt in Londen de Verenigde Naties om een speciale commissie voor onderzoek naar de bombardementen en de FAO (voedsel- en landbouworganisatie) om een onderzoek naar de vernietiging van de ekologie in Viet Nam.
- 29 augustus Het persburo van Noord Viet Nam in Parijs maakt bekend, dat Amerikaanse bommenwerpers tussen 10 en 27 augustus 1999 aanvallen hebben uitgevoerd op dijken. Er werden 73 dijklichamen ernstig beschadigd, 35 irrigatie-installaties werden getroffen.
- 7 september *Minister Schmelzer trekt de berichten over het bombarderen van dijken en dammen in Noord Viet Nam in twijfel. De 'kommissie-Clark' kan zijns inziens niet beschouwd worden als onpartijdig. Bij de Amerikaanse regering zal niet geprotesteerd worden.*
- 17 september Senator Edward Kennedy beschuldigt het Amerikaanse Ministerie van Defensie ervan de waarheid over de Amerikaanse praktijken in Zuid Oost Azië te verzwijgen. Op zijn verzoek van een maand geleden om foto's vrij te geven van het gebied waar volgens Clark dijken door bommen zijn getroffen is niet gereageerd.
-

CHRONOLOGIE

TIJD	PLAATS	DOEL	OPMERKINGEN
10-22 april	provincie Nghe An	linkerdijk van de rivier Sông Lam (distrikt Hung Nguyen)	perforatie- en fragmentatiebommen; verscheidene doden en gewonden.
10 tot 20 april	distrikt Hung Nguyen	linkeroever Sông Lam	126 bommen (waaronder anti-personel bommen); dijken beschadigd; doden en gewonden onder vrijwilligers, die dijken herstelden.
10 april tot 24 mei	delta Hanoi-Haiphong	dijken van de Rode Rivier, de Thai Binh, Song Day, Song Ma, Song Lam, en Song La (in Hanoi, en de provincies Hai Hung, Thai Binh, Nam Ha, Ninh Binh, Thanh Hoa, Nghe An, en Ha Tinh) zeedijken en waterwerken	580 bommen. beschoten vanaf de 7de Vloot.
10 april tot 10 juni		32 dijken en 31 waterwerken	68 maal gebombardeerd (met perforatiebommen); gebruik van anti-personel bommen, en artilleriebeschietingen vanaf de 7de Vloot; boeren getroffen bij herstelwerkzaamheden aan dijken.
15 april	provincie Nam Ha	bombardering van de staatsboerderij Bang Dong vanaf de 7de Vloot, en op zeesluis nummer 9 (distrikt Xuan Thuy)	gebruik van 127 mm granaten.
16 april	Hanoi en Haiphong	haven en burgers	met B-52 bommenwerpers; russiese schepen getroffen; veel burgerslachtoffers.
19, 20, 24, 26 en 27 april	provincie Thanh Hoa	dijken van de Song Ma en de Song Len (distrikten Hoang Hoa, Dong Son, Thieu Hoa, Vinh Loc en Ha Trung)	158 bommen van zwaar kaliber.
19, 20, 24, 26, en 27 april, 13, 17 en 18 mei	distrikten Hoang Hoa, Dong Son, Thieu Loa, Vinh Loc en Ha Trung	dijken van de Song Ma en Song Non	150 bommen van zwaar kaliber.
30 april en 2 mei	provincie Quang Binh	dammen van de Hang Dong, Rao Be, en Cam Ly (distrikten Minh Hoa, Tuyen Hoa, Le Thuy)	
2, 6, 14, 17, 22, en 23 mei	provincie Ninh Binh	vitale dijken en waterwerken van de Song Day (distrikten Gia Vien, Yen Thanh, en Kim Son)	hoofddijken, sluzen, duikers en inlaatkanalen zwaar beschadigd.
4 mei	provincie Ha Tinh	dijken van de Song La	
4 en 5 mei	provincie Ha Tinh	dijken en waterwerken van de Song La (distrikt Duc Tho)	perforatie- en fragmentatiebommen; talrijke arbeiders gewond.
6 mei	provincie Nam Ha	dijken van de stad Nam Dinh	boeren, en voornamelijk vrouwen en kinderen gewond.
6, 7, 12 en 17 mei	provincie Nam Ha distrikt Hai Hân	dijken van de Song Day en Song Douy zeedijken	tientallen bommen van zwaar kaliber; stukken dijk en waterwerken vernietigd. dijken en sluzen vernietigd; beschoten vanaf de 7de Vloot.
6, 7, 12 en 17 mei	provincie Nam Ha	dijk van de Song Dao en Song Day, en op de waterwerken aan deze dijk	dozijnen bommen van zwaar kaliber; oorlogsschepen van de 7de Vloot schoten 550 projektielen af.
8 mei	alle noord viet nameese havens	havens en schepen	afgesloten door mijnen.
9 en 10 mei	haven Haiphong, Hanoi, 7 andere provincies en het gebied van Vinh Linh	havens en schepen	kapitein van russies schip gewond, bemanningslid gedood.

TIJD	PLAATS	DOEL	OPMERKINGEN
10 mei	omgeving Hanoi	dijken van de Rode Rivier in de gemeente Yen Tan (distrikt Gia Lam)	ernstige schade op vele plaatsen aan de dijk.
10 en 11 mei	omgeving Hanoi	dijken van de Rode Rivier; sluis en zeedijk bij Nam Cuong	naast bommen zijn ook raketten gebruikt; boeren bij herstelwerkzaamheden gewond.
14 mei	provincie Thai Binh	dijken	
21 mei	provincie Thanh Hoa en Thai Binh	zeedijk in de gemeente Thai Loc (distrikt Thai Thuy)	180 perforatiebommen; dijk verwoest over een lengte van meer dan een kilometer.
22 mei	distrikt Yen Khanh	dijk van Hao Phu (gemeente Thuan Phu)	28 perforatiebommen; gaten geslagen van in totaal 150 meter lang, waarvan een deel 25 meter (in 44 aanvallen).
25 mei	provincie Thai Binh	dijken en waterwerken (alsmede een textiel fabriek, school, pagode en theater)	40 doden.
26 mei	omgeving Hanoi	dijken van de Rode Rivier en zeedijken	zes arbeiders en boeren omgekomen, die herstelwerkzaamheden verrichtten.
1 en 11 juli	provincie Nam Ha	Sen Bang dijk (distrikt Y Yen); Dong An dijk (bij Nam Dinh); irrigatiesluis van Phu Ly	een dozijn bommen; vernieling over 12 meter van de Sen Bang dijk; over 200 meter van de Dong An dijk; ernstige beschadiging van de sluis van Phu Ly.
		monding van de Son Day en Ninh Co; de Ba Lat monding van de Rode Rivier; de veerponten Ninh Cuong, Quang Lieu en Nghia Trung (distrikt Nghia), en de veerboot Yen Bang (distrikt Y Yen)	magnetiese bommen.
7, 9 en 10 juni	distrikt Hon Gai, en andere districten	(tot nu) dijken en dammen in 30 districten (alsmede de Ao Dong lagere school, kleuterschool, verblijfplaats voor arbeiders, en andere gebouwen (7 juni), middelbare school, tentoonstellingsruimte, vroedvrouwschool, ziekenhuis, kombine, Dong An tempel, park, Hang Noi straat, en enkele fabrieken en kantoren)	32 zeedijken, 8 dijken, 29 dammen, en 17 pompstations zwaar beschadigd; 139 bommen van 225 en 1000 pond, 12 fragmentatiebommen, raketten, en 20 mm geschut door 52 jets van het type F-4, F-8, 2-4, A-6, en A-7; protest van de vertegenwoordiger van de DRVN in Frankrijk, Nguyen Thanh, tegen aanvallen op dijken en dammen.
13 juni	provincie Nam Ha	de gehuchten Hong Phu en Bao Cau (van het dorp Thanh Chaun, distrikt Thanh Liem) en het gehucht Trinh Xuan (van het dorp Chau Son, distrikt Kim Bang)	50 zware bommen; 40 woonhuizen vernield en verbrand; tientallen mensen gedood en gewond.
		Phu Ly sluis	scheuren in de sluis zelf, grote en diepe kraters in de sluisfundering.
14 juni	provincie Thai Binh	zeedijk (Nam Cuong); raketten op de Lan sluis (distrikt Tien Hai)	aanval op boeren, die dijken herstellen.
	provincie Thanh Hoa	dijken (distrikt Nam Ngan)	
		Thac Ba dam	niet alleen de Thac Ba dam gebombardeerd, maar de afgelopen twee maanden ook honderden vluchten op andere irrigatiewerken uitgevoerd.
	provincie Thanh Hoa	dijken (distrikt Dong Son)	aanvallen met 8 vliegtuigen; tientallen doden en gewonden, op slag gedood het hoofd van de lagere school (Thuan) en de onderwijzeressen Cung en Le van de Phu Son school (bij een vorige aanval in dit gebied: 39 bommen van zwaar kaliber die kraters sloegen van 22 meter doorsnee en 13 meter diep en grote stukken dijk wegsloegen).

TIJD	PLAATS	DOEL	OPMERKINGEN
15 juni	Dong Hoi	dijken	zwaar beschadigd en ingestort.
18 juni	provincie Nam Ha	dijken in het dorp Giao Hai (distrikt Xuan Thuy) dijk van de Son Dao gehucht Dinh Tan (van het dorp Yen Bang, distrikt Y Yen) Chan sluis (distrikt Hai Han); Tuc Hoa brug (bij het dorp Giao Hoanh, distrikt Xuan Thuy) dijkssystemen (bij het dorp Nghia Minh); Minh Chan sluis en bevolkte gebieden in het distrikt Nghia Hung	10 bomaanvallen met twee vliegtuigen. 50 bommen door vijf vliegtuigen; dijk over een lengte van 50 meter verwoest, en over 100 meter zwaar beschadigd 6 bommen; deel van de dijk beschadigd (bevestigd door ter plaatse aanwezige journalisten). 11 bommen op de brug van Tuc Hoa. 30 bommen op het dijkenstelsel, waarvan 10 direkt dijken troffen; op één plaats was de dijk in drie delen gesneden door 10 zware bommen, die kraters van 6 tot 8 meter diep sloegen; van de Minh Chan sluis werd het dak weggeslagen en twee sluispoorten vernield; voor de 3de keer werden de bevoeiingswerken in het Nghia Hung distrikt gebombardeerd; het was de 20ste aanvalsvlucht op dijken van de Rode Rivier, de Son Dao, en Son Day, en op zeedijken in de provincie Nam Ha.
20 juni		Ngo Ta parochie	10 anti-personel bommen en twee CBU-containers; kerk vernield; 7 doden en 18 gewonden, meest vrouwen en kinderen.
20 en 21 juni	provincie Nam Dinh	dijken (ten zuiden van Nam Dinh) en waterwerken	30 bommen van zwaar kaliber; talrijke boeren gewond en gedood (in het distrikt Ky Ahn is een katholieke parochie met de grond gelijk gemaakt, zijn 200 huizen verwoest en vielen veel doden en gewonden; 814 anti-personel bommen, 15 zware bommen, 4 CBU-containers, en 45 salvo's met 20 mm kanonnen).
22 juni		2 dammen en elektriciteitscentrale	"Nixon streeft naar een systematische vernietiging van het dijkenstelsel", aldus Vo Van Sung, lid van de DRVN delegatie in Frankrijk, in een verklaring.
25 juni	distrikt Gia Khanh Haiphong, Viet Tri en de provincies Vinh Phu, Ha Bac, Quang Ninh, Ha Tay, Hoa Binh, Nam Ha, Ninh Binh, Thanh Hoa, Nghe An, Ha Tinh, Quang Binh en Vinh Linh	dijk en waterwerken bij Khanh Tieu dichtbevolkte gebieden	
26 juni	distrikt Dong Anh Hanoi, Quang Thanh, Trinh Hoai Duc, Ngoc Ha, 79ste wijk van Dong Ha en Kim Lien	dijk bij Dong Tru elektriciteitscentrale, en dichtbevolkte gebieden	krater van 3 meter doorsnee; 8 boeren gedood en gewond.

TIJD	PLAATS	DOEL	OPMERKINGEN
27 juni	Haiphong, Hanoi	steden en havens	zware bombardementen.
28 juni	Hanoi	opslagplaatsen, bruggen, vliegveld bij Hanoi, centra voor gezondheidszorg, kulturele gebouwen, arbeiderswijken	240 bomaanvallen.
2 juli	Haiphong, provincie Nam Ha en Quang Ninh provincie Quang Binh, gebied van Vinh Linh, Quang Xuong distrikt, provincie Thanh Hoa	haven en schepen; riviermondingen van de Ninh Co en Gianh woongebieden	honderden mijnen; blokkades voor de havens. B-52 bommenwerpers; vele burgers gedood en gewond, schade aan huizen en openbare gebouwen, o.a. de Quang Tan Senior Highschool.
4 juli	Hanoi	alle delen van de stad, dichtbevolkte woonwijken	techniese school en internaat zwaar beschadigd.
5 juli	Hanoi	woonwijken	zware bomaanvallen, talrijke doden en gewonden; 2de keer binnen 1 week.
6 juli		Bai Thuong stuwdam	F-4 jachtbommenwerpers; acht 2.000 pond perforatiebommen; hoofdkanaal voor de bevoeiing van de rijstvelden vernield; gevaar voor overstroming en hongersnood.
8 juli	Hanoi, Haiphong	woonwijken	vele burgerslachtoffers.
1ste week van juli	Hai Hong	dijken, havenhoofden, mediese posten, boerderijen	talrijke burgers gedood en grote schade.
10 juli	distrikt An Thuy provincie Thanh Hoa	Co Tien zeedijk dijken en stuwdammen	vier perforatiebommen; één ervan veroorzaakte een krater van 8 m. diep en 10 m. doorsnee aan de oppervlakte van de dijk en zware schade over 40 meter; gevaar voor overstromingen. gedurende 3 maanden reeds 27 maal gebombardeerd.
11 juli	Cat Khe	sluizen	aanval met 10 Phantoms.
12 juli	Dao-kanaal omgeving Hanoi	sluizen dijk	aanval met 8 Phantoms. dijk van nog geen 300 m. door talloze bommen getroffen; bommen met giftige chemikalieën.
13 juli	provincie Nhin Binh Vu Thu distrikt Haiphong	dijk van de rivier de Day dichtbevolkte gehuchten in Tan Phong, Tai Binh, Tan Hoa en dorpen in Tunh Lang grote delen van de stad	bombardementen met Phantoms. A-6 bommenwerpers, fragmentatiebommen en brandbommen; 6 doden en vele gewonden. tientallen mensen op straat gedood; 200 huizen verwoest.
14 juli	provincie Thanh Hoa, Dong Son distrikt Thai Binh distrikten Dong Hung en Vu Thu distrikt Kien Xuong	oever van de Ma-rivier dijken van de rode rivier in Vuc Tan dijken in de distrikten kemsluis in het dorp Minh Tan	perforatie- en 'antipersonel'-bommen; aanval op boeren, die de dijk van de Ma-rivier aan het herstellen waren; meer dan 100 doden. 40 bommen; verschillende voorbijgangers gedood en gewond. tijdbommen. 54 tijdbommen.
18 juli	Hanoi; provincie Ha Tay		bombardementen.

TIJD	PLAATS	DOEL	OPMERKINGEN
21 juli	provincie Thay Binh, distrikt Kien Xuong	dijk van de Tra Ly-rivier bij het dorp Vu Dong	12 bommen waarvan zes 1.000-ponders; krater in het dijklichaam van 10 bij 15 meter, 2 andere grote kraters vlakbij de dijk en andere zware beschadigingen aan en dichtbij de dijk; 9 doden en 11 gewonden.
24 juli	provincie Ninh Binh	Phat Diem kathedraal	de grootste kathedraal van Noord Viet Nam onherstelbaar beschadigd.
25 juli	provincie Ha Tinh	dijk bij Ha Tinh	26 bommen, waaronder splinter- en tijdbommen.
28 juli		bevolkingscentra	in 8 provincies bomaanvallen; vele bur- gers gedood en gewond; 400 huizen vol- ledig vernield.
30 juli	Vinh Linh	ziekenhuis	9 doden.
31 juli	100 km ten zuidoosten van Hanoi provincie Thanh Hoa	Lan-sluis dijk langs de Tsjoe-sluis van Ngoc Quang	door raketten volledig verwoest. bombardementen.
2 augustus	Haiphong	scheepswerf	door bommen zwaar beschadigd; in de week van 26 juli-2 augustus is Haiphong vijf maal gebombardeerd.
5 augustus	Hanoi	Nha May Ghokhi fabriek, reoperatie- materiaal voor irrigatiesysteem: de centrale 'dijken-werkplaats'	intensief precisiebombardement, waar- bij bommen met gewicht van een ton.
8 augustus	Haiphong ten noordoosten van Hanoi Hai Duong (50 km ten noordoosten van Hanoi)	olieopslagplaats spoorbrug Hai Duong en dorpen in de omgeving; fabriek en burgerdoelen	zware bombardementen. 3 bogen van de spoorbrug vernield. vele doden, waaronder vooral ouden van dagen, vrouwen en kinderen; een me- diese school, een fabriek voor land- bouwwerktuigen, een restaurant, een ziekenhuis en winkels vernield.
9 augustus	Noord Viet Nam		zwaarste bombardementen sinds 2 maan- den; 7 aanvalsgolven van B-52 bommen- werpers; honderden tonnen bommen af- geworpen.
12 augustus	Hanoi	Hanoi en omliggende dorpen; be- volkingscentra	meer dan 1.000 ton aan bommen.
15 augustus	distrikt Nghe Xuan	dijk in Xuan Tau	gat van bijna 5.000 m ² .
16 augustus	Ha Tinh	sluizen van Trung Luong	4 straaljagers; 10-tallen bommen.
17 augustus	omgeving Hanoi provincie Nam Ha distrikt Tham Liem distrikt Hai Han	industriekompleks van Viet Tri hydrauliese werken dijk langs de Day-rivier in het dorp Han Chau zeedijk in het dorp Hai Dong	aanvallen met jachtbommenwerpers. 14 meter dijk vernield. gat over tweederde van het oppervlak; grote schade over 42 meter.
17 en 18 augustus	Noord Viet Nam	Ba Long	geraakt door 3 bommen.
19 augustus	provincie Ha Tinh Xuan Tau, Trung Long	dijk; sluizen	zwaarste bombardementen sinds 4½ maand; 400 aanvalsvluchten. gat van 5.000 m ² ; grootste kompleks van de provincie.
19 en 20 augustus	65 km ten noorden van Hanoi	spoorwegemplacement Yen Bay; pakhuizen met militaire voorraden	emplacement op 8 plaatsen vernield; 12 pakhuizen vernield en 11 beschadigd.

TIJD	PLAATS	DOEL	OPMERKINGEN
29 augustus	Haiphong	haven	4 oorlogsschepen (2 kruisers en 2 jagers) beschoten de haven 2 mijl vanuit de kust.
7 september	provincie Tuyen Quang, distrikt Yen Son	lagere en middelbare school in Tran Phu	traangasbommen, fragmentatiebommen, perforatie- en 'antipersonel'-bommen; een leraar en vele kinderen gedood, alle klaslokalen vernield.
10 september	Hanoi	techniese school	vele doden onder de docenten, studenten en het personeel; 'research'-lokalen en laboratoria vernield.
11 september	Hanoi	Paul Doumer-brug over de Rode Rivier	3 bogen vernield, schade aan beton en bovenwerk; brug is een belangrijke schakel in het spoor en wegverkeer en was pas hersteld.
11-12 en 13 september	Noord Viet Nam		zware bombardementen boven Noord Viet Nam; 310 aanvalsvluchten.
14 september	Thanh Hoa	dichtbevolkte woonwijken	'antipersonel'- en perforatiebommen; 420 gebouwen vernield, waaronder een pagode, kreches, klaslokalen, winkels, enz.; vele kinderen en volwassenen gedood en gewond.
	provincie Ha Tay, distrikt Thuong Tin	dijkdelen van de Rode Rivier in de dorpen van Diem en Thuong Nhat	6 bommen; zware schade over een lengte van 200 meter.
16 september	provincie Ha Tinh;	dijk van de La-rivier in de dorpen Duc Bui en Duc Yen	'antipersonel'-, fragmentatie- en perforatiebommen; zware schade over 150 meter; vele doden en gewonden, vooral in Duc Yen, boeren die aan het werk waren bij de dijk werden hier aangevallen.
17 september	Hanoi	Olie- en munitie-opslagplaatsen en pakhuizen.	aanvallen met gevechtsbommenwerpers.
23 en 24	Dong Hoi, Haiphong, Hanoi	onderdeel van de Ho Chi Minh route	hevige aanvallen op manschappen en materieel.
26 september	Hanoi	brandstofdepot in een buitenwijk, scheepswerven, bruggen en kazernes	artilleriegevecht van oorlogsschepen met de noord viet nameze kustwacht; bruggen, kazernes en een scheepswerf getroffen.
27 september	11 provincies in Noord Viet Nam, Haiphong, Hanoi	woonwijken, haven van Hanoi, vliegveld 130 km ten westen van Hanoi, legerbarakken 50 km ten oosten van Haiphong	600 luchtaanvallen door o.a. 2 squadrons F-111 gevechtsbommenwerpers; honderden burgers gedood, talrijke huizen en gebouwen zwaar beschadigd of vernield.
28 september	Hanoi	buitenwijken	beschietingen met raketten vanuit gevechtsvliegtuigen; 3 doden en vele huizen vernield.

NOTEN:

- anti-personel bom, tegen mensen gerichte bom, die geen enkele uitwerking heeft tegen bijvoorbeeld stenen gebouwen; het zijn de fragmentatie of splinter bommen, die zich in CBU-kontainers bevinden.
- perforatie bom, die boort zich eerst in de grond alvorens een krater te slaan.

BRONNEN:

- NRC/Handelsblad, De Volkskrant, Trouw, De Waarheid, Le Monde, International Herald Tribune.
- Nieuws uit Viet Nam, Laos, en Cambodja (Nijmegen).
- Dokumenten van de Delegatie van de DRVN in Frankrijk.
- Viet Nam Courier.
- Correspondence Syndicale.
- News from Viet Nam, Laos, Cambodia, weekly digest of news from VNA, GPA, and AKJ (Praha).

VIET NAM BEWEGING IN NEDERLAND

Eerst laat rijst er in Nederland verzet tegen de oorlog in Viet Nam, en het gebeurt dan ook nog incidenteel. Pas in de jaren '65-'66 wordt dit verzet meer georganiseerd.

Er zijn twee belangrijke ontwikkelingen:

- er komen op verscheidene plaatsen Viet Nam komitees van de grond, bijvoorbeeld in Nijmegen (voorjaar 1966),
- in mei 1966 wordt het Viet Nam Bulletin opgericht.

De Viet Nam komitees werken plaatselijk en hebben alle globaal dezelfde doelstellingen, die overigens ook internationaal gelden:

- stopzetting van de bombardementen
- terugtrekking van de Amerikaanse militairen
- erkenning van de DRVN en het NBF
- zelfbeschikking voor het Viet Namees volk.

Van een landelijke beweging is echter geen sprake, wel worden er pogingen toe ondernomen, er komt een (kortstondige) federatie tot stand en een nationaal Viet Nam komitee. Daar blijft het bij.

Eind 1968 komt de mediese hulp op gang - de Viet Nam komitees zijn in hoofdzaak politiek-informatieve actiegroepen - en wordt, in navolging van andere westeuropese landen, het Medies Comité Nederland Viet Nam (MCNV) opgericht.

Later volgt ook het Komitee Wetenschap en Techniek voor Viet Nam, Laos en Cambodja, dat concrete hulpprojecten opzet, uitvoert en stimuleert.

Later, met name na de oprichting van de Voorlopige Revolutionaire Regering van de Republiek van Zuid Viet Nam (VRR), dringt zich steeds meer de toelating op van een informatieburo van de VRR, naast de erkenning van de DRVN. Dit resulteert in de oprichting van het komitee Informatieburo VRR (voorjaar 1971).

De Viet Nam komitees lijden inmiddels een kwijnend bestaan, een opleving komt in de herfst van 1971 met de Week of International Protest (WIP) (Nijmegen - Groningen - Vlissingen - Amsterdam), en deze zet eigenlijk pas in de tweede helft van 1971 meer door, vooral ook door plaatselijke werkgroepen, die ten bate van het MCNV activiteiten opzetten. Ook het kunstenaarsprotest werkt in deze gunstig.

De Viet Nam komitees, feitelijk kleine actiegroepen, zoeken eigenlijk vanaf het begin naar verbreding van hun basis. Aanvankelijk zonder succes; niettemin bereiken zij steeds meer personen en groepen, die achter het verzet tegen de oorlog staan.

In Nijmegen resulteert dit in de oprichting van de Brede Viet Nam Beweging Nijmegen (30 november 1971), waarin een 20-tal politieke, kerkelijke en maatschappelijke organisaties deelnemen, met nog steeds het 4-punten programma als basis. Later volgen ook Groningen, Arnhem, Tilburg, Leiden en zijn er initiatieven genomen in Enschedé, Delft en elders. Utrecht - evenals andere plaatsen - kent zijn 'Utrecht voor Viet Nam' op overigens gelijke basis als de Brede Viet Nam Bewegingen.

Inmiddels is ook opgericht het komitee 'Jongeren voor Viet Nam', waarin op landelijk nivo tal van jongerenorganisaties samenwerken van zeer uiteenlopende politieke en maatschappelijke opvattingen.

Wat de jongeren wel gelukt is, mocht bij de anderen nog niet slagen. Wel zijn in de herfst van 1971 opnieuw pogingen gedaan om althans een goede coördinatie van Viet Nam activiteiten tot stand te brengen, die mogelijk tot een federatie van Viet Nam komitees zou kunnen uitgroeien. Tot heden evenwel met weinig resultaat.

De kans om te komen tot een landelijke Viet Nam beweging is nu groter dan ooit; de kerken hebben hun verzet getoond; de progressieve politieke partijen eveneens, terwijl bij anderen de twijfel komt; en ook in maatschappelijke groeperingen rijst verzet. Een goed initiatief met een professionele opzet zal zeker slagen; laat dit kongres ook hieraan een bijdrage leveren.

BEGINSELVERKLARING BREDE VIET NAM BEWEGING NIJMEGEN

De Brede Viet Nam Beweging Nijmegen wil actie voeren om een bijdrage te leveren ter realisering van de volgende drie punten:

- * onmiddellijke en volledige stopzetting van de bombardementen op Viet Nam, Laos en Cambodja
- * onmiddellijke en volledige terugtrekking van alle Amerikaanse bezettingstroepen, en die van hun bondgenoten, – inclusief de luchtmacht en marine – uit Zuid-Oost-Azië
- * zelfbeschikking voor de volkeren van Viet Nam, Laos en Cambodja.

De Brede Viet Nam Beweging Nijmegen dringt, ter nadere konkretisering van haar doelstellingen, met klem bij de nederlandse regering aan op:

1. toelating van een Informatie-Buro van de Voorlopige Revolutionaire Regering van de Republiek van Zuid Viet Nam
2. erkenning van de Demokratiese Republiek Viet Nam
3. stopzetting van iedere steun aan de Saigon-regering; en bevordering van de tot standkoming van een koalitieregering in Zuid Viet Nam.

De Brede Viet Nam Beweging Nijmegen tracht haar doelstellingen te bereiken door activiteiten te ontwikkelen op politiek, informatief en materieel vlak:

- politiek : er aan te werken, dat de nederlandse bevolking zich solidair toont met de onafhankelijkheidsstrijd van de Indo Chinese volkeren
: er, via alle mogelijke kanalen, aan te werken, dat de nederlandse regering de haar gestelde eisen inwilligt
: nauw samen te werken met politieke, maatschappelijke en kerkelijke organisaties, die de doelstellingen naderbij kunnen brengen
- informatief : het uitgeven en verspreiden van aktuele informatie over de Indo Chinese bevrijdingsstrijd, en de histories-politieke achtergronden hiervan aan het publiek
: het mede verspreiden van literatuur, uitgegeven door derden, die de doelstellingen naderbij kunnen brengen
- materieel : het inzamelen van gelden en materiaal, en het opzetten van konkrete projekten ter ondersteuning van de onafhankelijkheidsstrijd van de Indo Chinese volkeren, en nauw samen te werken met die groeperingen, die werkzaam zijn op dit gebied.

De Brede Viet Nam Beweging Nijmegen onderschrijft de noodzaak van een beweging op brede basis, teneinde haar doelstellingen te kunnen verwezenlijken, en ziet het derhalve als een van haar taken de nadruk te leggen op en daadwerkelijk te werken aan de verbreding van haar basis.

Elke organisatie of persoon, die zich achter bovenstaande drie punten kan stellen en de noodzaak van een beweging op brede basis onderschrijft, kan lid worden van de Brede Viet Nam Beweging Nijmegen, die bovendien wil samen werken met iedere groepering en persoon, die tenminste stelling neemt tegen de oorlogspolitiek van de regering van de Verenigde Staten.

Brede Viet Nam Beweging Nijmegen
Berg en Dalseweg 361, Nijmegen
giro: 1435220 t.n.v. penningmeester
te Beuningen (Gld.)

VIET NAM-BULLETIN

Het Viet Nam Bulletin – opgericht in mei 1966 – stelt zich ten doel de onvolledige berichtgeving over de bevrijdingsstrijd in Viet Nam, Laos en Cambodja aan te vullen en schenkt aandacht aan:

- * achtergrondinformatie en analyses van aktualiteit.
- * bijzondere onderwerpen in speciale nummers, zoals het Internationale Viet Nam Tribunaal, het Nationaal Bevrijdings Front van Zuid Viet Nam, de strijd in Laos en Cambodja, de ontwikkelingen in de buurlanden, (aan Indonesië zijn zes nummers per jaar gewijd), de mediese situatie, enz.
- * de belangrijkste gebeurtenissen in een tweewekelijks overzicht.
- * Viet Nam, Laos en Cambodja activiteiten over heel Nederland.

Het Viet Nam Bulletin verschijnt elke veertien dagen, en kost f 8,50 per half jaar.

Redaktie en administratie: Viet Nam Bulletin, Weesperstraat 51,
Amsterdam. Giro: 1281198 t.n.v. V.B. A'dam.

KOMITEE INFORMATIEBURO VIET NAM

oprichting

In de zomer van 1971 is een nationaal comité opgericht, dat zich de vestiging ten doel stelt van een informatieburo van de Voorlopige Revolutionaire Regering van de Republiek van Zuid Viet Nam. In tegenstelling tot het saigonner marionetten-regiem kan deze regering hier op geen enkele wijze zijn stem laten horen, terwijl in bijvoorbeeld de skandinavische landen wel informatieburo's van de Voorlopige Revolutionaire Regering gevestigd zijn.

samenstelling

Leden van dit comité zijn: Margriet Meindersma, Harry Haas, Rinus Ferdinandusse, P.J. Bouman, Aad Nuis, C. de Galan, J.H. van Wijk, Anneke van Heusden, René Eibersen, Bart Tromp, Wil Verwey, Teun-Jan Zanen, Max van der Berg, Marcel van Dam, Jan Wolkers, L. Hulsman en W. Kok.

Het dagelijks bestuur bestaat momenteel uit Tromp, De Galan, Van Heusden, Zanen en ondergetekende.

doelstellingen

Op zijn oprichtingsvergadering werd het comité het eens over een soort van principeverklaring. Hierin werd onder andere het volgende vastgesteld:

"Door de oprichting van een informatieburo zou ook de Voorlopige Revolutionaire Regering de kans krijgen zijn standpunt direkt in Nederland naar voren te brengen. Het comité meent, dat een land als Nederland, waar men zich beroept op een lange traditie van tolerantie en democratie, ook de Voorlopige Revolutionaire Regering het recht moet verlenen, vrij haar politiek toe te lichten.

De informatie over Indo-China in Nederland is dikwijls gebrekkig en onvolledig, niet in het minst omdat de berichtgeving in het algemeen via westerse, vooral Amerikaanse kanalen loopt. De berichtgeving van de andere kant wordt genegeerd of afgedaan als 'kommunistiese propaganda'. Herhaaldelijk is echter gebleken, dat wat jarenlang als 'kommunistiese propaganda' werd voorgesteld, achteraf waar bleek te zijn. Als voorbeelden kunnen genoemd worden: de chemiese oorlogvoering, de aselekte bombardementen op civiele doelen en oorlogsmisdaden als My Lai.

geschiedenis

Na zich in Parijs bij de delegatie van de Voorlopige Revolutionaire Regering te hebben georiënteerd, heeft het comité een brief geschreven aan alle politieke partijen in Nederland. Alleen PSP, PPR, PvdA en D'66 antwoordden in positieve zin, zij het dat incidentele figuren van de konfessionele partijen soms ook positief reageerden. Daarna volgde een informeel gesprek met de Vaste Kommissie van Buitenlandse Zaken en werden allerlei kontakten gelegd met parlementariërs. Vervolgens werd vanuit de Vaste Kommissie voor Buitenlandse Zaken aan Minister Schmelzer verzocht een delegatie van het comité te ontvangen. Hierop volgde in het voorjaar van 1972 een gesprek tussen de delegatie van het comité en de staatssekretaris, Westerterp.

Wat was nu het verzoek dat het comité in feite aan de regering deed? Het comité vroeg de regering niet om de Voorlopige Revolutionaire Regering uit te nodigen tot de vestiging van een informatieburo. Het comité was van plan deze uitnodiging zelf tot de Voorlopige Revolutionaire Regering te richten, in samenwerking met een aantal daartoe uit te nodigen organisaties. Het comité vroeg in feite aan de regering slechts of zij bereid was aan de bemanning van een dergelijk buro een visum en verblijfsvergunning te geven.

Op 18 mei 1972 kreeg het comité een brief van Schmelzer, waarin deze meedeelde, dat de regering niet zou kunnen toestaan noch eraan zou kunnen medewerken, dat "hier te lande een informatiebureau van de zich noemende Voorlopige Revolutionaire Regering van Zuid-Vietnam" zou worden opgericht.

plannen

Uiteraard laat het comité het er na deze brief niet bij zitten. Terwijl in de voorafgaande periode primair getracht is het parlement te bewerken en eerst sekundair de publieke opinie, gebeurt nu het omgekeerde. Wij willen meer publiciteit geven aan ons streven en ons dan in een later stadium, eventueel met de steun van verschillende organisaties, nog een keer wenden tot parlement en regering.

In het kader hiervan zijn we bezig met de samenstelling van een 'witboek informatieburo'. Hierin zullen we ons streven dokumenteren en bovendien politieke argumenten verzamelen, die vóór de vestiging van een informatieburo van de Voorlopige Revolutionaire Regering in Nederland kunnen worden aangevoerd.

geld

Ons werk kost geld (reiskosten binnen- en buitenland, porti, drukwerk etc.). Een deel daarvan wordt door het comité zelf betaald. Voor een ander deel doen wij een beroep op giften. Een kleine financiële bijdrage op giro 2569182 t.n.v. penningmeester Komitee Informatieburo Viet Nam te Groningen betekent voor ons veel.

prof. dr. E.L. Nauta,
voorzitter Komitee Informatieburo Viet Nam

MEDISCH COMITE NEDERLAND-VIET NAM

de arts en de oorlog in Indo China

Vanaf de oudheid is verkondigd, dat de arts is uitverkoren om over leven en dood van zijn medemens te waken. In moderne taal wil dit zeggen, dat het de taak van de arts is om het lijden van de medemens te verzachten, zieken te genezen, ziekten te voorkómen en bovenal de gezondheid van individu en groep te bevorderen. Het werk van de arts moge zich in de eerste plaats op het (zieke) individu richten, in niet mindere mate is de arts een dienaar van de gemeenschap. En niet alleen van de lokale, regionale of nationale gemeenschap, maar niet minder van de wereld-gemeenschap.

De arts voelt zich betrokken bij het leed, dat bevolkingsgroepen – waar ook ter wereld – treft, zij het door hongersnood, epidemieën, overstromingen, oorlog of ander geweld. De arts uit rijke landen, die zich van de wereldsituatie rekenschap geeft, zal ervaren, dat zijn land niet zelden direkt of indirekt medeverantwoordelijk is voor de kalamiteiten, die zich in de arme landen voltrekken. De arts die zich hiertegen verzet en hulp tracht te bieden krijgt meestal te horen, dat hij zich politiek opstelt en dat de geneeskunde los van de politiek moet staan. Deze naïeve zienswijze laat buiten beschouwing, dat geen verzet en geen hulp bieden evenzeer – zo niet in sterkere mate – een politieke stellingname betekent, zonder dat het met zoveel woorden wordt gezegd.

Het Medies Komitee Nederland-Viet Nam (MCNV) neemt, tezamen met westeuropese zusterkomitees, ten opzichte van de oorlog in Indo China wel stelling door zich te verzetten tegen de genocide en biocide, die de machtigste staat uit de wereldgeschiedenis over een technies nog weinig ontwikkeld land uitstort. Het MCNV acht deze stellingname alleen reeds om elementair menselijke redenen dwingend geboden, en brengt deze in praktijk door zich in te zetten voor het brengen van mediese hulp aan de talloze slachtoffers in Indo China, die geen andere zonde hebben begaan dan te strijden voor hun vrijheid en onafhankelijkheid. Het MCNV laat zich niet in met de nederlandse partijpolitiek.

De internationale mediese hulp tracht enigermate te verhinderen dat de honderdduizenden ernstig gewonden, invaliden en zieken – wier aantal door de steeds meer verhevigde en geperfekteerde bombardementen dagelijks toeneemt – tot wrakken worden of in het leger van enkele miljoenen doden worden opgenomen.

Het MCNV heeft de volgende doelstellingen:

- het inzamelen van gelden voor aankoop en verzending van mediese goederen – medikamenten, instrumenten, boeken enz. – naar de gezondheidsdiensten van Noord Viet Nam en de bevrijdingsfronten van Zuid Viet Nam, Laos en Cambodja
- het steunen van werkgroepen bij de organisatie van activiteiten ten bate van het Medies Komitee Nederland-Viet Nam
- het geven van informatie over de oorlog in Indo China.

Steeds meer nederlandse artsen onderschrijven deze doelstellingen. Het komitee van aanbeveling telt reeds meer dan 450 namen. De inkomsten blijven stijgen. Dankzij de weerklank, die het werk van het MCNV in brede kringen van onze samenleving vindt, kon in bijna vier jaren voor een waarde van 3,5 miljoen gulden aan mediese goederen worden verzonden: anti-malaria middelen, antibiotika, chirurgische en obstetrische trousses, speciaal gevraagde medikamenten en instrumenten, zuigelingenvoeding enz. Veel medicijnen zijn bij monster-akties verkregen. Werkgroepen verzamelen of vervaardigen artikelen, waaraan grote behoefte bestaat: apparaten voor water-zuivering, fietsen, naaimachines, wollen kleding en mediese literatuur.

Na het bombarderen van de dijken in Noord Viet Nam is in deze zomer de actie "Boten voor Viet Nam" ingezet met het doel om ambulance-boten te zenden, die van een uitgebreide mediese uitrusting zijn voorzien. Voor deze boten-actie komen veel giften binnen, waarvoor het Viet Namees volk bijzonder erkentelijk is.

Op korte termijn zijn tientallen volledig uitgeruste boten nodig.

Stort uw bijdrage op: giro 10.90.400 t.n.v. penningmeester MCNV, Amsterdam.

(Sekretariaat: Prinsesselaan 6-8, Beverwijk.)

prof. dr. J.H. de Haas,
voorzitter Medisch Comité Nederland-Viet Nam

LITERATUUR

gerangschikt naar een aantal thema's (die niet precies overeenkomen met de andere artikelen in deze kongresmap).

- I. Algemene Werken
- II. De geschiedenis van Viet Nam
- III. Geografie van de Tonkindelta
- IV. De technische structuur van het dijksysteem in Noord Viet Nam
- V. De vergelijking van Nederland en Viet Nam.
- VI. De bombardementen op Noord Viet Nam, toegespitst op de bombardementen op de dijken
- VII. A. Biologische en chemische oorlogvoering in Viet Nam
B. Meteorologische oorlogvoering in Viet Nam
- VIII. Achtergronden van de Amerikaanse aanwezigheid in Zuid-Oost-Azië
- IX. De chronologie van de bombardementen

De volgorde binnen ieder thema is alfabetisch.

Een groot gedeelte van de genoemde literatuur is verwerkt in de artikelen van de kongresmap. Om verdere literatuurstudie te vergemakkelijken en aan te moedigen is echter gestreefd naar volledigheid en zijn daarom ook andere artikelen en boeken vermeld.

I. Algemeen

- * Au Coeur du Vietnam; Quatre Vingt Seize photo's de Pic, Préface de Jean-Paul Sartre; Paris, Maspéro, 1968.
- * Fall, Bernhard B.: The Two Vietnams: A Political and Military analysis, London 1967.
- * Focus 1971 nr. 4: Vietnam Vol. XXII, dec. 1971 (uitg. v. d. American Geographical Society).
- * Kon. Inst. van de Tropen, nr. 109-110 (1968) (70 pp.): Vietnam.
- * Limbourg M.: L'économie actuelle du Vietnam démocratique, Hanoi 1956.
- * Myrdal Gunnar: Asian Drama, Vol. 1, New York 1968.
- * Translations from North Vietnam. (Amerikaans weekblad?) Verdere gegevens onbekend: weergave van Noord Viet Namse kranten en radio.
- * United Nations Commission for Asia and the Far East; o.a.: Flood Control Journal, Bangkok 1951 e.v.
- * Vier-kleuren landkaart van Viet Nam, Laos en Cambodja, met informatief bijvoegsel, Nijmegen 1972.
- * Vietnam Bulletin 1e t/m 7e jaargang 1966 t/m 1972. Huidige redaktie-adres: Viet Nam Bulletin - Weesperstraat 51, Amsterdam (giro 12.81.198 t.n.v. V.B. Amsterdam).
- * Vietnam Courier (maandblad). Editorial Board: 46, Tran Hung Dao, Hanoi. Distributor: Xunhasaba: 32, Hai Ba Trung, Hanoi.
- * Vo Nhan Tri: Croissance Economique de la république démocratique du Vietnam, Hanoi 1967.
- * Vietnam News Agency, information bulletins, Hanoi.

II. De geschiedenis van Viet Nam

- * Biologenbond: Indo-China, bladje special, Nijmegen, mei 1972, pp. 3-10: histories overzicht (samenvatting van Horlemann en Gäng).
- * Burchett Wilfred G.: Vietnam wint, Amsterdam 1969.
- * Chassaing, P.: La Naissance du Proletariat en Indochine, Revue du Pacifique, 15 avril 1933, p. 208 (e.v.?).
- * Constandse, A.L.: Indo-China, Relas van een tragedie, De Bezige Bij, Amsterdam 1971 (94 pp.).
- * Constandse, A.L.; De Vietnam Crisis, in 'De Groene', 20 mei '72, pp. 4-5.
- * 'De Groene' (dec. 1970): De Wederopbouw van het Socialisme. - Hanoi na de (en vóór nieuwe) bombardementen.
- * Hoang Van Chi: From Colonialism to Communism, A Case History of North Vietnam (with an introduction by P.J. Honey), Pall Mall Press, London and Dunmow, 1964 (252 pp.).
- * Horlemann en Gäng: Vietnam: Achtergronden van een Conflict, Amsterdam 1967 (oorspr.: Frankfurt 1966) - vooral pp. 77-82.
- * Claassen, Antoon: Histories overzicht Vietnam, pp. 1-2 van NUB Viet Nam nummer.
- * Lamb, Alastair: Asian Frontiers: Studies in a continuing problem, London 1968, pp. 182-189: Indochina (Vietnam).
- * Lavallée, L.: Prospective et Industrialisation Socialiste du Vietnam, "Tiers Monde" no. 47, 1971, pp. 657-669.

- * Le Chau: Le Vietnam Socialiste, Paris 1966 (410 pp.).
- * Mal'Khanova, I.A.: The development of new Agricultural Lands in North Vietnam in 1961-1965; Soviet Geography, no. 10-1970, pp. 828-831.
- * North Vietnam: report on National State Plan for 1970; Far East Trade and Development, no. 8, 1970, p. 388.
- * Pepper, W.T.: Informatie over Z.O.Azië; de kinderen van Vietnam, pp. 18-21 (vertaling van een artikel uit Ramparts 1967); uitgave Viet Nam Komitee, Nijmegen 1970.
- * Progressieve Boek, Het. De Volksoorlog in Indochina, deel I, pp. 1-31.
- * Smith, H.H., e.a.: American University Foreign Area Studies: "Area Handbook for North Vietnam", Washington 1967, (histories overzicht, pp. 31-67).
- * Tiers Monde: Le Vietnam entre la Guerre et la Paix, hele nummer 42-43 (1970), o.a. H. Dumensil: La Guerre et l'économie de la république démocratique du Vietnam, pp. 527-547.
- * Viet Nam Bulletin: o.a. jrg. nr. 4, 13 t/m 15 (17 jan. 1970): het volk en zijn strijd: geschiedenis en achtergronden.
- * Vietnam - duizend jaar strijd: SUA-uitgave, internationalis-mereeks nr. 2 (1970); Amsterdam, pp. 2-44: histories overzicht.

III. Geografie van Tonkindelta

- * Bigorgne: L'Hydraulique Agricole dans le delte Tonkinois; Bull. Economique de l'Indochine Vol. 41; Saigon 1938, pp. 268-293 en pp. 486-515.
- * Bousult, I. et Claire Lataste: Géographie de l'Indochine: le Tonkin, Hanoi-Haiphong 1932.
- * Chalieud, Gérard: The Peasants of North Vietnam, Pelican Books, Harmondsworth 1969.
- * Chassigneux: L'irrigation dans le delte du Tonkin, Paris 1913.
- * Dijkendokumentatie (zie Meulman), p. 7: Het nederzettingenpatroon in de delta.
- * Dumont, René: La Culture de Riz dans le delte du Tonkin, Paris 1955.
- * Gliedman, I. (zie dl. 6), pp. 134-136 (App. Four): 1960 Population Figures and Agricultural Calendar for North Vietnam.
- * Gourou, Pierre: L'utilisation du Sol du Indochine française, Centre d'études de politique étrangère; Paris 1940.
- * Gourou, Pierre: Le Tonkin, Paris 1931.
- * Gourou, Pierre: Les Paysans du delte tonkinois, étude de géographie humaine: Paris, Mouton 1965 (666 pp.), herdruk v.d. uitgave van 1936.
- * Gourou, Pierre: The Tropical World, uit hfdst. 10 (hot, wet Asia), pp. 118-126 over de Tonkindelta, London 1965 (4).
- * Henri, Yves: Economie Agricole de l'Indochine, verdere gegevens onbekend.
- * Henri, Yves et De Visme, Maurice: Démographie et Riziculture en Indochine, Hanoi 1928, publiée par le Bulletin Economique de l'Indochine (2 delen, 2e deel: kaarten).

- * *Meulman, W.*: Karakteristiek van de delta: p. 4 van Dijkendokumentatie (uitgave van de Brede Viet Nam Beweging Nijmegen) 1972. Ook verschenen als Viet Nam Bulletin, jrg. 7, nr. 1 (15-7-1972).
- * *Intelligence Service*, dec. 1943, London.
- * *Normandin, A.*: Les Crues du fleuve et la défense du delte tonkinois, Bulletin Economique de l'Indochine Vol. 28 (1924), pp. 207-246.
- * *Ory, P.*: La Commune Annamite au Tonkin: Paris 1894.
- * *Pardé, M.*: Le Régime du Fleuve Rouge; in: Annales de Géographie, 1938, pp. 191-195.
- * *Pouyanne, A.*: L'hydraulique agricole du Tonkin, Bulletin Economique de l'Indochine, Hanoi 1931.
- * *Robequain, Charles*: Le Thanh Hoa, Paris 1929 (2 delen).
- * *Robequain, Charles*: L'évolution économique de l'Indochine, Paris 1940.
- * *Rouilly, Marcel*: La Commune Annamite (Thèse), Paris 1929.
- * *Smith, H.M. e.a.*: American University Foreign Area Studies: "Area Handbook for North Vietnam", Washington 1967 (494 pp.).
- * *U.S. Army Area Handbook for Vietnam*, Department of the Army Pamphlet 550-40. Dep. of the Army Headquarters, sept. 1962, (sept. 1964), Washington (520 pp.).
- * *Vietnam*, Washington D.C., 1965.
- * *de Vries Reilingh, H.D.*: "Gourou over Vietnam", Geografisch Tijdschrift, okt. 1968, pp. 342-344.

IV. De technische structuur van het dijkenstelsel in Noord Viet Nam

- * Zie 3: *Bigorgne*.
- * *Dijkendokumentatie*, uitgave van de Brede Viet Nam Beweging Nijmegen, 1972, p. 3: Indirekte dijkval (A. Bertoen, P. Zoete).
- * *Gauthier, I.*: Dignes du Tonkin: travaux de défense contre les inondations, Exposition Coloniale Internationale, Paris 1931; Hanoi 1931 (110 pp.).
- * *Pouyanne, A.*: Les Travaux Publics de l'Indochine, Hanoi 1926.

Opmerking: veel delen van III zijn ook hier van belang.

V. Een vergelijking van Nederland en Viet Nam

- * *Dijkendokumentatie* (zie Meulman), p. 14: De veroordeling van Seyss Inquart.
- * *Meulman, W.*: Een globale geografische vergelijking van de Tonkindelta en het lage gedeelte van Nederland, p. 5 in: *Dijkendokumentatie*, 1972 (uitgave van de Brede Viet Nam Beweging Nijmegen).
- * *Sud Vietnam* (Frans tijdschrift), no. 2, Juillet 1972: Génocide et écocide à l'école de Seyss Inquart, p. 3: La Hollande de l'Asie.

VI. De bombardementen op Noord Viet Nam, toegepast op de bombardementen op dijken

- * *Behar, Dr. A.*: Rapport sur les bombardements civils au Nord-Vietnam (tribunaal rapport), Stockholm 1967.
- * *Dulleman, Maarten* van: Nixon doet waar Seyss Inquart voor werd gehangen, 'De Groene', 27 juni 1972, pp. 1 en 6.
- * *Foreign Languages Publication House*, Hanoi 1968: Amerikaanse luchtmacht bombardeert systematisch dammen en dijken in de DRVN.
- * *Foreign Languages Publication House*, Hanoi 1968: American Aircraft systematically attack and destroy dams and dikes in de DRVN.
- * *Gliedman, J.*: Terror from the sky: North Vietnam's dykes and the US bombing, Vietnam Resource Centre, Cambridge Mass., aug. 1972 (Vietnam Resource Centre: 76a Pleasant Street, Cambridge Mass. 02139 USA, tel. (617) 491-0498).
- I. Strategic Targets, pp. 1-2.
- II. The Prospects for Mass Drownings, pp. 3-16.
- III. The Prospects for Widespread Famine, pp. 42-59.
- IV. The Vulnerability if the dikes to attack, pp. 60-68.
- V. Weather Modification in North Vietnam, pp. 69-82.
- VI. Will the dikes be destroyed?, pp. 83-94.
- VII. Main Conclusions of the study, pp. 97-99.
- App. 1a: *Kolko, Gabriel*: Report on the destruction of dikes, Holland 1944-'45 and Korea 1953, pp. 97-99.
- b: The Attack on the Irrigation Dams in North Korea, (A Quarterly Review Staff Study), oorspr. 1953, pp. 100-108.

- * *'De Groene'*, 4 juli 1972, pp. 1 en 4: Protest tegen het bombarderen van Noordvietnamese dijken komt op gang.
- * *'Hanoi Moi'*: Municipal Administration Committee Issues Directive on Restoring Rural Agricultural Production After Floods, Hanoi Moi, aug. 26 1971, pp. 1 en 4; ook in: Translations from North Vietnam Vol. 1044 (IPRS 54511), nov. 17 1971, p. 23.
- * *Lacoste Yves*: L'aviation américaine peut provoquer un catastrophe sans toucher directement les digues Nord-Vietnamiennes, Le Monde, juin 7-8, 1972, p. 3.
- * *Lacoste Yves*: een artikel in Le Monde over de bombardementen op noord viet name dijken; p. 8 uit Dijkendokumentatie 1972 (uitgave v.d. Brede Viet Nam Beweging Nijmegen).
- * *Lacoste Yves*: Report on bombardments on dikes and waterworks (tribunaalrapport, Stockholm 1967).
- * *Lewis, A.* (The New York Times): Bombarderen dijken is volkerenmoord, De Volkskrant, 27 juni 1972, p. 5.
- * *Liga gegen den Imperialismus*, Der japanische Imperialismus, West-Berlin 1971; hoofdstuk over oorlogsmisdaden, o.a. dijkdoorbraken.
- * *Lockwood Lee*: Targets of opportunity: the dikes; "The Boston Phoenix", Aug. 1, 1972, p. 3.
- * *Pepper, W.T.*: Memorandum betreffende de intensiteit en de gevolgen van de bombardementen; De Kinderen van Vietnam (vertaling van een artikel van Ramparts 1967), uitgave van het Viet Nam Komitee Nijmegen (overgegaan in de Brede Viet Nam Beweging Nijmegen) 1970, pp. 32-35.
- * *Porter, D. Gareth*: Nixon's next option: bombing the dikes, The New Republic 3-6-'72, pp. 19-20.
- * *Sud Vietnam* (Frans tijdschrift), no. 2, Juillet 1972: Génocide et Ecocide à l'école de Seyss Inquart (8 pp.).
- * *Tsurushima, T.*: Het bombarderen van dijken en irrigatiewerken in de demokratiese republiek Vietnam (rapport van een van de onderzoeksleden van het Tribunaal, Stockholm 1967).
- * *US Department of State, Intelligence Report on Bombing of dikes in North Vietnam*, "The New York Times", July 29, 1972, p. 2.
- * *US Air Force ROTC*: Fundamentals of Aerospace Weapons Systems: "Air University" '66.
- * *Vietnam krant*: De geautomatiseerde oorlog (pamflet, Nijmegen 1972).
- * *Vigier, Jean-Pierre*: Exposé technique sur la nature et l'emploi des bombes à fraction (tribunaalrapport, Stockholm 1967).
- * *'Die Zeit'*: Bomben neben dem Ziel, 24-11-1967.

VII. Chemiese en biologiese oorlogvoering in Viet Nam

- * *Army US*, Dept. of, 1967: Military chemistry and chemical agents, US Dept. Army, Technical Manual No. 3-215, pp. 101+9+7).
- * *Army US*, Dept. of, 1969: Employment of riot control agents, flame, smoke, anti-plant agents and personnel detectors in counter guerrilla operations, US Dept. Army: Training Circular No. 3-16 (p. 85).
- * *Audy, J.R.*, 1948: Some Ecological effects of deforestation and settlement, Malayan Nature, 4 (4), pp. 178-189.
- * *Direr, F. et al.* (eds.), 1970: Livre Noir des crimes Américains au Vietnam. Librairie Arthème Fayard, Paris, p. 144.
- * *Fair, S.D.*, 1963: No Place to Hide: how defoliants expose the Viet Cong, Army 14 (2) 54-55.
- * *Galston, A.W.*: Some implications of the widespread use of herbicides, "Bio-Science", 1 sept. 1971 Vol. 21 no. 17, pp. 891-892.
- * *Grümmer, Pr. Gerhard*: Quand les hommes meurent avec les plantes - compte rendu, analyse, preuves. Edité par le Comité Vietnam auprès du Comité de Solidarité afro-asiatique de la R.D.A., 108 Berlin-Thälmannplatz 8-9; Brochure met 38 pp. en foto's, vooral over de chemiese oorlogvoering.
- * *Harvest of Death*, aantal schrijvers, Free Press N.Y./Collier, Macmillan London (over chemiese oorlogvoering).
- * *Milikowski, Dr. H.*: Vernietigingswapens, stencil "Artsen en politiek", van het Medies Komitee Nederland-Viet Nam.
- * *Minarik, C.E.*, 1968: Use of Herbicides in Vietnam, Proc. Northeastern Weed Control Conf. 22: pp. 1-5.
- * *Nye, P.H.*, 1961: Organic Matter and Nutrient cycles under moist tropical forest, Plant Soil 13. pp. 333-346.
- * *Orians G.H. and E.W. Pfeiffer*: Ecological Effects of the war in Viet-Nam; Science vol. 168, Mei 1970, pp. 544-554.

- * Pfeiffer E.W. and Orians G.H.: Military Uses of herbicides in Viet-Nam (part II uit Harvest of Death, zie hierboven).
- * Quispel, A.: Landschapsversterking in Viet-Nam, Indo-China Dag, 19 maart 1972, brochure Med. Comm. Ned.-Vietnam, pp. 13-18 en p. 24.
- * Quispel, A.: Met de mensen wordt ook het land vernietigd, 'De Groene', 22 apr. '72, p. 9.
- * Richards, P.W., 1952: Tropical Rains Forest: an ecological study, Cambridge University Press, New York (450 pp.).
- * Sakka, Michel: Vietnam, Guerre chimique et biologique, éditions sociales, Paris '67.
- * Symons, Rob: Prof. Arthur Westing: er is genoeg voedsel vernietigd om een jaar lang 890.000 mensen te voeden, pp. 1 en 2 van 'Vrij Nederland', 17 juni 1972.
- * Stanford Biology Study Group: De vernietiging van Indo-China: een erfenis van onze aanwezigheid, 1972; de vertaling is een uitgave van de Brede Viet Nam Beweging Nijmegen.
- * Studentenbond WNS + Biologenbond: stencil, Nijmegen 1972, o.a.: Het genocide karakter van de oorlog.
- * Takman, John: Het gebruik van napalm-gifgas en andere wapenen voor massale vernietiging, Viet Nam Bulletin, 2e jaargang no. 21 (16-3-'68).
- * Tribunaalrapporten Stockholm-Roskilde 1967: o.a.:
  - Japan Committee for the investigation of War Crimes in Vietnam "report on scientific studies of weapons used in Vietnam".
  - Armes Incendiaires - Gaz Toxiques - Défoliants, exposés des méthodes et des principes de la Commission Scientifique.
  - Lederer: rapport par le sous-commission 'Guerre Chimique'.
  - Bevrijdingsfront: Crime de génocide américain au Sud-Vietnam, édité par le Comité pour la dénonciation des crimes des Américains et de leur valets au Sud Vietnam.
- * Tschirley, F.H., 1969: Defoliation in Viet-Nam, Science vol. 163, pp. 779-786.
- * Viet Nam Bulletin: De chemiese en biologische oorlogvoering, 2e jaargang no. 13, 25-11-'67.
- * Viet Nam Bulletin: o.a.: jrg. 6, nr. 19-20 (27 mei 1972): Ecocide in Vietnam met o.a. pp. 2-7: Nayer Sole en P. Dogniaux (sept. 1971); De ekologiese uitwerkingen van de ontbladeringsmiddelen op de aangevallen ecosystemen en op pp. 13-20 het verslag van Westing: Ekocide in Vietnam.
- * Vietnam Courier, Febr. 14, 1972: Ecological troubles, pp. 7-8 (Pfeiffer and Westing).
- * Vietnam Courier, Apr. 3, 1972: p. 4, Chemical Air War.
- * Vietnam krant: De geautomatiseerde oorlog, pamflet Nijmegen 1972.
- * De Vrije: De bakterie- en gasoorlog, pamflet Rotterdam 1965.
- * Westing Arthur H. and E.W. Pfeiffer: The cratering of Indo-China: what are the ecological effects of the long bombardments of the area, "Scientific American", May 1972, vol. 226, nr. 5, pp. 20-29.
- * Westing, A.H.: Herbicides as weapons in South-Vietnam, a bibliography, Bio Science '71.
- * Westing, Arthur W.: Ecological effects of Military Defoliation on the Forests of South-Vietnam, "Bio-Science", 1 Sept. 1971, nr. 17, pp. 893-898.

VIIB. Metereologische oorlogvoering

- * Cooper Charles P. and William C. Jolly: Ecological Effects of Silver Iodide and other weather modification agents: a review in Water Resources Research, vol. 6, 1970, pp. 88-98.
- * Dijkendokumentatie 1972 (uitgave van de Brede Viet Nam Beweging Nijmegen), p. 9. Het voorbeeld van Phyl Ly: regen als oorlogswapen.
- * Gliedman, J.: Terror from the Sky. North Vietnam's dikes and the US bombing, Vietnam Resource Centre, Cambridge Mass., aug. 1972 (zie ook dl. 6), pp. 69-82: Weather Modification in North Vietnam. En pp. 112-133: Weather Modification.
- * Hersh, Seymour: Rainmaking is used as weapon by US, New York Times, July 3, 1972, pp. 1-2.
- * Science for Vietnam, Chicago Collective, 1103 East 57th Street Chicago, Illinois 60637. The big gun is rain, preliminary report on the Use and Potential for Geophysical Warfare by the United States, Chicago 1972.
- * Shapley, Deborah: De grote regenmaker in Vietnam, 'Haagse Post', 19-7 tot 25-7 '72, pp. 25 t/m 27.

- * Tucker, Anthony: US may use rainmakers in Vietnam war, "The Guardian", London 22-6-1972.

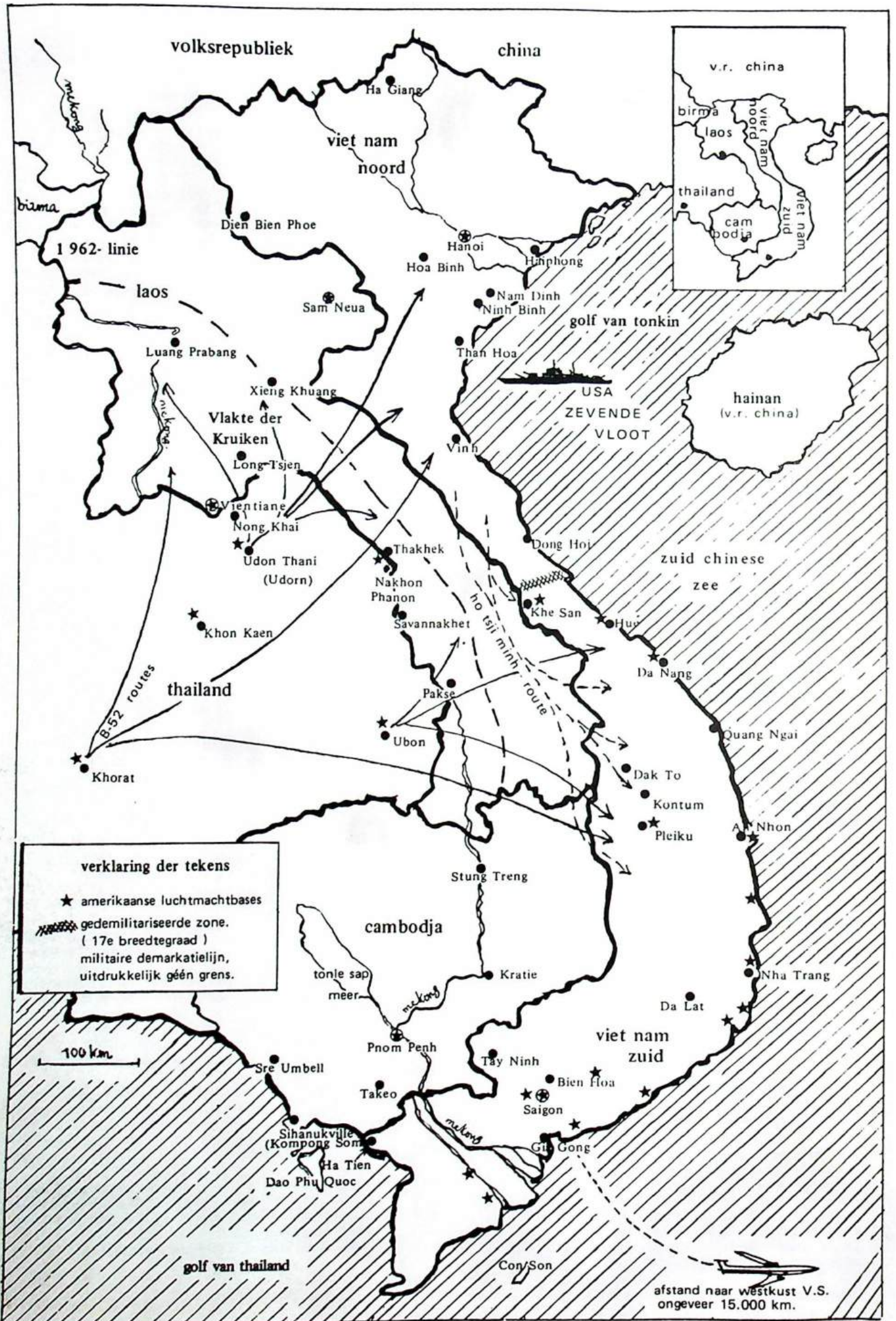
VIII. Achtergronden van de Amerikaanse aanwezigheid in Zuid-Oost-Azië

- * Benthem v.d. Bergh, G.: De ideologie van het Westen, Amsterdam 1969; hieruit: pp. 115-123: Vietnam en de werkelijkheid (bespreking van Regtien en Van Dullemen) en pp. 124-143: De Amerikaanse buitenlandse politiek: economisch imperialisme of nationale zelfoverschatting.
- * Berge, A. ten: Counterinsurgency: de waanzin van het Amerikaanse imperialisme, NUB-Vietnamnummer, p. 9.
- * Biologenbond: Indo-China, Bladje special, Nijmegen mei '72, pp. 11-13: Vietnamisering: van grond-oorlog naar luchtoorlog, en pp. 14-17: Wetenschap en techniek tegen Vietnam (ook in: Viet Nam Bulletin, apr. 1972).
- * Constandse, A.L.: Aktueel Politiek Overzicht, Indo-China Dag, 19 maart '72, brochure Medies Komitee Nederland-Vietnam, pp. 4-8.
- * Elsevier: 16 mei 1970, pp. 90-91: Olie: de schatkamer van Zuid-Oost-Azië.
- * Fulbright: De Arrogantie van de Macht, 1968 (oorspr.: 1966), hieruit pp. 96-108: De Vietnamese Revolutie.
- * 'De Groene', 20 mei 1972, p. 4: Blokkade - wel veel doden, geen militair effect.
- * Horlemann en Gang: Vietnam: Achtergronden van een konflikt, Amsterdam 1967 (oorspr. Frankfurt 1966) - vooral pp. 147-181.
- * Jaubert, Alain: Zapping the Vietcong by Computer, in the "New Scientist", vol. 53, 30 maart '72, pp. 685-688. (Ook verschenen in 'De Haagse Post': Het slagveld van de duivel: Amerika's geautomatiseerde oorlog in Vietnam).
- * Kuypers, J.: Dokument uit het Pentagon, Eindhovens Dagblad: 6,7,8 en 9 juli '71.
- * La Feber Waller: America's long dream in Asia, The Nation, nov. 6, 1967.
- * National Committee of Clergy and Laymen concerned about Vietnam: in name of America, Turnpike Press, USA 1968 (algemeen overzicht oorlogsmisdaden USA in Vietnam).
- * The Pentagon Papers (New York Times) - Neil Sheenan, New York 1971.
- * Progressieve Boek, Het 'De Volksoorlog in Indo-China, deel 1: pp. 32-40: Imperialisme-analyse.
- * Regtien, Ton en Dullemen, Maarten v.: Vietnam Tribunaal, Stockholm-Roskilde 1967. Polak en van Gennep, Amsterdam 1968.
- * Rode Tribune (KEN, ml), nr. 6: Vietnam-editie: Het Amerikaanse imperialisme aan de rand van de definitieve nederlaag.
- * SUA-uitgave: internationalismereeks nr. 2 (1970), Amsterdam: Vietnam, duizend jaar strijd, pp. 45-48: De grote bedrijven die verdienen aan de oorlog en hun vestigingen in Nederland.
- * Tijn, J. v.: Olie en wapens, achtergronden van een doktrine, p. 9 uit Vrij Nederland, 3 apr. '71.
- * Ulyanovsky, Dr. R.A.: The dollar and Asia, Foreign Publishing House, Moskou '65.
- * Viet Nam Bulletin: o.a.: jrg. 4 nr. 13-14-15 (17 jan. '70) Vietnam: het volk en zijn strijd: geschiedenis en achtergronden, pp. 7-8-9: De Amerikaanse oorlogvoering; hoe en waarom.
- * 'De Waarheid', 18 juni 1972 (?), p. 3: het verhaal van de imperialistische oorlogsvoorbereiding in Vietnam (de jaren '64 en '65).

IX. De chronologie van de bombardementen

- * Dijkendokumentatie 1972 (uitgave van de Brede Viet Nam Beweging Nijmegen), p. 17.
- * Gliedman, J.: zie h. 6, pp. 109-111 (app. II): Dikes and other hydraulic works which North Vietnam claims were attacked by US planes from March 1965 to August 1967.
- * News from Vietnam-Laos-Cambodja: Weekly digest of news from VNA-GPA-KPL-AKI, uitgave van het House of Information and Culture of the DRVN, Praag.
- * Nieuws van deze week uit Viet Nam, Laos en Cambodja, (nieuws van deze week over Indo-China uit de nederlandse kranten), uitgave van de Brede Viet Nam Beweging Nijmegen en Arnhem.
- * Nederlandse kranten, zie dijkendokumentatie.

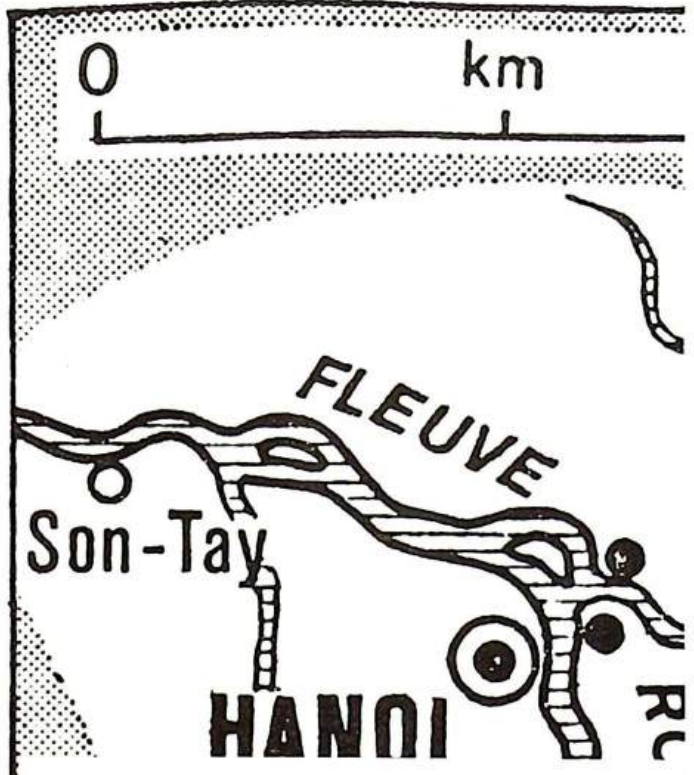
verklaring der tekens

- ★ Amerikaanse luchtmachtbases
- ▨ gedemilitariseerde zone. (17e breedtegraad)
- militaire demarkatielij, uitdrukkelijk géén grens.

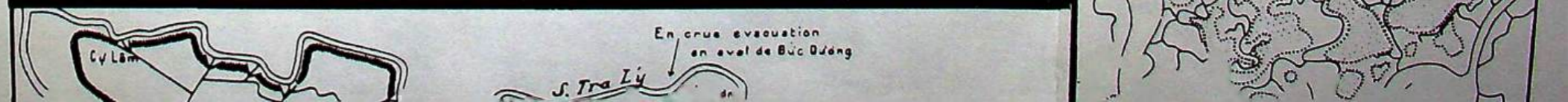
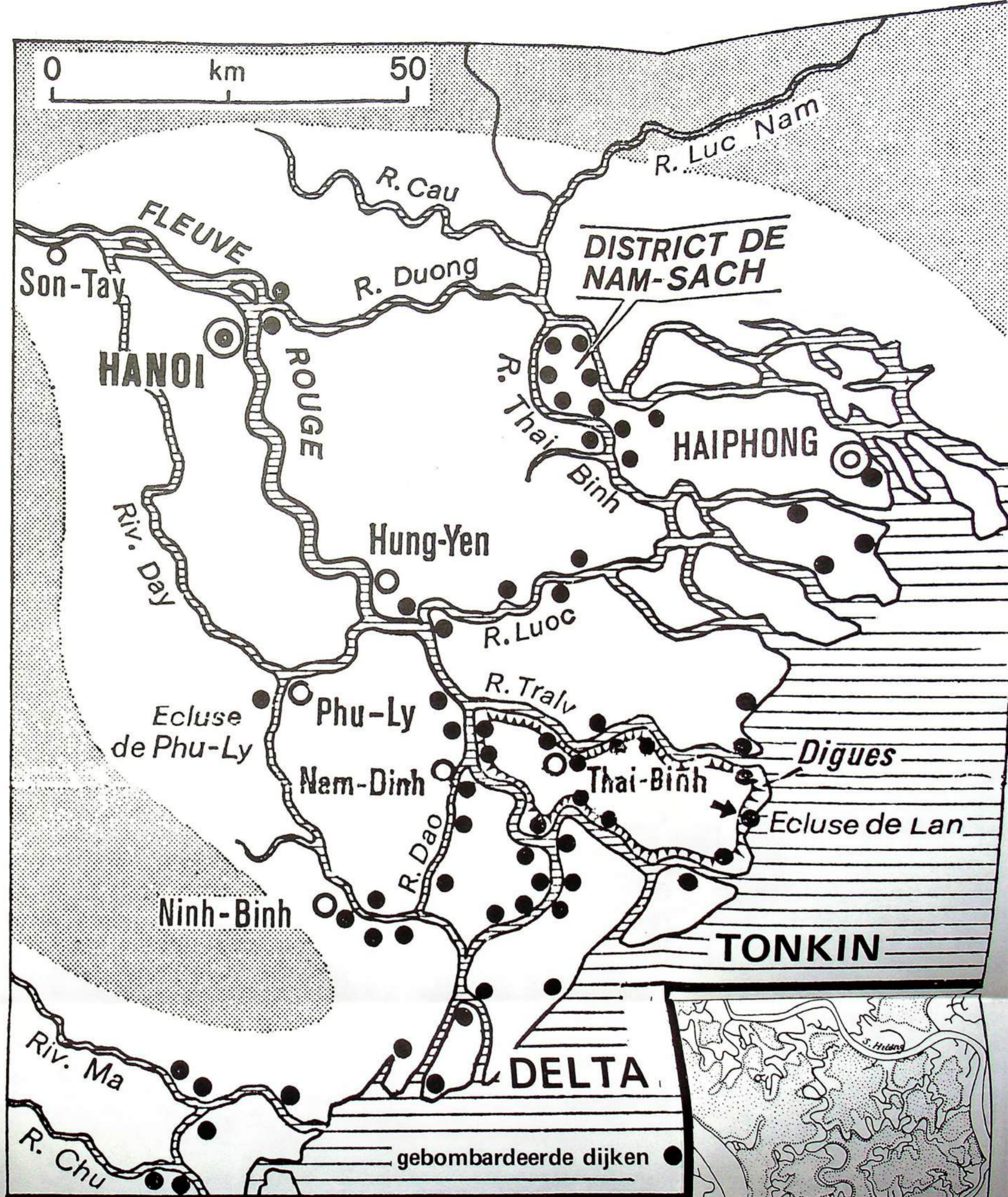
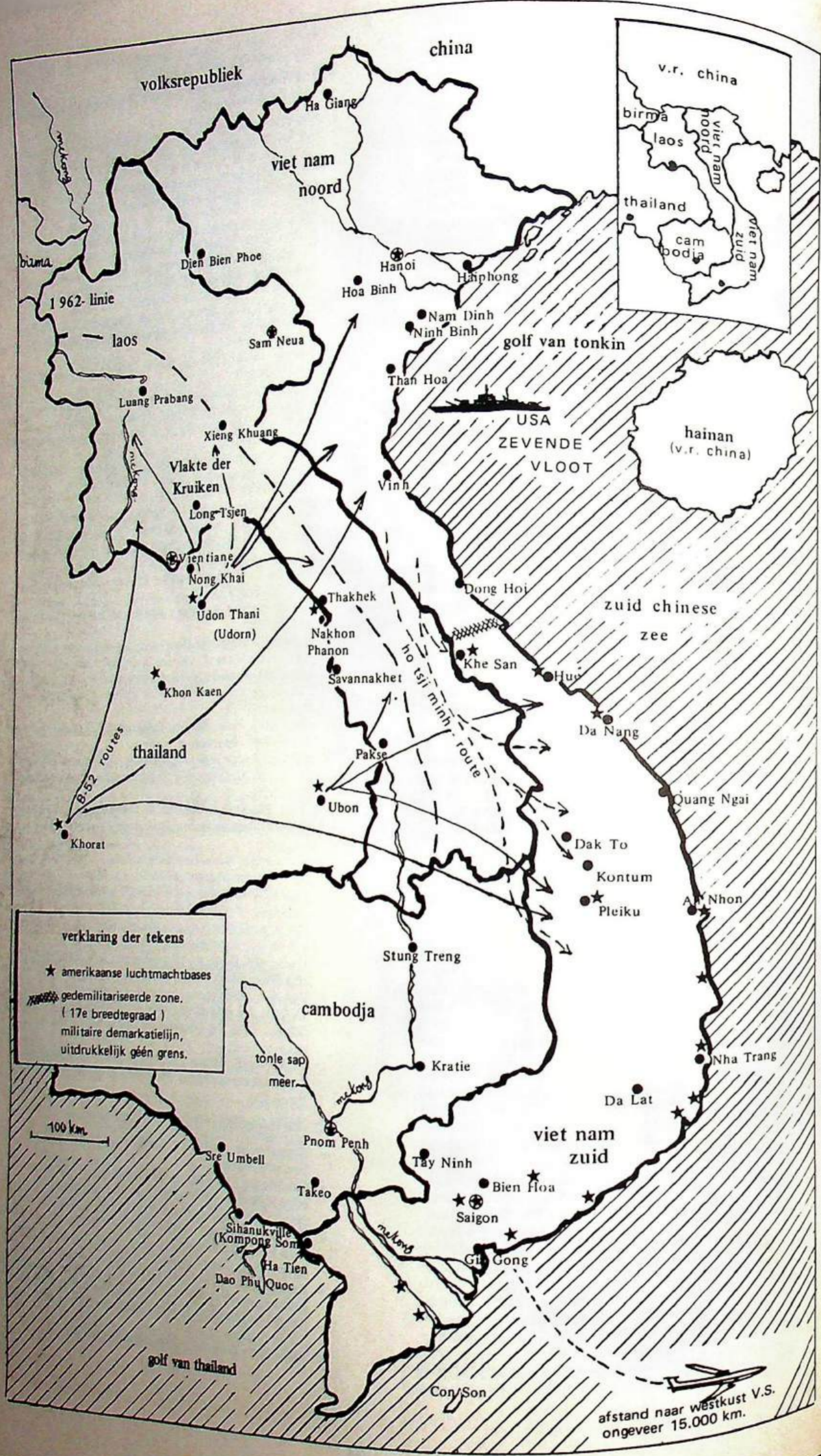
100 km

afstand naar westkust V.S. ongeveer 15.000 km.

Uitgaven van de Brede Viet Nam Beweging Nijmegen:

- * De Vernietiging van Indo China
prijs: f 1,50 (inclusief porto)
- * Viet Nam Krant: de geautomatiseerde oorlog,
met artikelen over de luchtoorlog en het gebruik van elektronische middelen.
prijs: f 0,60 (inclusief 40 cent porto)
- * Viet Nam Krant 2,
met artikelen over de bombardementen op het dijksysteem in de Tonkindelta.
prijs: f 0,70 (inclusief 40 cent porto)
- * Viet Nam, Laos, en Cambodja in het jaar 1971,
een dag tot dag verslag van de Amerikaanse oorlog in Indo China, met landkaarten, maandoverzichten, foto's, een volledig register en persanalyse.
prijs: f 5,90 (inclusief porto), omvang 158 pagina's
- * De Kinderen van Viet Nam,
met de geschiedenis en strijd van Indo China.
prijs: f 2,50 (inclusief porto), 6e herdruk, omvang 52 pagina's
- * Verslag van de Internationale Viet Nam Week 1970,
prijs: f 1,60 (inclusief porto), omvang 42 pagina's
- * Vier-kleuren landkaart van Viet Nam, Laos, en Cambodja,
met een informatief bijvoegsel waarop grondstoffen-, strategies-, en hoogtekaart en een volledig register, 40 bij 60 cm.
prijs: f 3,40 (inclusief porto)
- * Verslag Indo China Dag, 30 maart 1972
prijs: f 2,- (inclusief porto)
- * Intern Bulletin,
verschijnt tweewekelijks; hierin is opgenomen Nieuws van deze Week uit Viet Nam, Laos, en Cambodja (perssamenvatting).
minimumbijdrage: f 7,50
steunabonnement: f 15,-
- * Binnenkort verschijnt: Rapport van Yves Lacoste en Daniel Mandelbaum over de bomaanvallen op het dijksysteem in de Tonkindelta.
: Cambodja, het land van Sihanuk.

Nijmegen, oktober 1972.